JUSTITSMINISTERIET

UDKAST

Dato: 19. august 2026
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2025-13251
Dok.: 4001540

Forslag
til
Lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love
(Gennemførelse af dele af »Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2026-2030«)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025, som ændret ved lov nr. 1765 af 29. december 2025 og lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 31 b, 1. pkt.,* og *§ 41 c, stk. 1,* ændres »og 930 b« til: », 930 b, 930 c, § 1018 f, stk. 5 og 6, og straffelovens § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4«.

2. Efter § 160 indsættes:
»**§ 160 a.** I straffesager kan forkyndelse for personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring, ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse over for hvervgiveren eller dennes ansatte på hvervgiverens postadresse eller digitale adresse. Hvervgiveren skal orientere personen om forkyndelsen.

3. Efter § 174 indsættes:
»**§ 174 a.** Medmindre retten finder det betænkeligt, afgiver ansatte i politiet, der som led i deres tjeneste skal afgive vidneforklaring i en straffesag, forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager,

1) hvor der forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation,

rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning,

2) hvor der bliver spørgsmål om idømmelse af foranstaltning efter straffelovens § 68 eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, og sagen ville være omfattet af nr. 1, hvis tiltalte var egnet til almindelig straf, eller
3) hvor vidneforklaringen kun angår nogle af sagens forhold, og sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2, hvis sagen udelukkende omfattede disse forhold.

Stk. 2. En vidneforklaring omfattet af stk. 1 afgives dog ved fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden eller vidnet finder fremmøde mest hensigtsmæssigt.

Stk. 3. Reglen i § 192 finder tilsvarende anvendelse. Retten kan dog efter anmodning fra anklagemyndigheden tillade, at vidnet afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede på anden måde end angivet i § 192, stk. 2, når det skønnes forsvarligt.«

4. I *§ 219 a, stk. 3, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a eller 930 b« til: »uden mundtlig hovedforhandling«.

5. I § 685 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Hvis spørgsmålet om straf er afgjort ved udenretligt bødeforelæg efter § 832 eller efter processen, der følger af § 896 a, påhviler det anklagemyndigheden efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav ved den ret, for hvilken der ellers ville være blevet rejst tiltale, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe. Sådanne sager behandles herefter i strafferetsplejens former og i overensstemmelse med reglerne i kapitel 89. Anklagemyndigheden skal underrette forurettede om dennes adgang til at forlange borgerlige retskrav indbragt for retten. 1. pkt. finder ikke anvendelse, hvis forurettede er en juridisk person, eller hvis kravet begæres indbragt af en juridisk person.«

6. I *§ 721, stk. 1, nr. 3,* ændres »§§ 10 b eller 89« til: »§ 10 b, § 61, stk. 1, eller § 89«, efter »ubetydelig« indsættes: »yderligere«, og efter »idømt,« indsættes: »at der ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.

7. I *§ 722, stk. 1, nr. 4,* indsættes efter »§ 10 b«: », § 61, stk. 1,«, efter »ubetydelig« indsættes: »yderligere«, og efter »idømt,« indsættes: »at der

ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.

8. I *§ 748 a, stk. 2,* ændres »sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport eller bevogtning af sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler«.

9. *§ 748 a, stk. 4,* affattes således:
»*Stk. 4.* Deltager sigtede i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede efter stk. 1 eller 2, eller deltager sigtede ikke i retsmødet, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

10. I *§ 748 b, stk. 1, 1. pkt.,* ændres »Retten kan bestemme, at en sigtet« til: »En sigtet«, og »når retten finder det ubetænkeligt« ændres til: »medmindre retten finder det betænkeligt«.

11. *§ 748 b, stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

12. *§ 748 b, stk. 3*, affattes således:
»*Stk. 3.* Anklageren deltager i et retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

13. Efter § 748 b indsættes:
»**§ 748 c.** En sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder om prøvelse af spørgsmål om rettighedsbegrænsninger, jf. §§ 771-773, ransagning, jf. § 796, stk. 3, beslaglæggelse eller edition, jf. § 806, stk. 4, eller ophævelse af beslaglæggelse, jf. § 807 c, ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Skal den sigtede afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. § 748 b, stk. 2 og 3, finder ligeledes tilsvarende anvendelse.«

14. I *§ 783, stk. 3, 2.* og *3. pkt.,* ændres »4 uger« til: »8 uger«.

15. I *§ 786* indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Virksomheder, der er nævnt i stk. 1, skal bistå politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden efter § 780, stk. 1, vederlagsfrit.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

16. I *§ 791 a, stk. 6*, indsættes efter »udbydere af telenet eller teletjenester«: »vederlagsfrit«.

17. I *§ 804* indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Personer skal opfylde pålæg om edition vederlagsfrit, medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af stk. 6.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

18. I *§ 806, stk. 7, 1. pkt.,* indsættes efter »terrorisme«: », og virksomheder, der er udpeget som operatører af digital finansiel infrastruktur i medfør af § 333 i lov om finansiel virksomhed«.

19. I *§ 831, stk. 8*, ændres »1 år« til »2 år«.

20. I *§ 831, stk. 8*, indsættes efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,«: »udvisning,« og efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

21. I *§ 831* indsættes som *stk. 9 og 10:*

»Stk. 9. En sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten finder det betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt. Reglerne i § 192 finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal

deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

Stk. 10. Anklageren deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager, der opfylder betingelserne angivet i stk. 9, 1. pkt., medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

22. I *§ 837, stk. 2,* indsættes som *3. pkt.*:
»Det skal angives i bevisfortegnelsen, hvis et vidne efter anklagemyndighedens vurdering er omfattet af § 174 a, stk. 1, og vidnet skal afgive forklaring ved anvendelse telekommunikation med billede.«

23. I § 839, stk. 3, ændres »§ 837, stk. 2-5« til: »§ 837, stk. 2, 1. og 2. pkt., og stk. 3-5«.

24. *§ 848, stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

25. I *§ 848* indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Retten kan tillade, at tiltalte deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglerne i § 192 tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Reglerne i § 748 a, stk. 3-4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. En tiltalt, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt. Stk. 2, 2.-3. pkt. finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

26. I *§ 852* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Anklageren deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller

erstatning, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

27. I *§ 854, stk. 1*, ændres »1 år« til »2 år«.

28. I *§ 854, stk. 1*, indsættes efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,«: »udvisning,« og efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

29. I *§ 854* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En tiltalt, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer en risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

30. I *§ 854, stk. 2,* der bliver stk. 3, ændres »tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler«.

31. I *§ 854, stk. 4,* der bliver stk. 5, ændres »Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2« til: »Deltager tiltalte ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. stk. 1-3«.

32. I *§ 855, stk. 3, nr. 3,* indsættes efter »udvisning,«: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

33. I *§ 916, stk. 1, 2. pkt.*, ændres »748 a« til: »848, stk. 2 og 3«.

34. I *§ 917, stk. 2, 3. pkt.,* ændres »748 a« til: »848, stk. 2,«.

35. I *§ 917, stk. 2, 4. pkt.,* indsættes efter »854«: », stk. 1,«.

36. I *§ 918, stk. 2, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a og 930 b«: »uden mundtlig hovedforhandling«.

37. Efter § 930 b indsættes:

»**§ *930* c.** Retten kan efter høring af parterne bestemme, at spørgsmål om, hvorvidt tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagsbehandling skal medføre ophævelse og hjemvisning af den ankede dom, jf. § 925, stk. 1, eller § 927, stk. 1, nr. 2, skal afgøres inden hovedforhandlingen, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten behandler i så fald spørgsmålet på skriftligt grundlag og træffer bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«

38. I *§ 932, stk. 2, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a eller 930 b« til: »uden mundtlig hovedforhandling«.

39. I *§ 936, stk. 1,* ændres »og 924-930 a« til: », 924-930 a og 930 c«.

40. I *§ 937, stk. 1, 3. pkt.,* ændres »748 a« til: »848, stk. 2, samt § 854, stk. 2-5,«.

41. I *§ 987* indsættes som *stk. 6:*

»Stk. 6. Er en tiltalt blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan anklagemyndigheden begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte allerede er blevet dømt eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen. Reglerne i stk. 1, 3. og 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

42. I *§ 1018 f* indsættes som *stk. 5* og *6:*

»Stk. 5. Retten skal efter høring af parterne bestemme, at sagen afgøres på skriftligt grundlag, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Indleverer den erstatningssøgende ikke rettidigt sit første procedureindlæg, afviser retten sagen ved en beslutning, der meddeles parterne.

Stk. 6. Stk. 5 finder tilsvarendelse anvendelse i forbindelse med behandling af ankesagen.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 263 af 11. februar 2026 og § 2 i lov nr. 358 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 50* indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Bøde kan endvidere idømmes som tillægsstraf til anden strafart ved en overtrædelse omfattet af §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, § 286, stk. 2, § 289, jf. § 289 a, stk. 4, § 290 a, stk. 2, eller § 296, stk. 2. Bøden fastsættes til et beløb svarende til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller er tilsigtet at angå, dog maksimalt 10.000.000 kr. Selskaber m.v. (juridiske personer) kan idømmes bøde efter 1. pkt. efter reglerne i 5. kapitel.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

2. I *§ 60* indsættes som *stk. 3:*

»Stk. 3. Retten kan efter høring af parterne bestemme, at de i stk. 1 nævnte retsafgørelser afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«

3. I *§ 66* indsættes som *stk. 5:*

»Stk. 5. Retten kan efter høring af parterne bestemme, at retsafgørelser efter stk. 1 afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«

4. I *§ 287, stk. 1, 1. pkt.,* ændres »af mindre strafværdighed« til: »mindre strafværdige«.

§ 3

I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 20 a indsættes:

»§ 20 b. Strømpistoler må kun anvendes med henblik på

1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,

3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
8) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, hvis tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

Stk. 2. Før strømpistol anvendes mod en person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at anvende strømpistolen, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende strømpistol efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Har politiets anvendelse af strømpistol mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.«

2. I *§ 21, stk. 1,* ændres »gas og perspray« til: »gas, peberspray og strømpistol«.

§ 4

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 12. januar 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 118 c, stk. 8,* ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.

2. I *§ 119 a, stk. 1,* ændres »§ 125, stk. 1, nr. 3-7, § 125, stk. 2 eller 3« til: »§ 125, stk. 1-3«, »§ 126, stk. 1, nr. 1-3« ændres til: »§ 126, stk. 1, nr. 1-3 eller 5-9«, »§ 129, stk. 1, nr. 3-6, eller § 129, stk. 3, nr. 1, 2 eller 4« ændres til: »§ 129, stk. 1 eller 3«, og »§ 129 b, stk. 1, nr. 1« ændres til: »§ 129 b, stk. 1«.

3. *§ 119 a, stk. 2,* ophæves.

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

4. I *§ 119 a, stk. 3,* der bliver til stk. 2, udgår »og 2«.

5. § *119 a, stk. 4, 2. pkt.,* der bliver stk. 3, 2. pkt., ophæves.

6. I *§ 119 a, stk. 5,* der bliver til stk. 4, ændres »stk. 1, 2 og 4« til: »stk. 1 og 3«.

§ 5

I hjemrejseloven jf. lovbekendtgørelse nr. 1014 af 27. august 2024, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1344 af 25. november 2025, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 14, stk. 4*, ændres »Retten kan bestemme, at en udlænding« til: »En udlænding«, og »når retten finder det ubetænkeligt« ændres til: »medmindre retten finder det betænkeligt«.

2. *§ 14, stk. 6*, affattes således:

»*Stk. 6.* Anklageren deltager i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder fremmøde mest hensigtsmæssigt.«

§ 6

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22. december 2025, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 355 af 3. marts 2026, foretages følgende ændring:

1. I *§ 110 c, stk. 8,* ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 2. § 1, nr. 15, 16 og 17, finder ikke anvendelse på aftaler om betaling for bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i

meddelelseshemmeligheden, jf. § 780, stk. 1, eller for opfyldelse af pålæg om edition eller begæring om oplysninger efter § 804 b, der er indgået før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 42, finder ikke anvendelse på sager, der er indbragt for retten før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 8

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 4 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 14

2. Lovforslagets hovedpunkter.....15

2.1. Udvidelse af rettens muligheder for at afgøre sager på skriftligt grundlag.....15

2.1.1. Gældende ret 15

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....20

2.2. Mulighed for at indkalde vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive forklaring i straffesager, via arbejdspladsen 21

2.2.1. Gældende ret 21

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....24

2.3. Øget mulighed for påtaleopgivelse og tiltalefrafald i straffesager..25

2.3.1. Gældende ret 25

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....29

2.4. Forlængelse af tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden og øvrige indgreb 30

2.4.1. Gældende ret 30

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....32

2.5. Vederlag for at udlevere visse oplysninger til brug for en straffesag 34

2.5.1 Gældende ret 34

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....44

2.6. Udvidelse af muligheden for edition uden krav om retskendelse ...46

2.6.1. Gældende ret 46

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....49

2.7. Mulighed for afgørelse af sager med bødeforelæg på trods af erstatningskrav fra virksomheder.....50

2.7.1. Gældende ret 50

2.7.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....55

2.8. Udeblivelsesdomme i sager med påstand om opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud 57

2.8.1. Gældende ret 57

2.8.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 59

2.9. Lettere adgang til genoptagelse af domme afsagt på et åbenbart forkert grundlag 59

2.9.1. Gældende ret 59

2.9.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 62

2.10. Øget brug af videodeltagelse ved retsmøder 63

2.10.1. Gældende ret 63

2.10.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 74

2.11. Dømte skal i højere grad kompensere staten for omkostninger forbundet med at efterforske og behandle sager ved domstolene om særligt grov økonomisk kriminalitet 77

2.11.1. Gældende ret 77

2.11.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 82

2.12. Politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel 87

2.12.1. Gældende ret 87

2.12.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 89

2.13. Udvidelse af mulighederne for udenretlig vedtagelse af frakendelse af retten til at føre motorkøretøj m.v. 93

2.13.1. Gældende ret 93

2.13.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning 96

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige 98

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v. 100

5. Administrative konsekvenser for borgerne 100

6. Klimamæssige konsekvenser 100

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser 100

8. Forholdet til EU-retten 100

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v. 100

10. Sammenfattende skema 101

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser 105

1. Indledning

Den daværende regering (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) samt Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre indgik den 4. december 2025 en aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2026-2030. Aftalen indebærer et betydeligt løft af politiets og anklagemyndighedens økonomiske rammer, der øges med knap 1,5 mia. kr. i 2030 i forhold til 2025.

Danmark er blandt de tryggeste samfund i verden, og den sociale tillid i Danmark er blandt de allerhøjeste. Men tilliden til retssystemet kan ikke tages for givet – den kan påvirkes og udfordres af ændringer i samfundet, borgernes forventninger til og møde med vores retshåndhævende myndigheder og situationen i verden omkring os.

Kriminalitetsbilledet har de seneste år ændret sig markant, og det stiller nye krav til os som samfund og ikke mindst til retssystemet. I takt med den teknologiske udvikling foregår mere og mere kriminalitet digitalt. De kriminelle udnytter, at vi lever i et tillidsfuldt samfund til at forbryde sig mod de svageste i vores samfund. Der er f.eks. sket en markant stigning i antallet af sager om økonomisk kriminalitet og it-kriminalitet, herunder svindel og bedrageri på internettet, samt digitale seksualforbrydelser. Kriminalitet, der udfordrer den gensidige tillid i samfundet og til retsvæsenet, og som kan have store konsekvenser for det enkelte offer. Denne udvikling presser, sammen med en ny og mere dynamisk sikkerhedssituation, politiet og anklagemyndigheden på ressourcer og kerneopgaver.

Aftalepartierne er enige om, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet og derved ruste politiet og anklagemyndigheden til at bekæmpe nutidens og fremtidens kriminalitet til gavn for den enkelte borger i Danmark, i Grønland og på Færøerne.

Aftaleparterne er enige om en fuld finansiering af aftalen. Finansieringen omfatter bl.a. anvendelse af afsatte midler på finansloven samt et egenfinansieringsbidrag på Justitsministeriets område, som skal realiseres gennem modernisering, effektivisering og prioritering af opgaveløsningen.

Følgende dele af aftalen gennemføres med dette lovforslag:

- Udvidelse af rettens muligheder for at afgøre sager på skriftligt grundlag, jf. pkt. 2.1.
- Mulighed for at indkalde vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive forklaring i straffesager, via arbejdspladsen, jf. pkt. 2.2
- Øget mulighed for påtaleopgivelse og tiltalefrafald i straffesager, jf. pkt. 2.3.
- Forlængelse af tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden og øvrige indgreb, jf. pkt. 2.4.
- Vederlag for at udlevere visse oplysninger til brug for en straffesag, jf. pkt. 2.5.
- Udvidelse af muligheden for edition uden krav om retskendelse, jf. pkt. 2.6.
- Mulighed for afgørelse af sager med bødeforelæg på trods af erstatningskrav fra virksomheder, jf. pkt. 2.7.
- Udeblivelsesdomme i sager med påstand om opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud, jf. pkt. 2.8.
- Lettere adgang til genoptagelse af domme afsagt på et åbenbart forkert grundlag, jf. pkt. 2.9.
- Øget brug af videodeltagelse ved retsmøder, jf. pkt. 2.10.
- Dømte skal i højere grad kompensere staten for omkostninger forbundet med at efterforske og behandle sager om særligt grov økonomisk kriminalitet, jf. pkt. 2.11.
- Politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel, jf. pkt. 2.12.
- Udvidelse af mulighederne for udenretlig vedtagelse af frakendelse af retten til at føre motorkøretøj m.v., jf. pkt. 2.13.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udvidelse af rettens muligheder for at afgøre sager på skriftligt grundlag

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Princippet om mundtlighed i retsplejen

Princippet om mundtlighed i retsplejen fremgår udtrykkeligt af grundloven og indirekte af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Efter grundlovens § 65, stk. 1, gennemføres i retsplejen offentlighed og mundtlighed i videst muligt omfang. Efter artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang, og kravet om offentlighed har som konsekvens, at retssager som udgangspunkt skal afgøres på grundlag af en mundtlig forhandling.

Offentlighed og bevisumiddelbarhed i retsplejen skal sikre en hurtig og naturlig sagsbehandling, og mundtlighed er et vigtigt led i offentlighed og umiddelbarhed.

Offentlighed i retsplejen har to hovedformål: dels at sikre parternes interesse i ikke at blive udsat for en hemmelig retspleje, dels at styrke offentlighedens viden om og tillid til retsvæsenet. Hertil kommer det almindelige demokratiske princip, at borgerne bør have adgang til en så vid indsigt i myndighedernes virksomhed som muligt.

Umiddelbarhedsprincippet betyder, at bevisførelse og procedure foregår umiddelbart for den eller de personer, som skal træffe afgørelse i sagen. Formålet med umiddelbarhed er på en effektiv måde at sikre retten det bedst mulige grundlag for at træffe afgørelsen.

Det er således udgangspunktet i den danske retspleje i både civile sager og straffesager, at der afholdes mundtlig hovedforhandling, jf. retsplejelovens § 148. Der findes dog en række undtagelser til dette udgangspunkt, jf. også afsnit 2.1.1.2 nedenfor.

2.1.1.2. Skriftlig behandling af straffesager

Straffesager, som påtales af det offentlige, behandles i 1. instans i byretten, jf. retsplejelovens § 686, stk. 1.

Byrettens domme i straffesager, som påtales af det offentlige, kan ankes til landsretten af anklagemyndigheden eller tiltalte i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 82. Anken kan støttes på, 1) at byretten har tilsidesat regler for sagens behandling eller anvendt disse forkert, 2) at straffens størrelse ikke står i passende forhold til lovovertrædelsen, 3) at byretten ved afgørelsen af, om tiltalte skal dømmes, har anvendt loven urigtigt, eller 4) at spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte skal dømmes, er urigtigt afgjort som følge af fejlagtig bedømmelse af beviserne i sagen, jf. retsplejelovens § 912, stk. 1. Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling, som retten ikke påser af egen drift, kan kun benyttes som ankegrund efter stk. 1, nr. 1, hvis parten har fremsat indsigelse herom under sagens behandling i byretten, jf. § 912, stk. 2.

Den, der anker, skal som udgangspunkt i ankemeddelelsen anføre, hvad anken støttes på, jf. retsplejelovens § 913.

Ankesagen starter ved landsretten, når ankemeddelelsen er indleveret til retten. Når sagen er indbragt, har landsretten pligt til ex officio at beramme sagen og fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen. Landsretten har dog

efter retsplejelovens §§ 914 og 920 mulighed for straks at afvise ankesagen uden afholdelse af hovedforhandling, hvis betingelserne i bestemmelserne er opfyldt. Hvis landsretten ikke straks afviser anken, beskikker landsrettens præsident en forsvarer for tiltalte, hvis denne ikke selv har valgt en forsvarer, jf. retsplejelovens § 915.

Hvis anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, finder en fuldstændig ny hovedforhandling sted for landsretten, jf. retsplejelovens § 917, stk. 1.

Hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, behandles sagen ifølge retsplejelovens § 917, stk. 2, efter reglerne i kapitel 78, medmindre andet er bestemt i kapitel 82. Retsplejelovens kapitel 78 angår hovedforhandling i straffesager 1. instans.

Landsretten kan med parternes samtykke bestemme, at ankesagen afgøres uden mundtlig hovedforhandling, når parterne nedlægger samstemmende påstande, jf. retsplejelovens § 930 a. Det gælder tilsvarende ved Højesterets behandling af ankesager, jf. § 936, stk. 1.

Muligheden for at afgøre en ankesag i landsretten uden mundtlig hovedforhandling kan ikke anvendes i ankesager, der omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, jf. retsplejelovens § 917, stk. 1. Da ankesager i Højesteret aldrig omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, kan alle ankesager i Højesteret behandles uden mundtlig hovedforhandling, hvis betingelserne i § 930 a i øvrigt er opfyldt.

Landsretten kan desuden efter høring af parterne bestemme, at en ankesag, som skal afgøres uden lægdommere, afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod, jf. retsplejelovens § 930 b. Heller ikke denne bestemmelse finder anvendelse i ankesager, der omfatter bedømmelse af beviserne for tiltaltes skyld.

I landsretten medvirker domsmænd i straffesager, 1) hvor byrettens afgørelse er truffet under medvirken af nævninger, og hvor anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, 2) hvor byrettens afgørelse er truffet under medvirken af domsmænd, og 3) hvor der for landsretten bliver spørgsmål om højere straf end fængsel i 30 dage, eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse, jf. retsplejelovens § 689, stk. 3.

Efter retsplejelovens § 91, stk. 2, deltager domsmænd i afgørelsen af skyldsspørgsmålet og i fastsættelsen af sanktionen, men ikke i andre

retshandlinger eller afgørelser under sagen. Tidligere deltog domsmænd også i andre retshandlinger eller afgørelser under sagen efter § 91, stk. 2, men dette blev ændret ved lov nr. 661 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., færdselsloven og forskellige andre love (Gennemførelse af flersårsaftale for domstolene for 2024-27 m.v.).

I landsretten medvirker der kun nævninger, hvis anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, jf. retsplejelovens § 689, stk. 2. Nævninger deltager i afgørelsen af skyldsspørgsmålet og i fastsættelsen af sanktionen, men deltager ikke i andre retshandlinger eller afgørelser under sagen, jf. retsplejelovens § 86 a.

Efter retsplejelovens § 925, stk. 1, skal tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling ikke medføre ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af den pågældende regel kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Afgørende for, om dommen skal ophæves og sagen hjemvises til byretten, er således, om der under sagens behandling i byretten er begået rettergangsfejl, der må antages at kunne have haft betydning for sagens udfald.

Finder landsretten i tilfælde, hvor tiltalte er domfældt, en væsentlig regel for sagens behandling, som har til formål at beskytte tiltalte, tilsidesat, kan landsretten ophæve dommen og hjemvise sagen, hvis landsretten finder, at den begåede fejl gør domsfældelsens rigtighed tvivlsom, jf. retsplejelovens § 927, stk. 1, nr. 2. Bestemmelsen giver landsretten mulighed for af egen drift at tage stilling til rettergangsfejl.

Retsplejelovens § 925, stk. 1, og § 927, stk. 1, nr. 2, finder tilsvarende anvendelse ved Højesterets behandling af ankesager, jf. § 936, stk. 1.

Retsplejeloven regulerer ikke spørgsmålet om, hvorvidt landsretterne kan vælge at behandle en hjemvisningspåstand forlods og særskilt. I Østre Landsrets dom af 17. november 2017 i sagen S-2297-17 (4. afd.) (trykt i UfR 2018, side 1081) besluttede retten at behandle hjemvisningspåstanden forlods og særskilt. I kendelse af 22. maj 2019 i sagen S-2413-18 (4. afd.) (trykt i TfK 2019, side 1053/2) kom Vestre Landsret frem til, at spørgsmålet om hjemvisning til fornyet behandling ikke kunne tages til følge, da parterne ikke havde nedlagt samstemmende påstande, jf. retsplejelovens § 930 a, og spørgsmålet kunne således ikke behandles uden medvirken af domsmænd. Anklagemyndigheden og tiltalte havde i sagen begge tilsluttet sig, at

spørgsmålet blev behandlet skriftligt forud for hovedforhandlingen. Det bemærkes, at begge kendelser blev truffet før den ovenfor nævnte ændring af retsplejelovens § 91, stk. 2, og indsættelsen af retsplejelovens § 930 b, som begge trådte i kraft den 15. juni 2024.

2.1.1.3. Behandling af sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning

Retsplejelovens kapitel 93 a indeholder regler om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. §§ 1018 a-1018 d indeholder materielle erstatningsregler, hvorefter der i visse tilfælde gives erstatning.

Retsplejelovens §§ 1018 e og 1018 f indeholder regler om processen for behandling af erstatningskrav omfattet af kapitlet.

Det følger således af retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, 1. pkt., at det er statsadvokaten, der træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af kapitel 93 a. Klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende krav om erstatning behandles af Rigsadvokaten, jf. § 1018 e, stk. 3.

Imødekommes erstatningskravet ikke ved en afgørelse truffet af Rigsadvokaten, kan den erstatningssøgende inden to måneder efter meddelelse om afslaget begære kravet indbragt for den byret, som har pådømt straffesagen, jf. § 1018 f, stk. 1. Sagen indbringes herefter for retten af vedkommende statsadvokat. Har straffesagen ikke været pådømt, indbringer statsadvokaten sagen i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller ved den erstatningssøgendes hjemting.

Erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former, jf. § 1018 f, stk. 3. Dette indebærer bl.a., at det er statsadvokaten, der forelægger sagen for retten, og at anke af byrettens afgørelse skal ske efter de straffeprocessuelle regler. Det er dog den erstatningssøgende, der har bevisbyrden for, at den pågældende har krav på erstatning, og sagen behandles uden medvirken af domsmænd, jf. § 1018 f, stk. 4.

Efter § 1018 f, stk. 2, beskikkes der en advokat for den erstatningssøgende på dennes begæring. De regler, der er fastsat for forsvarere, finder anvendelse for den beskikkede advokat. Hvis anklagemyndigheden frifindes, vil den erstatningssøgende som udgangspunkt skulle betale sagens omkostninger, herunder salær til en beskikket advokat.

Det følger endelig af § 1018 h, at erstatningskrav efter dansk rets almindelige erstatningsregler, som rejses af sigtede, domfældte eller andre i

anledning af strafferetlig forfølgning, efter begæring kan behandles efter reglerne i kapitel 93 a. Det samme gælder visse krav fra forurettede vedrørende omgørelsesfristen i sager om bl.a. voldtægt, overgreb på børn eller andet seksuelt forhold end samleje.

2.1.1.4. Behandling af sager om vilkårsovertrædelser

Straffelovens §§ 56-59 og 62 indeholder regler om en række vilkår, som retten kan fastsætte over for personer, der dømmes for en strafbar lovovertrædelse.

Det fremgår af § 60, stk. 1, at hvis den dømte overtræder de i medfør af §§ 57 eller 57 a fastsatte vilkår (tillægsvilkår knyttet til en betinget dom og særvilkår om økonomisk kontrol til personer, der var 18-25 år på gerningstidspunktet), kan retten i den anledning tildele advarsel, jf. nr. 1, ved kendelse ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for den i § 56, stk. 2, fastsatte længstetid, jf. nr. 2, eller ved dom træffe afgørelse om fuldbyrdelse af fængselsstraffen eller en del heraf, jf. nr. 3.

Overtræder den dømte vilkår om samfundstjeneste eller andet vilkår, kan retten træffe afgørelse om ubetinget fængselsstraf for den begåede lovovertrædelse eller bestemme, at betinget dom skal opretholdes, eventuelt i forbindelse med en forlængelse af længstetiden for samfundstjeneste og prøvetiden, jf. § 66, stk. 1, nr. 1 og 2. Afgørelser om fuldbyrdelse af en udsat straf træffes ved dom, andre afgørelser ved kendelse, jf. § 66, stk. 4.

Rettens behandler sager i 1. instans om overtrædelse af vilkår i en betinget dom, herunder en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, med mundtlig hovedforhandling og uden medvirken af domsmænd, jf. retsplejelovens § 148, § 686, stk. 3, nr. 3, og § 689, stk. 4, nr. 2.

Ankesager behandles som udgangspunkt også med mundtlig hovedforhandling, men retten har i revisionsanker – det vil sige hvor tiltaltes anke støttes på, at sanktionen ikke står i passende forhold til lovovertrædelsen, at domfældelsen er urigtig som følge af fejlagtig anvendelse af straffebestemmelsen, eller at der er begået rettergangsfejl, jf. retsplejelovens § 912, stk. 1, nr. 1-3 – visse muligheder for at behandle sagen på skriftligt grundlag, jf. retsplejelovens §§ 930 a og 930 b. Der henvises til beskrivelsen af gældende ret i pkt. 2.1.1.2.

Kæremål behandles som udgangspunkt på skriftligt grundlag, men retten kan, når særlige grunde findes at tale derfor, på begæring eller af egen drift anordne mundtlig forhandling ved behandlingen af kæremål, jf. retsplejelovens § 972, stk. 2.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at gennemføre en række ændringer af retsplejeloven og straffeloven med henblik på at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager på skriftligt grundlag.

For det første foreslås det, at retten inden en hovedforhandling og på skriftligt grundlag kan beslutte at tage stilling til spørgsmål om ophævelse og hjemvisning af den ankede dom grundet rettergangsfejl.

For det andet foreslås det, at sager om erstatning efter retsplejelovens kapitel 93 a skal behandles på skriftligt grundlag.

For det tredje foreslås det, at retten i 1. instans skal kunne beslutte at behandle sager om vilkårsovertrædelser efter straffelovens § 60, stk. 1, og § 66, stk. 1, på skriftligt grundlag.

Justitsministeriet vurderer, at der i disse sager navnlig sker prøvelse af sagens objektive omstændigheder, og at sagerne derfor som udgangspunkt ikke fordrer en omfattende bevisførelse, herunder eksempelvis vidneforklaringer. Afgørelserne i de nævnte sager forudsætter ifølge Justitsministeriet derfor ikke en mundtlig behandling, og sagerne kan uden retssikkerhedsmæssige betænkeligheder behandles på skriftligt grundlag.

Formålet med ændringerne er at sikre en mere effektiv straffesagsbehandling og en hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne i straffesagskæden. Retten bør således som udgangspunkt og af egen drift træffe beslutning om at anvende mulighederne for skriftlig behandling, når betingelserne herfor er opfyldt.

Der henvises nærmere til de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 31 b, 1. pkt., § 41 c, stk. 1, § 219 a, stk. 3, 2. pkt., § 918, stk. 2, 2. pkt., § 932, stk. 2, 2. pkt., § 936, stk. 1, 1018 f, stk. 5 og 6, samt den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, 4, 15, 36-39 og 42, og bemærkningerne hertil.

2.2. Mulighed for at indkalde vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive forklaring i straffesager, via arbejdspladsen

2.2.1. Gældende ret

Forkyndelser har til formål at sikre, at en meddelelse er kommet frem til adressaten, så adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet, samt sikre, at den, der har iværksat forkyndelsen, har det fornødne bevis for, at meddelelsen er kommet frem, så de retsvirkninger, der er knyttet til forkyndelsen, kan indtræde. Reglerne om forkyndelse af processuelle meddelelser i civile sager og straffesager findes i retsplejelovens kapitel 17.

Retsplejeloven indeholder ikke særlige regler om, at personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring i straffesager, kan indkaldes via arbejdspladsen. For indkaldelse af disse vidner gælder således de samme regler som for indkaldelse af øvrige vidner.

Når der i straffesager indkaldes vidner, som skal afhøres under hovedforhandlingen, forkynder retten indkaldelsen for vidnerne, jf. retsplejelovens § 844, stk. 4, 1. pkt., og § 175, stk. 1, 3. pkt. Forkyndelse sker i almindelighed på baggrund af oplysningerne i bevisfortegnelsen, jf. herom retsplejelovens § 837.

Forkyndelsesformerne følger af retsplejelovens § 155, stk. 1. Efter bestemmelsen sker forkyndelse ved, at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (brevforkyndelse), 2) ved digital kommunikation gøres tilgængelig for den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen (digital forkyndelse), 3) gøres tilgængelig for den pågældende i en digital postkasse, der anvendes til sikker digital kommunikation med det offentlige (forenklet digital forkyndelse), 4) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse), 5) afleveres til den pågældende af en stævningsmand eller en anden dertil bemyndiget, jf. retsplejelovens §§ 57 og 58 (stævningsmandsforkyndelse) eller 6) telefonisk gives den pågældende, der forinden eller efterfølgende får tilsendt eller overdraget dokumentet og efterfølgende får tilsendt en bekræftelse på forkyndelsen (telefonforkyndelse).

Når der skal ske forkyndelse for juridiske personer, kan det ifølge retsplejelovens § 155, stk. 2, ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse,

forenklet digital forkyndelse, postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse, jf. § 157 a. Der kan således ikke anvendes telefonforkyndelse over for juridiske personer.

Det følger endvidere af § 157 a, stk. 1, at brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse for juridiske personer kan ske for et direktionsmedlem, et bestyrelsesmedlem eller en anden, som har ansvar for den juridiske persons anliggender, på den juridiske persons postadresse eller digitale adresse. Forkyndelse kan endvidere ske for den juridiske persons ansatte på den juridiske persons postadresse eller digitale adresse.

Endvidere følger det af § 157 a, stk. 2, nr. 5, at postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse for offentlige myndigheder alene kan ske for myndighedens ansatte, der er fyldt 18 år, på myndighedens adresse.

De forskellige forkyndelsesformer er sideordnede. Retten vælger således, på hvilken måde forkyndelse skal ske, når den indkalder vidner, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 816 af 25. juni 2013 om forkyndelse.

Forkyndelse for fysiske personer skal som udgangspunkt ske for den pågældende personligt.

Ved postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse kan forkyndelse dog, hvis den pågældende ikke træffes personligt på dennes bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted, ske på den pågældendes arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant, jf. retsplejelovens § 157, stk. 1, nr. 2.

Hertil kommer, at telefonforkyndelse kan ske på den pågældendes arbejdsplads ved, at retten telefonisk retter henvendelse til arbejdspladsen og beder om at tale med den pågældende. Der henvises til Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 12 som fremsat, side 24, og § 20 i bekendtgørelse nr. 816 af 25. juni 2013 om forkyndelse.

Som anført ovenfor er der ikke fastsat særlige regler om, at personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring i straffesager, kan indkaldes via arbejdspladsen.

Når anklagemyndigheden ønsker at føre vidner fra offentlige myndigheder – eksempelvis i det tilfælde, hvor den offentlige myndighed har foretaget den politianmeldelse, som har ført til straffesagen – påfører anklagemyndigheden ofte den pågældende myndigheds CVR-nummer eller,

hvis anklagemyndigheden er i besiddelse heraf, det pågældende vidnes arbejdsmail, til bevisfortegnelsen.

Rigsadvokaten har oplyst, at retterne har en ensartet praksis for at indkalde politiansatte via arbejdspladsen, men at der i øvrigt er en uens praksis med hensyn til, om andre offentligt ansatte indkaldes via arbejdspladsen, eller om indkaldelsen forkyndes via det pågældende vidnes private digitale postløsning, Nogle retter indkalder således sådanne vidner via myndigheden, mens andre retter forkynder indkaldelsen via vidnets private digitale postløsning. Hvis retten ikke vil indkalde et sådant vidne via arbejdspladsen, men i stedet vil forkynde indkaldelsen i den pågældendes digitale postløsning, skal anklagemyndigheden fremskaffe det pågældende vidnes CPR-nummer til retten.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at indkaldelse af vidner fra offentlige myndigheder som udgangspunkt skal forkyndes for vidnernes arbejdsplads. Det er afgørende for en effektiv straffesagskæde, at bl.a. domstolenes og anklagemyndighedens ressourcer anvendes bedst muligt. Effektive og smidige sagsgange er en forudsætning herfor.

Retterne har i straffesager en uens praksis med hensyn til, om et vidne, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv, skal afgive vidneforklaring, indkaldes via arbejdspladsen, eller om indkaldelsen forkyndes via det pågældende vidnes private digitale postløsning. I praksis vanskeliggøres forkyndelse via vidnets private digitale postløsning bl.a. af, at professionelle vidner ikke altid ønsker at oplyse deres CPR-nummer til anklagemyndigheden, idet vidneforklaringen er arbejdsrelateret. I nogle tilfælde medfører det således endvidere, at der må ske politiforkyndelse for vidnet.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det uhensigtsmæssigt, at anklagemyndigheden i nogle tilfælde skal bruge ressourcer på at fremskaffe sådanne vidners CPR-numre. For disse vidner gælder således det særlige forhold, at de alene indkaldes til at afgive forklaring som følge af deres offentlige eller dermed ligestillede hverv, f.eks. fordi de har behandlet sagen hos den pågældende offentlige myndighed eller har udarbejdet politianmeldelsen eller lignende. Vidneindkaldelsen er for det pågældende

vidne således arbejdsrelateret og kan derfor mest hensigtsmæssigt ske gennem vidnets arbejdsplads.

Justitsministeriet finder derfor, at der bør indsættes en bestemmelse i retsplejeloven om, at forkyndelse for sådanne vidner i straffesager kan ske for den offentlige hvervgiver. En sådan bestemmelse vil efter Justitsministeriets opfattelse kunne spare ressourcer hos bl.a. anklagemyndigheden. Hertil kommer, at en sådan bestemmelse vil bidrage til at sikre, at disse vidner – som alene i kraft af deres offentlige eller dermed ligestillede hverv skal afgive vidneforklaring under hovedforhandlingen – som udgangspunkt ikke behøver at oplyse deres CPR-nummer, som således heller ikke vil fremgå af sagen.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i retsplejelovens kapitel 17 om meddelelser og forkyndelse af meddelelser, hvorefter forkyndelse for personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring, i straffesager kan ske over for hvervgiveren.

Det forudsættes i den forbindelse, at retten som det helt klare udgangspunkt indkalder vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive forklaring, via vidnets hvervgiver.

I overensstemmelse med hensynet bag den foreslåede ordning vil der dog kunne være tilfælde, hvor forkyndelse – uanset det ovennævnte helt klare udgangspunkt – vil kunne ske over for den pågældende. Dette vil navnlig kunne være tilfældet, hvis forkyndelse kan ske via vidnets arbejdsmail, eksempelvis hvis denne er angivet i anklagemyndighedens bevisfortegnelse. Det vil endvidere navnlig kunne være tilfældet, hvis retten telefonisk retter henvendelse til arbejdspladsen og beder om at tale med den pågældende med henblik på forkyndelse af vidneindkaldelsen.

Bestemmelsen vil omfatte vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal vidne som følge af deres arbejde, og hvor vidneforklaringen således alene er arbejdsrelateret. Ordningen vil således omfatte eksempelvis retsmedicinere og offentligt ansatte hos bl.a. Skattestyrelsen, Arbejdstilsynet, Fødevarestyrelsen, Spillemyndigheden, Politiet, Danmarks Fængsler og andre offentlige arbejdspladser.

Den foreslåede ordning vil ikke omfatte vidner, der ikke længere er i det pågældende offentlige eller dermed ligestillede hverv, men som alligevel skal vidne i straffesagen.

Der henvises nærmere til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 160 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.3. Øget mulighed for påtaleopgivelse og tiltalefrafald i straffesager

2.3.1. Gældende ret

Efter reglerne i retsplejelovens kapitel 65 har anklagemyndigheden visse skønsmæssige beføjelser til helt eller delvist at opgive påtale eller frafalde tiltale i straffesager.

2.3.1.1. Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3

Retsplejelovens § 721 indeholder en oplistning af en række tilfælde, hvor anklagemyndigheden har beføjelse til helt eller delvis at opgive påtale, det vil sige at indstille behandlingen af en straffesag, efter at der er rejst sigtelse i sagen.

Efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, kan påtale i en sag helt eller delvis opgives i tilfælde, hvor straffelovens §§ 10 b eller 89 ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt ville være af væsentlig betydning.

Bestemmelsen svarer i vidt omfang til retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, der giver mulighed for at meddele tiltalefrafald under tilsvarende betingelser, jf. pkt. 2.3.1.2. Retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, om påtaleopgivelse er subsidiær i forhold til § 722, stk. 1, nr. 4, om tiltalefrafald og vil således ikke kunne anvendes, hvis betingelserne for at meddele et tiltalefrafald er opfyldt.

Retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, har efter sin ordlyd tre betingelser, som alle skal være opfyldt, hvis der skal ske påtaleopgivelse efter bestemmelsen.

Det er først og fremmest et krav efter bestemmelsen, at straffelovens §§ 10 b eller 89 ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig.

Det følger af straffelovens § 10 b, at hvis der sker retsforfølgning mod en person, som uden for den danske stat er pålagt en sanktion for samme handling, skal den sanktion, der pålægges her i landet, nedsættes, i det omfang den udenlandske sanktion er fuldbyrdet.

Efter straffelovens § 89 skal den, som allerede er dømt til straf og findes yderligere skyldig i en forud for dommen begået strafbar handling, idømmes en tillægsstraf, for så vidt samtidig påkendelse ville have medført forhøjelse af straffen.

For så vidt angår tilfælde, hvor den allerede idømte straf er gjort betinget, følger det af straffelovens § 61, stk. 1, at såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Der udmåles altså i denne situation en fællesstraf for begge forhold og ikke en tillægsstraf for det forhold, som ikke tidligere har været pådømt.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, kan ikke anvendes, hvis forholdet er begået før en betinget dom, hvis der inden udløbet af prøvetiden for den betingede dom er foretaget rettergangsskridt vedrørende forholdet, da det vil være straffelovens § 61, stk. 1, og ikke § 89, som finder anvendelse i sådanne tilfælde. Efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 4, kan påtale i en sag helt eller delvis opgives, når sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den straf, som i givet fald kan forventes idømt.

Det er endvidere et krav efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, at det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt. Det er således en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at den pågældende lovovertrædelse som følge af princippet om modereret kumulation, jf. straffelovens § 88, ikke vurderes at ville have medført en højere straf af betydning, såfremt sigtede var at finde skyldig. Det beror på en konkret vurdering, hvornår kravet er opfyldt. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 212 som fremsat, side 30 og 60.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at straffen dog altid vil skulle vurderes i forhold til den straf, som den sigtede allerede er idømt ved en dom, der ligger efter de forhold, som nu er til overvejelse. Det betyder, at selv en helt kort forventet frihedsstraf efter omstændighederne vil skulle anses for betydelig, hvis den sigtede kun er idømt en kort frihedsstraf ved den dom, der ligger efter det forhold, som det overvejes at påtaleopgive. Omvendt vil en forventet kortere frihedsstraf godt kunne være ubetydelig, hvis den sigtede er idømt en lang frihedsstraf ved den dom, der ligger efter det forhold, som det overvejes at påtaleopgive. Det kunne eksempelvis være i tilfælde, hvor tiltalte i forbindelse med et grundlovsforhør erkender flere forhold om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, men nægter et forhold om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. I det tilfælde vil det nægtede forhold kunne skæres fra sagen, og de erkendte forhold kunne fremmes til dom.

En forventet mindre bødestraf, f.eks. for overtrædelse af særlovgivningen, vil efter omstændighederne også kunne anses for en ubetydelig straf, hvis den sigtede allerede er idømt en længere frihedsstraf ved den dom, der ligger efter det forhold, som det overvejes at påtaleopgive. Bestemmelsen vil derfor f.eks. kunne finde anvendelse i forhold til færdselslovsovertrædelser, når overtrædelsen ligger før den dom, hvorved den sigtede er idømt en længere fængselsstraf. Dette gælder dog ikke, hvis der i sagen er spørgsmål om andet end bøde, herunder f.eks. førerretsfrakendelse. Det forudsættes endvidere, at bestemmelsen ikke anvendes, hvis der er tale om et større antal bødeforhold, idet forholdene i dette tilfælde i stedet bør samles og indbringes for domstolene, såfremt de ikke kan afgøres udenretligt ved vedtagelsen af en bøde.

Er der flere forhold, som det overvejes at påtaleopgive efter den foreslåede bestemmelse, vil der skulle ses på forholdene samlet, således at påtale ikke opgives, hvis forholdene samlet set må forventes at ville medføre en ikke ubetydelig straf, såfremt sigtede var at finde skyldig.

Endelig er det et krav efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning. Det beror på en konkret vurdering, hvornår kravet kan anses for at være opfyldt. Ved vurderingen skal der bl.a. ses på, om der er forurettede i det eller de forhold, som det overvejes at påtaleopgive, og det er forudsat, at der generelt bør udvises tilbageholdenhed med at anvende bestemmelsen i sager, hvor der er forurettede. Bestemmelsen kan dog anvendes i f.eks. mindre sager om berigelseskriminalitet, herunder tyveri, bedrageri, hæleri og hærværk, selv om der som udgangspunkt er forurettede i sådanne sager. Det samme gælder i mindre sager omfattet af eksempelvis straffelovens kapitel 14 om forbrydelser mod den offentlige myndighed m.v. eller straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser. Derimod bør bestemmelsen ikke anvendes, hvis der er tale om grovere overtrædelser, eller hvis der i øvrigt er særlige hensyn at tage til forurettede. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 212 som fremsat, side 31 og 60.

Endelig er det en forudsætning for at kunne opgive påtale efter bestemmelsen, at den dom, der ligger efter de forhold, som det overvejes at påtaleopgive, er endelig. Der kan således ikke ske påtaleopgivelse, så længe det fortsat er muligt at anke dommen. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 212 som fremsat, side 32 og 61.

Det bemærkes, at bestemmelsen – uanset om betingelserne i øvrigt er opfyldt – ikke kan anvendes, hvis der konkret er grundlag for at nedlægge

påstand om f.eks. udvisning, zoneforbud, opholdsforbud, rettighedsfrakendelse eller lignende. I det tilfælde vil det således som udgangspunkt være nødvendigt at indbringe sagen for domstolene. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 212 som fremsat, side 31 og 61.

2.3.1.2. Retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4

Retsplejelovens § 722 indeholder en oplistning af en række tilfælde, hvor anklagemyndigheden har beføjelse til helt eller delvis at meddele tiltalefrafald i en straffesag.

Efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, kan tiltale i en sag helt eller delvis frafaldes i tilfælde, hvor straffelovens § 10 b eller § 89 er anvendelig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Bestemmelsen svarer i vidt omfang til bestemmelsen i retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, som giver mulighed for at påtaleopgive under tilsvarende betingelser. Bestemmelsen kan ikke anvendes på forhold, der er begået før en betinget dom, hvis der inden udløbet af prøvetiden for den betingede dom er foretaget rettergangsskridt vedrørende forholdet, da det i sådanne tilfælde vil være straffelovens § 61, stk. 1, og ikke § 89, som finder anvendelse. Der henvises om betingelserne nærmere til pkt. 2.3.1.1.

På samme måde, som det er tilfældet ved påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, forudsætter tiltalefrafald efter § 722, stk. 1, nr. 4, at den dom, der ligger efter de forhold, som det overvejes at frafalde tiltale for, er endelig. Tiltalefrafald kan således ikke meddeles, så længe det fortsat er muligt at anke dommen.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der skal etableres hjemmel til, at der – ligesom ved ubetingede fængselsstraffe – kan opgives påtale eller meddeles tiltalefrafald, når den sigtede er idømt en betinget fængselsstraf, og betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Adgangen til at påtaleopgive, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, og adgangen til at meddele tiltalefrafald, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, er i vidt omfang begrænset til tilfælde, hvor gerningstidspunktet for det

strafbare forhold, som den pågældende er sigtet for, ligger forud for en dom, hvor den sigtede er idømt en ubetinget fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har således i vidt omfang ikke en eksplicit hjemmel til at opgive påtale eller meddele tiltalefrafald, når den sigtede er idømt en betinget fængselsstraf.

Det foreslås at udvide retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, og § 722, stk. 1, nr. 4, så bestemmelserne også kommer til at omfatte tilfælde, hvor straffelovens § 61, stk. 1, ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig.

For begge bestemmelser er det er en betingelse for anvendelsen, når straffelovens § 10 b eller § 89 ville være anvendelig, hvis den sigtede var at finde skyldig, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Dette vil også gælde tilfælde, hvor § 61, stk. 1, ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, idet det som konsekvens af udvidelsen dog foreslås, at »yderligere« tilføjes, så betingelsen bliver, at ingen eller kun en ubetydelig yderligere straf ville blive idømt. Formålet med tilføjelsen er at tydeliggøre, at bestemmelserne også kan anvendes, når der er udsigt til en fællesstraf, jf. straffelovens § 61, stk. 1, men at denne som følge af princippet om modereret kumulation, jf. straffelovens § 88, ikke ville eller kun i ubetydeligt omfang ville adskille sig fra den allerede idømte betingede straf.

Herudover foreslås det at indsætte en yderligere betingelse i bestemmelserne, som skal sikre, at der ikke sker påtaleopgivelse eller meddeles tiltalefrafald i sager, hvor ingen eller kun en ubetydelig yderligere straf kunne forventes idømt, men hvor der sker en betydelig ændring af straffens fuldbyrdelse.

Der vil således med den forslåede ordning ikke kunne opgives påtale eller meddeles tiltalefrafald mod en sigtet person i tilfælde, hvor straffens fuldbyrdelse ændres fra betinget til ubetinget.

De foreslåede ændringer vil indebære, at anklagemyndigheden får mulighed for helt eller delvist at opgive påtale eller meddele tiltalefrafald mod en sigtet person i tilfælde, hvor straffelovens § 61, stk. 1, ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig yderligere straf ville blive idømt, at der ikke ville ske betydelige

ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Det betyder, at den foreslåede bestemmelse efter omstændighederne vil kunne anvendes på strafbare forhold, der er begået forud for en dom, hvor den sigtede er idømt en betinget fængselsstraf.

Der henvises nærmere til de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, og § 722, stk. 1, nr. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 6 og 7, og bemærkningerne hertil.

2.4. Forlængelse af tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden og øvrige indgreb

2.4.1. Gældende ret

Retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelseshemmeligheden m.v. blev indsat ved lov nr. 227 af 6. juni 1985 om ændring af retsplejeloven (Telefonaflytning m.v.), der byggede på betænkning nr. 1023/1984 om politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden og anvendelse af agenter. Kapitel 71 er ændret flere gange siden 1985.

Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, kan politiet efter reglerne i kapitel 71 foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden ved at (1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning), (2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning), (3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning), (4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning), (5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) og (6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning).

Retsplejelovens § 781 indeholder de almindelige betingelser for indgreb i meddelelseshemmeligheden. Disse betingelser omfatter krav til mistankens styrke, kriminalitetens alvor og behovet for tvangsindgreb i den aktuelle efterforskning.

Det følger af retsplejelovens § 783, stk. 1, 1. pkt., at indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter rettens kendelse. Ifølge § 783, stk. 1, 4. pkt., kan kendelsen til enhver tid omgøres.

I kendelsen fastsættes det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, jf. retsplejelovens § 783, stk. 3. Tidsrummet skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidsrummet kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse. Såfremt indgrebets øjemed ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten, jf. § 783, stk. 4.

Baggrunden for § 783, stk. 3, er, at Folketingets Retsudvalg i forbindelse med folketingsbehandlingen af forslaget til lov nr. 227 af 6. juni 1985 fandt, at der burde fastsættes regler for, hvor lang tid domstolene ved kendelse kan bestemme, at indgreb i meddelelseshemmeligheden kan foretages. Der henvises til Folketingstidende 1984-85, tillæg B, spalte 2228.

Inden retten giver tilladelse til, at der kan foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, skal der beskikkes en advokat for den, som indgrebet vedrører, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, jf. retsplejelovens § 784, stk. 1, 1. pkt.

Politiet kan med rettens kendelse efter retsplejelovens § 791 a foretage observation af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted. Der gælder skærpede krav, hvis politiet ønsker at foretage observationen med fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat, jf. stk. 2, og der gælder særligt skærpede krav, hvis observationen vedrører personer, der befinder sig i en bolig eller andre husrum, og foretages ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat eller ved hjælp af apparat, der anvendes i boligen eller husrummet, jf. stk. 3. Efter stk. 5 kan politiet under nærmere angivne omstændigheder foretage teleobservation. Tidsrummet i § 783, stk. 3, inden for hvilket indgrebet kan foretages, gælder ifølge § 791 a, stk. 8, også for politiets indgreb efter § 791 a, stk. 2, 3 og 5.

Reglerne om politiets mulighed for aflæsning af ikke offentligt tilgængelige oplysninger i et informationssystem ved hjælp af programmer eller andet udstyr (dataaflæsning) findes i retsplejelovens § 791 b. Tidsrummet i § 783, stk. 3, inden for hvilket indgrebet kan foretages, gælder ifølge § 791 b, stk. 3, 3. pkt., også for politiets indgreb efter § 791 b.

Tidsrummet, inden for hvilket indgrebet kan foretages, i § 783, stk. 3, gælder desuden også hemmelig ransagning, jf. § 799, stk. 2, og hemmelig beslaglæggelse, jf. § 807 e, stk. 2.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden skal forlænges, så retten kan bestemme, at tidsrummet for indgrebet kan være op til 8 uger, for at mindske mængden af sagsbehandling forbundet med forlængelser i både politi, anklagemyndighed og domstole.

En udvidelse af indgrebsperioden vil afspejle den kompleksitet, som i dag kendetegner efterforskningen af de mest alvorlige forbrydelser, herunder organiseret kriminalitet samt rocker- og bandekriminalitet. I dag foregår datatrafikken på forskellige medier, hvorfor det kan være vanskeligt for politiet inden for en periode på 4 uger at etablere den konkrete indhentning, herunder da der kan være behov for at dekryptere kommunikationen. Desuden kan iværksættelse af efterforskningsskridt baseret på f.eks. teleoplysninger være tidskrævende. Endelig medfører fristen på 4 uger udfordringer i sager om international organiseret kriminalitet, hvor indgrebet foretages i samarbejde med udenlandske judicielle myndigheder, idet de udenlandske myndigheder sjældent kan nå at tage stilling til retsanmodningen fra Danmark, indbringe sagen for egne juridiske myndigheder og gennemføre indgrebet inden for 4 uger.

Forslaget om at forlænge varigheden fra maksimalt 4 uger til maksimalt 8 uger vil ikke ændre på, at varigheden fortsat vil skulle være så kort som muligt og blive fastsat ud fra en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Ligesom i dag vil anklagemyndigheden således konkret skulle begrunde indgrebsperiodens længde, retten vil fortsat være forpligtet til at fastsætte tidsrummet så kort som muligt, og politiet og anklagemyndigheden vil også fremover være forpligtet til løbende at vurdere, om betingelserne for indgrebet fortsat er til stede.

Justitsministeriet vurderer derudover, at indgrebsperioden for videoovervågning (observation), herunder teleobservation, dataaflæsning, hemmelig ransagning samt hemmelig beslaglæggelse tillige bør udvides af tilsvarende årsager samt af hensyn til, at de forskellige indgreb ikke behandles med forskellige frister. Justitsministeriet bemærker, at det forsat er et krav, at indgrebsperioden skal være så kort som mulig, hvorfor der efter Justitsministeriets opfattelse ikke er retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at lade fristerne kunne følge hinanden, men samtidigt afgrænse dem til en kortere varighed i sager af mindre kompleks karakter.

Det foreslås på den baggrund at ændre retsplejelovens § 783, stk. 3, så det tidsrum, som retten fastsætter, inden for hvilket et indgreb i meddelelseshemmeligheden efter § 780, stk. 1, indgreb i form af observation, herunder teleobservation efter § 791 a, dataaflæsning efter § 791 b, hemmelig ransagning efter § 799 samt hemmelig beslaglæggelse efter § 807 e kan foretages, skal være så kort som muligt og ikke må overstige 8 uger (mod 4 uger i dag), og så tidsrummet kan forlænges, men højst med 8 uger ad gangen (mod 4 uger i dag).

Formålet med ændringerne er at give retten mulighed for at fastsætte en indgrebsperiode på op til 8 uger i tilfælde, hvor sagens omstændigheder nødvendiggør dette. Idet der er tale om et ganske indgribende efterforskningsskridt, vil retten imidlertid fortsat skulle fastsætte en så kort indgrebsperiode som muligt. Politiet forudsættes at redegøre nærmere for behovet for en forlænget frist i det enkelte tilfælde. Politiet har endvidere et selvstændigt ansvar for inden for den frist, som retten har fastsat, at sikre, at efterforskningsskridtet ikke udstrækkes længere end nødvendigt og herunder så vidt muligt bringes til ophør, også før fristen udløber.

Der henvises nærmere til den foreslåede ændring af retsplejelovens § 783, stk. 3, 2. og 3. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 14 og bemærkningerne hertil.

2.5. Vederlag for at udlevere visse oplysninger til brug for en straffesag

2.5.1 Gældende ret

2.5.1.1. Indgreb i meddelelseshemmeligheden

Politiet kan efter reglerne i retsplejelovens kapitel 71 foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden ved at (1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning), (2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning), (3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning), (4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning), (5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) og (6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning), jf. retsplejelovens § 780, stk. 1.

Retsplejelovens § 781 indeholder de almindelige betingelser for indgreb i meddelelseshemmeligheden, og der stilles krav til mistankens styrke,

kriminalitetens alvor og behovet for tvangsindgreb i den aktuelle efterforskning. De konkrete betingelser afhænger af, hvilket indgreb efter § 780 der ønskes foretages.

I retsplejelovens § 781 a er der desuden fastsat en særlig mulighed for, at politiet kan foretage teleoplysning og udvidet teleoplysning ved pålæg om udlevering af trafik- og lokaliseringsdata under iagttagelse af et lempet kriminalitetskrav.

Efter retsplejelovens § 786, stk. 1, påhviler det postvirksomheder og udbydere at bistå politiet ved gennemførelsen af indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler m.v., ved at give de i § 780, stk. 1, nr. 3 og 4, nævnte oplysninger samt ved at tilbageholde og udlevere forsendelser m.v.

2.5.1.2. Registrering og opbevaring af trafikdata m.v.

Kapitel 71 indeholder også reglerne om registrering og opbevaring af trafikdata m.v. (logning).

Reglerne om teleudbydernes pligt til at foretage registrering og opbevaring af trafikdata m.v. findes i retsplejelovens §§ 786 b-786 e, der blev indsat ved lov nr. 291 af 8. marts 2022 om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Revision af reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning) m.v.) og senere ændret ved lov nr. 664 af 11. juni 2024 om ændring af retsplejeloven (Ændring af reglerne om hastesikring og udlevering af oplysninger om teletrafik, reglerne om genoptagelse af straffesager m.v.).

Af forarbejderne til de gældende regler i retsplejeloven om registrering og opbevaring af trafikdata følger det, at »trafikdata« omfatter en række oplysninger, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 93 som fremsat, side 19 f., samt Folketingstidende 2021-22, tillæg B, L 93 som stillet den 14. februar 2022, side 3 f.

Trafikdata omfatter f.eks. oplysninger om, hvilket nummer der har ringet eller sendt en SMS-besked til et andet nummer på et bestemt tidspunkt, og via hvilken sendemast det er foregået. Trafikdata omfatter derimod ikke indholdet af kommunikationen, f.eks. indholdet af telefonsamtalen eller SMS-beskeden. Se nærmere om definitionen af trafikdata og lokaliseringsdata nedenfor samt Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 93 som fremsat, henholdsvis side 13 og 19 f., og Folketingstidende 2021-22, tillæg B, L 93 som stillet den 14. februar 2022, side 2.

De gældende regler indeholder en todelt ordning for registrering og opbevaring af trafikdata.

For det første indeholder de gældende regler en ordning med målrettet personbestemt og geografisk registrering og opbevaring af trafikdata, jf. retsplejelovens §§ 786 b-786 d. I medfør af disse bestemmelser kan det under nærmere betingelser pålægges teleudbydere at foretage målrettet personbestemt og geografisk registrering og opbevaring af trafikdata. Det bemærkes, at retsplejelovens § 786 b (om målrettet personbestemt logning) endnu ikke er sat i kraft, jf. bekendtgørelse nr. 8 af 3. januar 2024 om midlertidig fravigelse af dele af retsplejelovens bestemmelser om målrettet registrering og opbevaring af trafikdata.

Oplysninger registreret i medfør af retsplejelovens §§ 786 b-786 d skal opbevares i 1 år.

For det andet indeholder de gældende regler en ordning med generel og udifferentieret registrering og opbevaring af trafikdata, hvorefter justitsministeren bemyndiges til efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren at kunne fastsætte regler, der pålægger udbydere at foretage generel og udifferentieret registrering og opbevaring af trafikdata, når der foreligger tilstrækkeligt konkrete omstændigheder, der giver anledning til at antage, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må antages at være reel og aktuel eller forudsigelig, jf. retsplejelovens § 786 e, stk. 1. Hvor registrering og opbevaring i medfør af §§ 786 b-786 d er kendetegnet ved, at bestemte personer eller områder m.v. skal have en form for tilknytning til bestemte former for kriminalitet, sker registrering og opbevaring efter regler udstedt i medfør af § 786 e generelt og udifferentieret uden hensyn til, om en konkret person eller et konkret område m.v. har en tilknytning til kriminalitet, men ud fra en generel vurdering af, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må anses for at være reel og aktuel eller forudsigelig.

Regler om registreringspligt fastsat i medfør af § 786 e, stk. 1, kan fastsættes for en periode på højst 1 år ad gangen, og de registrerede oplysninger skal opbevares i 1 år, jf. § 786 e, stk. 2 og 3. Bemyndigelsen er senest udnyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 397 af 20. marts 2026 om generel og udifferentieret registrering af trafikdata fra og med den 30. marts 2026 til og med den 29. marts 2027 og opbevaring til og med den 29. marts 2028.

Herudover påhviler det teleudbydere at foretage generel og udifferentieret registrering og opbevaring af oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet, jf. retsplejelovens § 786 f, stk. 1. Oplysningerne skal opbevares i 1 år, jf. stk. 2. Justitsministeren fastsætter ifølge stk. 3 efter forhandling med forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren nærmere regler om registrering og opbevaring som nævnt i stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet ved udstedelse af bekendtgørelse nr. 380 af 29. marts 2022 om generel og udifferentieret registrering og opbevaring af oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet.

Efter retsplejelovens § 786 g kan justitsministeren efter forhandling med erhvervsministeren fastsætte nærmere regler om udbyderes opbevaring af oplysninger registreret og opbevaret i medfør af §§ 786 a-786 f eller pålæg eller regler udstedt i medfør heraf. Bemyndigelsen er udnyttet ved udstedelse af bekendtgørelse nr. 379 af 29. marts 2022 om opbevaring af registrerings- og opbevaringspligtige oplysninger.

Manglende overholdelse af reglerne om registrering og opbevaring af trafikdata m.v. er sanktioneret med bødestraf, jf. retsplejelovens § 786 j.

Teleudbyderne registrerer og opbevarer både trafik- og lokaliseringsdata i en begrænset periode af andre årsager end en registrerings- og opbevaringspligt i medfør af retsplejeloven (f.eks. af hensyn til fejlretning, debitering m.v.). Hvis ikke der eksisterede en pligt til generel og udifferentieret registrering og opbevaring af trafikdata efter regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786 e, ville udbyderne således alligevel registrere og opbevare bl.a. trafikdata generelt og udifferentieret i en begrænset periode.

Hvis teleudbyderne ikke har pligt til at registrere og opbevare sådanne oplysninger efter regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786 e, vil det som udgangspunkt være reglerne i e-databeskyttelsesdirektivet, der finder anvendelse, da dette direktiv i forhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (databeskyttelsesforordningen) udgør særregulering om databeskyttelse inden for den elektroniske kommunikationssektor. Det fremgår bl.a. af e-databeskyttelsesdirektivet, at trafikdata vedrørende abonnenter og brugere, som behandles og lagres af teleudbydere, som udgangspunkt skal slettes og gøres anonyme, når de ikke længere er nødvendige for at fremføre kommunikationen, jf. artikel 6, stk.

1. Dette udgangspunkt gælder dog ikke for bl.a. behandling af trafikdata med henblik på debitering af abonnenten og afregning for samtrafik, jf. artikel 6, stk. 2, hvorefter denne form for behandling er tilladt indtil udløbet af den lovbestemte forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller fristen for anfægtelse af sådanne afregninger. For så vidt angår lokaliseringsdata fremgår det af direktivets artikel 9, stk. 1, at sådanne oplysninger kun må behandles, når de er gjort anonyme, eller abonnenten har givet sit samtykke hertil, og da kun i det omfang og i det tidsrum, som er nødvendigt for levering af en tillægstjeneste.

De nævnte bestemmelser i e-databeskyttelsesdirektivet er implementeret ved §§ 10 og 11 i bekendtgørelse nr. 1882 af 4. december 2020 om persondatasikkerhed i forbindelse med udbud af offentlige elektroniske kommunikationstjenester og nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, der er udstedt med hjemmel i bl.a. bemyndigelsesbestemmelsen i § 8 i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Oplysninger, som teleudbyderne registrerer og opbevarer af andre årsager end en registrerings- og opbevaringspligt i medfør af retsplejeloven, vil således ikke nødvendigvis blive opbevaret i 1 år. Politiet kan imidlertid forpligte teleudbyderne til at gemme oplysningerne i længere tid, end oplysningerne ellers ville være blevet opbevaret, ved at foretage hastesikring efter retsplejelovens § 786 a.

Efter bestemmelsen i § 786 a, stk. 1, kan politiet som led i en efterforskning, hvor elektronisk bevismateriale kan være af betydning, meddele udbydere pålæg om at foretage hastesikring af elektroniske data. Pålæg om hastesikring må kun meddeles, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 3 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 (forbrydelser mod statens sikkerhed og terrorisme), en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 2 (befrielse af en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person), § 125 (unddragelse af strafforfølgning/tilintetgørelse af bevismateriale), § 127, stk. 1 (unddragelse af værnepligten), § 235 (udbredelse af seksuelt materiale af personer under 18 år), § 266 (trusler) eller § 281 (afpresning), en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5 (bistå en udlændings ulovlige indrejse eller ophold i landet), en krænkelse eller overtrædelse, som er omfattet af retsplejelovens § 781, stk. 2 eller 3 (mulighed for telefonaflytning og teleoplysning), eller en lovovertrædelse omfattet af straffelovens § 81 a. Pålæg om hastesikring af oplysninger, der udelukkende er registreret og opbevaret i medfør af regler

udstedt efter § 786 e, kan dog kun meddeles, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13.

Et pålæg om hastesikring vedrører »elektroniske data«, hvilket er bredere end trafikdata, der er registrerings- og opbevaringspligtige efter reglerne i retsplejelovens §§ 786 b-786 e eller efter pålæg eller regler udstedt i medfør af disse bestemmelser. Bestemmelsen omfatter ifølge forarbejderne alle elektroniske data, det vil sige både indholdsdata, trafikdata og øvrige elektroniske data, f.eks. oplysninger om navn og adresse på en internetudbyders eller en teleudbyders kunder (kundeoplysninger), jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, L 55 som fremsat, side 1827.

Formålet med hastesikring er ifølge forarbejderne, at teleudbyderne pålægges at opbevare data, som de måske ellers ville have slettet eller ændret.

Et pålæg om hastesikring kan dermed også omfatte trafikdata, som en teleudbyder allerede har registreret og opbevaret efter retsplejelovens §§ 786 b-786 d samt regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786 e, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, L 55 som fremsat, side 1815.

Efter § 786 a, stk. 2, skal et pålæg om hastesikring bl.a. afgrænses til alene at omfatte de data, der skønnes nødvendige for efterforskningen, og sikringsperioden skal være så kort som mulig og kan ikke overstige 90 dage. Pålægget kan forlænges, men højst med 90 dage ad gangen.

Et pålæg om hastesikring giver ikke i sig selv politiet adgang til de hastesikrede oplysninger. Adgang til sådanne data skal ske efter retsplejelovens regler herom, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, L 55 som fremsat, side 1812 f. og 1827.

2.5.1.3. Teleobservation

Retsplejelovens § 791 a indeholder bestemmelser om politiets adgang til at foretage observation. Det følger af § 791 a, stk. 5, at hvis indgrebet antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, og efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, kan politiet foretage teleobservation ved (1) at indhente oplysninger fra udbydere af telenet eller teletjenester vedrørende lokaliseringen af en mobiltelefon, der antages benyttet af en mistænkt, eller (2) på anden måde ved hjælp af en gps eller et andet lignende apparat at registrere (a) en mistænkts færden eller (b) en anden persons færden, hvis den pågældende har tilknytning til en mistænkt eller til samme køretøj eller ejendom som en mistænkt el.lign.

Det påhviler udbydere af telenet eller teletjenester at bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation, herunder ved at give de i stk. 5, nr. 1, nævnte oplysninger, jf. § 791 a, stk. 6.

2.5.1.4. Edition

Retsplejelovens § 804 indeholder bestemmelser om edition hos personer, der ikke er mistænkte, det vil sige pålæg om udlevering eller forevisning af genstande af betydning for gennemførelsen af en straffesag. Både fysiske og juridiske personer kan pålægges editionspligt.

»Genstand« er ikke begrænset til fysiske genstande. Editionspligten kan efter forarbejderne omfatte eksempelvis pligt til at udlevere en fotokopi eller en udskrift af et »EDB-register«, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, L 41 som fremsat, side 875.

Det er ifølge bestemmelsens forarbejder ikke et krav, at de dokumenter eller genstande, der ønskes udleveret eller forevist ved edition, beskrives præcist, men oplysningerne herom må dog være så nøjagtige, at genstandene eller dokumenterne kan bestemmes. Se Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition under efterforskning, side 33, hvor denne retstilstand blev lagt til grund.

Editionspligten er begrænset i samme omfang som pligten til at afgive forklaring som vidne, jf. § 804, stk. 4. Editionspligt kan således ikke pålægges, hvis der foreligger en vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrund, jf. retsplejelovens §§ 169-172, medmindre retten samtidig træffer afgørelse om, at fritagelses- eller udelukkelsesgrunden må vige af hensyn til oplysningen af sagen, jf. reglerne i § 169, stk. 2, § 170, stk. 2, § 171, stk. 3 og 4, og § 172, stk. 5 og 6.

Efter § 804 a kan pålæg om edition, jf. § 804, af trafik- og lokaliseringsdata kun meddeles, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 3 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 2, § 125, § 127, stk. 1, § 235, § 266 eller § 281, en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5, en krænkelse eller overtrædelse, som er omfattet af § 781, stk. 2 eller 3, eller en lovovertrædelse omfattet af straffelovens § 81 a.

Afgørelse om pålæg om edition træffes som udgangspunkt af retten ved kendelse efter politiets begæring, jf. retsplejelovens § 806, stk. 1 og 2. I hastende tilfælde kan politiet træffe beslutning om edition (»på øjemedet«) med adgang til efterfølgende domstolsprøvelse, jf. § 806, stk. 4. Politiet kan

desuden efter § 806, stk. 7, uden rettens kendelse træffe afgørelse om pålæg om edition af visse oplysninger fra en nærmere afgrænset kreds af virksomheder. Det samme gælder efter retsplejelovens § 804 b, hvor politiet kan pålægge udbydere at udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Hvis et pålæg om edition ikke imødekommes, kan det gennemtvinges på samme måde som vidnepligten, jf. § 807, stk. 2, jf. § 178. Retten kan eksempelvis pålægge vedkommende at betale en bøde eller en løbende bøde (tvangsbøde) i indtil 6 måneder, indtil editionspålægget efterkommes. Retten kan også tilpligte den, der ikke efterkommer et editionspålæg, at erstatte de udgifter, som dette har forårsaget.

2.5.1.5. Politiets betaling for oplysninger

Retsplejelovens § 786, stk. 6, og § 804, stk. 5, blev indsat ved lov nr. 229 af 21. april 1999 om ændring af retsplejeloven (Beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation samt prøvesagsordning for advokater m.v.).

Det fremgår af retsplejelovens § 786, stk. 6, at justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse til de i § 786, stk. 1, nævnte virksomheder for udgifter i forbindelse med bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden. Der henvises vedrørende § 786, stk. 1, til pkt. 2.5.1.1.

Det fremgår af retsplejelovens § 804, stk. 5, at justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af pålæg om edition.

Det fremgår af bemærkningerne, at baggrunden for, at det efter retsplejelovens § 804, stk. 5, kun er i særlige tilfælde, at der kan ydes økonomisk godtgørelse for udgifter i forbindelse med pålæg om edition, er, at edition efter Justitsministeriets opfattelse er en samfundsmæssig pligt, der påhviler enhver. Udgangspunktet skal derfor være, at personer eller myndigheder, som i medfør af retsplejeloven er pålagt at udlevere materiale til politiet, ikke har krav på at få godtgjort eventuelle omkostninger, der er forbundet med at opfylde et sådan pålæg.

I enkelte tilfælde vil arbejdet med at fremtage dokumenter m.v. for at opfylde et pålæg om edition imidlertid være af så omfattende karakter, at det klart overstiger, hvad der med rimelighed kan forlanges foretaget uden vederlag. Dette forhold kan blive endnu mere åbenbart, når der er tale om

en person eller virksomhed, som ofte stilles over for omfattende krav om edition, f.eks. banker.

I sådanne ekstraordinære tilfælde, hvor opfyldelse af en editionspligt kræver et sådant merarbejde, at det ikke kan indpasses i det daglige arbejde, har politiet enkelte gange efter konkret forudgående aftale dækket merudgifter, der har været forbundet med at opfylde en editionspligt. Det har f.eks. været tilfældet, hvis en bank manuelt skulle gennemgå alle checkkopier fra en længere periode for at kunne fremlægge de checks, som politiet ønskede. Der henvises til Folketingstidende 1998-99, tillæg A, L 41 som fremsat, side 844.

Ifølge bemærkningerne til § 804, stk. 5, vil der f.eks. kunne fastsættes regler om betingelserne for at yde godtgørelse, om standardtakster for godtgørelsen og eventuelt om betingelser for at yde godtgørelse ud over standardtaksterne. Der henvises til Folketingstidende 1998-99, tillæg A, L 41 som fremsat, side 876.

Ifølge bemærkningerne til § 786, stk. 6, vil der kunne fastsættes nærmere regler om økonomisk godtgørelse for udgifter i forbindelse med bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder om størrelsen af den økonomiske godtgørelse. Det forudsættes i den forbindelse, at den økonomiske godtgørelse alene skal dække de udgifter, der er forbundet med indgrebet. Der henvises til Folketingstidende 1998-99, L 41 som fremsat, tillæg A, side 871.

Bemyndigelsen i § 804, stk. 5, og § 786, stk. 6, er endnu ikke udnyttet.

Rigspolitiet har oplyst, at der er praksis for, at udgifter i forbindelse med visse konkrete indgreb afholdes af politiet.

Størstedelen af udgifterne i forbindelse med udlevering af trafik- og lokaliseringsdata afregnes i dag med teleselskaberne via såkaldte flatrate-aftaler, hvor telebranchen kompenseres ud fra på forhånd fastlagte rammer. Rigspolitiet har indgået sådanne aftaler med de fire netværksudbydere i Danmark. Hertil kompenseres telebranchen for særskilte udgifter forbundet med bl.a. hastesikring af oplysninger uden for flatrate-aftalerne. Rigspolitiet har oplyst, at politiet for hastesikring af disse oplysninger samt for oplysninger fra de øvrige selskaber, hvor der ikke er indgået aftaler vedrørende hastesikring af fejlretningsdata, oplever meget forskellige priser for henholdsvis hastesikring og udlevering af data.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at der er tilfælde, hvor private virksomheder kræver betaling for udlevering af andre typer af oplysninger, selv om virksomheden er blevet pålagt at udlevere oplysningerne efter retsplejelovens regler om edition, herunder f.eks. videoovervågningsmateriale.

På teledataområdet vedrører dette særligt krav om betaling for udlevering af oplysninger om IP-adresser, hvor internetudbydere uden aftaler med politiet i stigende grad kræver betaling for udlevering.

2.5.1.6. Telelovens § 10

Det fremgår af telelovens § 10, stk. 1, nr. 1, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere uden udgift for staten skal sikre, at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, som udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til oplysninger om teletrafik og til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af historisk teleoplysning og historisk udvidet teleoplysning, fremadrettet teleoplysning og fremadrettet udvidet teleoplysning, aflytning og teleobservation, jf. retsplejelovens kapitel 71 og 74, herunder, for så vidt angår fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning, at politiet kan få adgang umiddelbart efter at disse oplysninger registreres.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at omkostninger til etablering af udstyr m.v., der muliggør indgreb i meddelelseshemmeligheden, skal afholdes af den enkelte udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Udgifter i forbindelse med konkrete indgreb afholdes derimod af politiet. Der henvises til Folketingstidende 2010-11, 1. samling, tillæg A, L 59 som fremsat, side 43.

Med teknisk udstyr og tekniske systemer skal forstås det udstyr og de systemer, der er nødvendige for at foretage indgreb. Præcis hvilket udstyr, det er relevant at indrette, så et indgreb er muligt, varierer mellem net og teknologier. Specielt registrering og opbevaring af oplysninger stiller krav til de af udbyderne anvendte administrative systemer og udstyr til opbevaring af data. Selv om systemerne er indrettet i overensstemmelse med standarder på området, er systemerne ofte meget komplekse og delvist proprietære, hvilket gør, at systemerne er forskelligt implementeret afhængigt af leverandøren. Der henvises til Folketingstidende 2010-11, 1. samling, tillæg A, L 59 som fremsat, side 43.

Det fremgår af telelovens § 10, stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte

nærmere regler om de tekniske krav til udstyr, systemer og gatewaystationer som nævnt i stk. 1.

Denne bemyndigelse er endnu ikke udnyttet.

Bestemmelsen var en videreførelse af den dagældende § 15, stk. 2, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 780 af 28. juni 2007 med senere ændringer. Af bemærkningerne til § 10, stk. 2, fremgår, at den tilsvarende bemyndigelse i den dagældende lov til at fastsætte nærmere regler om tekniske krav til det tekniske udstyr og tekniske systemer omfattet af stk. 1 og til at fastsætte nærmere regler om, hvordan udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i praksis skal bistå politiet, ikke var blevet udnyttet, idet der ikke havde været behov for en nærmere bekendtgørelsesregulering heraf. Samarbejdet mellem politiet og udbyderne af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, for så vidt angik den praktiske og tekniske udformning af den assistance der blev ydet, foregik således på aftalebasis.

Det fremgår endvidere, at bestemmelsen imidlertid giver hjemmel til at fastsætte nærmere regler, hvis der opstår problemer med samarbejdet. En eventuel bekendtgørelsesregulering af de tekniske krav til aflytningsfaciliteterne i det tekniske udstyr og tekniske systemer bør, så vidt det er muligt, være baseret på fælleseuropæiske standarder. Der henvises til Folketingstidende 2010-11, 1. samling, tillæg A, L 59 som fremsat, side 46.

En eventuel bekendtgørelsesregulering af, hvordan bistanden til politiet i praksis skal ydes, vil primært tilsigte at videreføre det hidtidige, aftalebaserede samarbejde, herunder den praksis og de aftaler, der er for betaling herfor. Der henvises til Folketingstidende 2010-11, 1. samling, tillæg A, L 59 som fremsat, side 46.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at det er et samfundsansvar at bistå til opklaringer af forbrydelser, og aftalepartierne er på den baggrund enige om, at virksomheder ikke skal have betaling for i en straffesag at udlevere materiale, som virksomheden er i besiddelse af. For så vidt angår teledata er aftalepartierne enige om, at dette dog kun skal gælde udlevering af logningspligtige oplysninger. Virksomhederne kan fortsat opkræve betaling i forbindelse med

hastesikring af ikke-logningspligtige oplysninger, jf. retsplejelovens § 786 a, samt ved udlevering af ikke-logningspligtige oplysninger, hvis der ikke allerede er sket betaling i forbindelse med hastesikring af oplysningerne. Derudover er aftalepartierne enige om, at virksomheder ikke skal have betaling for at bistå med indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Som det fremgår af pkt. 2.5.1.5, eksisterer der allerede i dag en adgang for justitsministeren til at fastsætte regler om økonomisk godtgørelse for udgifter i forbindelse med bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden og i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af pålæg om edition. Reglerne blev indsat ved lov nr. 229 af 21. april 1999 om ændring af retsplejeloven, men bemyndigelserne er ikke udnyttet.

Navnlig retsplejelovens § 804, stk. 5, ses at være indsat med en forudsætning om, at edition er en samfundsmæssig pligt, og at personer eller myndigheder, som i medfør af retsplejeloven bliver pålagt at udlevere materiale til politiet, ikke har krav på at få godtgjort eventuelle omkostninger, der er forbundet med at opfylde pålægget.

Der sker imidlertid i praksis betaling for udlevering af visse oplysninger, og nogle politikredse oplever i stigende omfang, at virksomheder forsøger at kræve betaling for udlevering af oplysninger såsom videoovervågningsmateriale.

Det fremgår i den forbindelse af Rigsrevisionens beretning om politiets henlæggelse af sager om personfarlig kriminalitet fra maj 2026, at flere politiansatte nævner indhentning af videomateriale som eksempel på et relevant efterforskningsskrift, som de har undladt at foretage, fordi indhentning var for dyrt. Flere nævner også, at manglende indhentning af videomateriale har været årsagen til, at de måtte henlægge sager. I lyset heraf anbefaler Rigsrevisionen i beretning, at Justitsministeriet præciserer reglerne på området.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at det vil være mest hensigtsmæssigt at indsætte regler i retsplejeloven, hvoraf det fremgår, at der som udgangspunkt ikke kan kræves betaling for dækning af de udgifter, der udspringer af bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden, teleobservation eller for opfyldelse af pålæg om edition.

Den foreslåede ordning vil efter omstændighederne medføre, at udgangspunktet, som anført i bemærkningerne til telelovens § 10, om, at

udgifter i forbindelse med konkrete indgreb afholdes af politiet, ikke længere vil gælde. Udgifter, som udbyderen måtte have i forbindelse med, at denne er blevet pålagt edition efter den foreslåede ordning, vil udbyderen som udgangspunkt selv skulle afholde. Det gælder dermed ikke for edition af ikke-logningspligtige oplysninger, hvor udgifter i forbindelse med det konkrete indgreb fortsat afholdes af politiet.

Den foreslåede ordning vil i øvrigt ikke have betydning for teleudbyderes pligt til at systemunderstøtte politiets adgang til historiske oplysninger om teletrafik, som er omfattet af krav om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning), og til at systemunderstøtte politiets adgang til aflytning m.v. efter telelovens § 10.

Der henvises nærmere til de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 786, stk. 6, § 791 a, stk. 6, og § 804, stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 15-17 og bemærkningerne hertil.

2.6. Udvidelse af muligheden for edition uden krav om retskendelse

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1. Retsplejelovens § 806, stk. 7

Retsplejelovens § 804 indeholder bestemmelser om edition hos personer, der ikke er mistænkte, det vil sige regler om pligt til at udlevere eller forevise genstande af betydning for gennemførelsen af en straffesag. Afgørelse om pålæg om edition træffes som udgangspunkt af retten ved kendelse efter politiets begæring, jf. retsplejelovens § 806, stk. 1 og 2. I hastende tilfælde kan politiet træffe beslutning om edition (»på øjemedet«) med adgang til efterfølgende domstolsprøvelse, jf. § 806, stk. 4.

Politiet kan desuden efter § 806, stk. 7, uden rettens kendelse træffe afgørelse om pålæg om edition af visse oplysninger fra en nærmere afgrænset kreds af finansielle virksomheder m.v. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 124 af 30. januar 2021 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023).

Det fremgår af bestemmelsen, at politiet kan træffe afgørelser om pålæg om edition af oplysninger om transaktioner, konti, depoter, bokse el.lign. fra virksomheder eller personer, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-12 eller 18-22, i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Politiet kan i afgørelsen om pålæg om edition efter 1. pkt. bestemme, at der fra virksomheder og personer, der er omfattet af § 1 i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af

terrorisme, kan indhentes oplysninger, som de pågældende har rådighed over, om transaktioner på en konto, hvortil der er overført midler ved en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition, eller ved en transaktion, der udspringer af en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition. Stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse, hvorefter den, som indgrebet retter sig mod, har adgang til at begære rettens prøvelse af, om editionspålægget er berettiget. Politiets afgørelser efter § 806, stk. 7, skal være skriftlige og ledsaget af grunde.

Det er en forudsætning for, at politiet kan træffe afgørelse om edition efter bestemmelsen, at de almindelige betingelser herfor er opfyldt, jf. navnlig retsplejelovens §§ 804 og 805. Bestemmelsen giver også politiet mulighed for at følge transaktioner fra de omfattede virksomheder og personer til advokater, revisorer, andre rådgivere og tjenesteydere til virksomheder, jf. § 806, stk. 7, 2. pkt. Fremsætter den, mod hvem indgrebet retter sig, anmodning herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes. Indbringelse for retten har ikke opsættende virkning. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 132 som fremsat, side 7.

Politiet har også mulighed for at træffe afgørelse om fremadrettet edition. Træffer politiet afgørelse om fremadrettet edition, fastsætter politiet i afgørelsen en frist for, hvor længe indgrebet skal gælde. Politiet kan træffe afgørelse om at forlænge indgrebet, hvis betingelserne herfor fortsat er tilstede. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 132 som fremsat, side 7.

Politiet har endvidere mulighed for at anmode om en forudgående retskendelse. Dette kan f.eks. være relevant, hvis det er uklart, om en person er omfattet af en vidneudelukkelses- eller fritagelsesgrund, jf. § 804, stk. 4, jf. §§ 169-172. I disse tilfælde er det retten, der træffer afgørelse om at iværksætte og forlænge indgrebet. Benytter politiet sig af muligheden for at få en forudgående retskendelse, og bestemmer retten i en sådan situation, at der skal ske edition på transaktionen, jf. § 806, stk. 3, er det også retten, der skal træffe afgørelse om at forlænge indgrebets varighed. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 132 som fremsat, side 7.

Editionspålæg efter § 806, stk. 7, er ikke begrænset til oplysninger om en traditionel bankkonto i en traditionel bank. Oplysninger om eksempelvis et depot med værdipapirer eller indholdet af en bankboks er også omfattet af bestemmelsen. Omfattet er eksempelvis også oplysninger om kundeforhold eller kundeaktivitet, der vedrører den/det pågældende konto, depot, boks,

eller lignende, herunder f.eks. fuldmagtsforhold, begunstigelsesforhold, bemyndigelsesforhold, korrespondance, posteringsoversigter, kontoudtog, oprettelsesdokumenter og underliggende transaktionsbilag, samt om en kundes aktiviteter på netbank m.v., herunder brug af NemID og anvendt IP-adresse. Bestemmelsen er teknologineutral og er ikke begrænset til oplysninger vedrørende typer af transaktioner, konti, depoter eller bokse, der aktuelt er kendte. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 132 som fremsat, side 7.

Politiets afgørelse om edition efter § 806, stk. 7, forpligter den, som indgrebet retter sig mod, på samme måde som var det en kendelse truffet af retten. Politiets afgørelser om edition kan således gennemtvinges på samme måde som rettens kendelser om edition.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.1.4 i om de nærmere regler for edition generelt.

2.6.1.2. Lov om finansiel virksomheds § 333

Lov om finansiel virksomhed indeholder bl.a. regler om Finanstilsynets udpegning af operatører af finansiel digital infrastruktur, jf. lovens § 333.

En operatør af finansiel digital infrastruktur er en virksomhed, der driver centrale IT-systemer og netværk, som er afgørende for, at betalinger og andre finansielle transaktioner kan gennemføres sikkert og effektivt i samfundet.

Det fremgår af § 333, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet kan udpege en virksomhed som operatør af finansiel digital infrastruktur, hvis virksomheden udbyder digital infrastruktur eller forvalter it-tjenester som nævnt i bilag I, punkt 8 og 9, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555 af 14. december 2022 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, og virksomhedens væsentligste aktiviteter består i at drive, administrere eller udvikle tjenester, der er nødvendige for kritiske og vigtige forretningsfunktioner i virksomheder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2254 af 14. december 2022 om digital operationel modstandsdygtighed i den finansielle sektor.

For at kunne udpeges som operatør af en finansiel digital infrastruktur skal den pågældende virksomhed således tilhøre en af delsektorerne under pkt. 8 (digital infrastruktur) eller pkt. 9 (forvaltning af it-tjenester) i bilag I til NIS 2-direktivet (direktiv (EU) 2022/2555). Herudover skal virksomhedens væsentligste aktiviteter bestå i at drive, administrere eller udvikle tjenester,

der er nødvendige for kritiske og vigtige forretningsfunktioner i de virksomheder, der omfattes af DORA-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2554 af 14. december 2022).

Blandt de virksomheder, der opfylder disse kriterier, kan Finanstilsynet udpege de virksomheder, som er væsentlige i forhold til den finansielle sektor, ud fra kriterier, som er angivet i § 333, stk. 2.

Ifølge § 333, stk. 2, skal Finanstilsynet ved udpegningen af en operatør af finansielle digitale infrastrukturer lægge vægt på, (1) omfanget og antallet af virksomheder i den finansielle sektor, som virksomheden varetager kritiske og vigtige opgaver for, (2) karakteren af de kritiske og vigtige funktioner, som er afhængige af virksomhedens leverancer, (3) betydningen af operatørens leverancer for den finansielle stabilitet, og (4) virksomhedens tilknytning til de virksomheder i den finansielle sektor, som modtager operatørens ydelser, herunder koncernforbindelser og ejerskab.

Vurderingen af de enkelte operatørers opfyldelse af kriterierne skal foretages ud fra en risikovurdering, som tager højde for den enkelte virksomheds forhold og relationer og for den overordnede betydning af disse for det finansielle system og den finansielle stabilitet, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 122 som fremsat, side 61 f.

Det fremgår af § 333, stk. 3, at it-operatører af detailbetalingssystemer og virksomheder, der udfører væsentlig drift eller udvikling for den fælles betalingsinfrastruktur, kan udpeges som operatører af finansielle digitale infrastrukturer.

Finanstilsynet skal på sin hjemmeside offentliggøre, hvilke virksomheder der er udpeget som operatører af finansielle digitale infrastrukturer, jf. § 333, stk. 4.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. For at sikre en effektiv behandling af sager om økonomisk kriminalitet er aftalepartierne enige om, at politiets nuværende mulighed for edition uden krav om en forudgående retskendelse skal udvides. Det er således aftalt at fjerne kravet om retskendelse for virksomheder, der leverer og driver IT-infrastruktur og -tjenester til den finansielle sektor, herunder relateret til udstedelse og drift af betalingskort.

Efter de nugældende regler kan politiet som udgangspunkt kun indhente oplysninger fra virksomheder, der optræder på Finanstilsynets liste over operatører af finansielle digitale infrastrukturer, efter indhentelse af rettens godkendelse, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1, jf. § 806, stk. 2 (med undtagelse af øjemedsindgreb efter stk. 4).

I situationer hvor gerningspersonen anvender, overfører eller konverterer udbytte fra en strafbar handling via en kortbetaling, men hvor transaktionen ikke kan anses at være tredjemandsmisbrug, kræver det derfor rettens godkendelse.

Rigspolitiet har oplyst, at politiet oplever en ressourcemæssig og forsinkende udfordring ved, at operatører af finansielle digitale infrastrukturer i dag ikke er omfattet af retsplejelovens § 806, stk. 7, i forbindelse med efterforskning af de mange lovovertrædelser, hvor der er anvendt betalingskort i forbindelse med forbrydelser, og hvor det er nødvendigt at udfinde identiteten på kortindehaveren.

Rigspolitiet vurderer således, at der vil kunne opnås en betydelig ressourcemæssig besparelse i politiet, anklagemyndigheden og domstolene ved at udvide retsplejelovens § 806, stk. 7, til at omfatte operatører af finansielle digitale infrastrukturer. Dette vil minimere mængden af forbrugt tid til forberedelse og håndtering af editionskendelser. Derudover vil en sådan udvidelse også medføre en afskaffelse af et forsinkende element i straffesagsbehandlingen, idet politiet og anklagemyndigheden ikke længere vil skulle forberede en editionsanmodning til retten og afvente rettens kendelse.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund at udvide retsplejelovens § 806, stk. 7, til at omfatte virksomheder, der er udpeget som operatører af digital finansiel infrastruktur i medfør af § 333 i lov om finansiel virksomhed. Det vil medføre, at politiet uden retskendelse vil kunne få forevist og udleveret oplysninger om transaktioner m.v. fra disse virksomheder.

Der lægges ikke med den foreslåede ændring op til at ændre de materielle betingelser for at pålægge edition, og den, som indgrebet retter sig imod, vil forsat som efter de gældende regler kunne få rettens efterfølgende prøvelse af, om indgrebet kan godkendes.

De pågældende oplysninger om transaktioner m.v. vil også efter de gældende regler om edition kunne kræves udleveret. Den foreslåede bestemmelse vil dermed ikke give adgang til edition med hensyn til flere oplysninger end efter de gældende regler, men bestemmelsen vil lette

fremgangsmåden og dermed gøre indhentelsen af oplysninger mindre tidskrævende.

Det bemærkes, at politiet efter den gældende bestemmelse i § 806, stk. 7, ikke skal høre den, som indgrebet retter sig mod, før der træffes afgørelse. Dette foreslås ikke ændret. Den foreslåede ordning indebærer således i forhold til gældende ret en begrænsning af de implicerede virksomheders mulighed for at blive hørt, før der træffes afgørelse om edition. Dette skal ses på baggrund af, at formålet med lovforslaget er at opnå en forenkling af processen.

Der henvises nærmere til den foreslåede ændring af retsplejelovens § 806, stk. 7, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 18 og bemærkningerne hertil.

2.7. Mulighed for afgørelse af sager med bødeforelæg på trods af erstatningskrav fra virksomheder

2.7.1. Gældende ret

Anklagemyndigheden kan i sager om overtrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforlæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde, jf. retsplejelovens § 832, stk. 1.

Det følger af retsplejelovens § 832, stk. 2, at bødeforelægget skal indeholde oplysninger om sigtedes navn og adresse samt så vidt muligt personnummer eller lignende og oplysninger om det forhold, der rejses sigtelse for, herunder bl.a. den regel, der påstås overtrådt, og forbrydelsens kendetegn, som de fremgår af reglen, straffehjemmelen, og en kort beskrivelse af det forhold, der rejses tiltale for, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse.

Hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den i bødeforelægget angivne bøde, anses sigtede at have vedtaget bøden, og videre forfølgning bortfalder, jf. retsplejelovens § 832, stk. 3.

Hvis sigtede ikke vedtager bødeforelægget, vil sagen skulle indbringes for retten. Efter retsplejelovens § 896 a kan retten uden afholdelse af retsmøde behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, hvis 1) det i bødeforelægget er angivet, at den pågældende, hvis bødeforelægget ikke vedtages, eller hvis vedtagelsen tilbagekaldes, jf. § 832 a, stk. 2, uden yderligere varsel kan blive dømt for det forhold, som bødeforlægget angår,

uden mulighed for anke, jf. § 902, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles ved et retsmøde, og 2) den pågældende ikke rettidigt har fremsat anmodning som nævnt i nr. 1. Er betingelserne efter § 896 a ikke opfyldt, behandles sagen efter de almindelige regler i retsplejelovens kapitel 80.

Forfølgning af borgerlige krav (i praksis navnlig erstatningskrav fra den forurettede) i straffesager kan forfølges i forbindelse med straffesagen efter reglerne i kapitel 89 om påtale af borgerlige krav under straffesager (den såkaldte adhæsionsproces), jf. retsplejelovens § 685, stk. 1.

Det følger af retsplejelovens § 991, stk. 1, at i sager, som behandles efter kapitel 80 uden medvirken af domsmænd, kan der tilkendes den forurettede erstatning hos tiltalte for den ved forbrydelsen voldte skade, når den pågældende har fremsat begæring herom for retten. Der skal gives den forurettede lejlighed til at fremsætte erstatningskrav, for så vidt sagen efter sin beskaffenhed giver anledning hertil. Efter § 991, stk. 2, påhviler det anklagemyndigheden i andre offentlige straffesager efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe.

Det fremgår af retsplejelovens § 993, stk. 1, at størrelsen af den erstatning, som tilkendes den forurettede, fastsættes af retten. Under en domsmandssag medvirker domsmændene ikke i afgørelser vedrørende borgerlige krav, jf. § 91, stk. 2. Ligeledes er det i nævningesager kun de juridiske dommere, der træffer afgørelse vedrørende borgerlige krav, jf. Folketingstidende 200.

Finder retten, at de oplysninger, der foreligger til støtte for en påstand om et borgerligt retskrav er ufuldstændige, eller at den domfældelse eller frifindelse, som finder sted for straffespørgsmålets vedkommende, ikke vil medføre en afgørelse i samme retning af den heromhandlede påstand, bliver denne ikke at tage under påkendelse, jf. § 992, stk. 1. I ethvert tilfælde, hvor retten ikke har påkendt et under sagen påtalt borgerligt krav, står det den forurettede frit for at påtale dette i den borgerlige retsplejes former, jf. § 992, stk. 2.

Retten kan på ethvert trin nægte et borgerligt kravs forfølgning under straffesagen, når den finder, at dets behandling under denne ikke kan ske uden væsentlig ulempe, jf. § 991, stk. 4. I Retsplejerådets betænkning nr. 1522/2010 om behandling af forurettedes civile krav under straffesager (Adhæsionsprocessen), side 47, anføres det, at behandlingen af det borgerlige krav anses for at være af væsentlig ulempe for straffesagen og

udskydes i medfør af § 991, stk. 4, når behandlingen af det borgerlige krav vil kræve en ikke ubetydelig særskilt bevisførelse og procedure. Rettens afgørelse om at nægte et borgerligt kravs forfølgning kan ikke kæres, jf. § 995, stk. 4.

Over for rettens afgørelse angående et ved dommen påkendt borgerligt krav står særskilt anke i den borgerlige retsplejes former såvel tiltalte som den forurettede åben, når afgørelsen ville kunne påankes efter reglerne om den borgerlige retspleje, jf. § 996.

Nægter retten forfølgning af et erstatningskrav under straffesagen, jf. § 991, stk. 4, og § 992, stk. 1, kan retten i forbindelse hermed bestemme, at en beslaglæggelse til sikring af dette krav bevarer sin gyldighed, jf. § 807 b, stk. 2, indtil erstatningsspørgsmålet er afgjort, forudsat at der inden 4 uger anlægges sag i den borgerlige retsplejes former eller indgives ansøgning i henhold til lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. § 807 d, stk. 4. Fastsættes der herefter et erstatningskrav, kan den ret, der har afsagt dom i straffesagen, efter begæring af forurettede bestemme, at erstatningskravet helt eller delvis skal fyldestgøres af provenuet fra det beslaglagte gods, herunder at fyldestgørelse skal ske forud for det offentliges krav på sagsomkostninger, krav på konfiskation og bødekrav. Denne afgørelse har retsvirkning som udlæg, jf. § 526, stk. 2. Sagen behandles i strafferetsplejens former.

Den forurettede kan på ethvert trin indtil sagens optagelse til dom tage sin begæring tilbage med forbehold af adgang til at påtale kravet i den borgerlige retsplejes former, jf. § 991, stk. 5.

Adgangen til at få pådømt et erstatningskrav efter adhæsionsprocessen forudsætter, at der er rejst tiltale, og at straffesagen gennemføres til dom. Erstatningsspørgsmålet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 89 kan desuden kun afgøres samtidig med spørgsmålet om straf og hverken før eller efter denne afgørelse, jf. Retsplejerådets betænkning nr. 1522/2010 om behandling af forurettedes civile krav under straffesager (Adhæsionsprocessen), side 39 og 47.

Det har i den juridiske litteratur længe været anført, at en sag ikke bør afsluttes med bødeforelæg, hvis der er erstatningsspørgsmål i sagen, og disse ikke kan ordnes forligsmæssigt, uden at dette skyldes, at skadelidte modsætter sig en rimelig ordning, jf. Hurwitz, Den danske strafferetspleje, 3. udg. 1959, side 307. Ved vedtagelse af bødeforlæg afskæres den forurettede fra at få sit erstatningskrav behandlet efter retsplejelovens

kapitel 89 og vil dermed i stedet være henvist til at rejse kravet ved et civilt søgsmål.

Rigsadvokaten har oplyst, at anklagemyndigheden i praksis som udgangspunkt ikke anvender bødeforelæg, hvis forurettede har udtrykt ønske om erstatning, uden at erstatningen er blevet betalt, eller forlig om erstatningen er indgået.

Det fremgår f.eks. af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, pkt. 5.1.3 om mindre strafværdige forhold (§ 287), at forurettedes rimelige erstatningskrav udelukker afgørelse med bødeforelæg i sager omfattet af straffelovens § 287, jf. cirkulære nr. 10330 af 1. december 2025. Efter straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., er straffen for overtrædelse af §§ 276-283 (formueforbrydelser som f.eks. tyveri og bedrageri) bøde, hvis forbrydelsen er mindre strafværdig på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, genstandens værdi eller det lidte formuetabs størrelse eller af andre grunde.

Tilsvarende gør sig gældende i sager om hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, hvor forurettedes rimelige erstatningskrav af ikke helt bagatelagtig størrelse udelukker afgørelse med bødeforelæg, jf. Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, pkt. 5.7 om strafpåstande ved hærværk (§ 291).

Et eventuelt erstatningskrav kan desuden have betydning for den konkrete bødepåstand.

Med lov nr. 53 af 28. januar 2025 om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (Styrket indsats mod borgernær kriminalitet) blev straffen for butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 287 skærpet. Det fremgår af bemærkningerne, at loven ikke ændrer på, at det fortsat er en forudsætning for anvendelsen af de bødetakster, der fremgår af afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, at det stjålne er tilbageleveret, eller at der er/bliver betalt erstatning. Ellers skal der fortsat nedlægges påstand om en forhøjet bøde, der kan fastsættes til værdien af det stjålne med et tillæg, der tager udgangspunkt i de nye bødetakster, således at gerningspersonen ikke stilles bedre i disse tilfælde, end hvor der er sket tilbagelevering eller betalt erstatning. Der henvises til Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 100 som fremsat, side 7.

Det fremgår af afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, pkt. 5.1.3 om mindre strafværdige forhold (§ 287),

at en konkret bødepåstand bl.a. afhænger af, om forurettede frafalder et eventuelt erstatningskrav. Hvis forurettede frafalder erstatningskrav, og tilbagelevering af det stjålne ikke er sket, skal der nedlægges påstand om en forhøjet bøde (også i gentagelsestilfælde), der kan fastsættes til værdien af det stjålne med et tillæg med udgangspunkt i de ovennævnte takster, således at gerningsmanden ikke stilles bedre i disse tilfælde, end hvor der er sket tilbagelevering eller betalt erstatning.

Ifølge Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, pkt. 5.7 om strafpåstande ved hærværk (§ 291), skal der som udgangspunkt nedlægges påstand om bøde i sager om hærværk ved skadestørrelser indtil 15.000 kr. Bødestørrelsen i hærværkssager med skadestørrelser på 1.600 kr. og derover skal som udgangspunkt fastsættes til halvdelen af skadestørrelsen, dog oprundes beløbet til det nærmeste beløb deleligt med 100 kr. Ved skadestørrelser indtil 1.600 kr. er udgangspunktet, at der nedlægges påstand om en bøde på 800 kr. Bøden halveres i begge tilfælde, hvis erstatning er betalt, dog ikke til beløb under 500 kr.

Det følger af erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, at såfremt der er erstatningsansvar for en skade, der er dækket af en skadesforsikring, indtræder forsikringsselskabet i det omfang, det har betalt erstatning, i den skadelidtes ret mod den erstatningsansvarlige. Indtrædelsen gælder såvel det materielle som det processuelle.

2.7.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Med henblik på at effektivisere straffesagskæden er aftalepartierne enige om, at anklagemyndigheden skal kunne udstede bødeforelæg, selv om der i sagen er et erstatningskrav, hvis den erstatningssøgende er en virksomhed.

I lyset af, at anklagemyndigheden i praksis som udgangspunkt ikke anvender bødeforelæg, hvis forurettede har udtrykt ønske om erstatning, uden at erstatningen er blevet betalt, eller forlig om erstatningen er indgået, har Justitsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at gennemføre forslaget ved en ændring af retsplejeloven.

Ministeriet har desuden fundet det hensigtsmæssigt, at ordningen udformes således, at anklagemyndigheden som udgangspunkt kan anvende

bødeforelæg i overensstemmelse med retsplejelovens § 832, uanset om den forurettede er en fysisk person (f.eks. en forurettet borger) eller en juridisk person (f.eks. en virksomhed). En fysisk person vil fortsat have mulighed for at få erstatningsspørgsmålet behandlet efter reglerne i kapitel 89, hvis vedkommende ønsker dette.

Er en straffesag afsluttet ved et bødeforelæg efter retsplejelovens § 832 (eller den forenklede bødesagsproces efter retsplejelovens § 896 a), vil erstatningsspørgsmålet således alene skulle forfølges af anklagemyndigheden ved domstolene, hvis forurettede anmoder herom.

En sådan ændring vil efter Justitsministeriets opfattelse kunne spare ressourcer hos bl.a. anklagemyndigheden og retterne, samtidig med at den forurettede fortsat vil have mulighed for at få behandlet erstatningsspørgsmålet som hidtil, hvis forurettede ønsker dette og er en fysisk person.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at anklagemyndigheden efter begæring fra den forurettede vil skulle indbringe borgerlige krav for den ret, for hvilken der ellers ville være blevet rejst tiltale, hvis spørgsmålet om straf er afgjort ved udenretligt bødeforlæg efter § 832 eller efter processen, der følger af § 896 a, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe. Sådanne sager behandles herefter i strafferetsplejens former og i overensstemmelse med reglerne i kapitel 89. Anklagemyndigheden skal underrette forurettede om dennes adgang til at forlange borgerlige retskrav indbragt for retten.

Ordningen vil ikke finde anvendelse, hvis forurettede er en juridisk person, eller hvis erstatningsspørgsmålet ønskes indbragt af en juridisk person. Den juridiske person vil i stedet skulle forfølge kravet ved et civilt søgsmål. Den foreslåede ordning vil dermed indebære, at et forsikringsselskab, der er indtrådt i den skadelidtes krav efter erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, ikke vil kunne få kravet behandlet efter reglerne i kapitel 89, men i stedet vil skulle forfølge kravet ved et civilt søgsmål. Der vil dermed på dette punkt være tale om en fravigelse af erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, efter hvilken forsikringsselskabet, i det omfang det har betalt erstatning, indtræder i skadelidtes ret mod den erstatningsansvarlige. Indtrædelsen gælder såvel det materielle som det processuelle, men fravigelsen vil i dette tilfælde alene gælde den processuelle ret.

Ordningen vil være en undtagelse til udgangspunktet om, at adgangen til at få pådømt et erstatningskrav m.v. efter adhæsionsprocessen forudsætter, at der er rejst tiltale, og at straffesagen gennemføres til dom. Herudover vil

ordningen også fravige udgangspunktet om, at erstatningsspørgsmålet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 89 kun kan afgøres samtidig med spørgsmålet om straf og hverken før eller efter denne afgørelse, idet ordningen vil give forurettede mulighed for at få erstatningsspørgsmålet behandlet, efter at spørgsmålet om straf er afgjort.

Det vil med den foreslåede ordning som hidtil være et krav, at anklagemyndighedens forfølgelse af borgerlige krav kan ske uden væsentlig ulempe, hvorved forstås, at behandlingen af det borgerlige krav ikke må medføre en ikke ubetydelig særskilt bevisførelse og procedure i forhold til, hvad bevisførelse i en straffesag i almindelighed ville have krævet, såfremt sagen havde været gennemført som straffesag med hovedforhandling. Hvis forfølgelse ikke kan ske uden væsentlig ulempe, vil forurettede som hidtil i stedet skulle forfølge kravet ved et civilt søgsmål.

Som det fremgår under pkt. 2.7.1, kan et eventuelt erstatningskrav have betydning for den konkrete bødepåstand. Dette kan medføre yderligere sagsskridt ved anklagemyndighedens behandling af sagen, da sagsbehandleren skal sikre, at der foreligger oplysninger om forurettedes eventuelle erstatningskrav, før denne træffer beslutning om bødepåstanden. Det er Justitsministeriets vurdering, at erstatningskravets betydning for den konkrete bødepåstand i lyset af den foreslåede ordning desuden er uhensigtsmæssig, da denne vil kunne reducere de ressourcer, der ellers ville blive frigivet. Det skyldes, at anklagemyndigheden ikke vil kunne afslutte sagen med et bødeforelæg, før det er afklaret, om forurettede ønsker at frafalde et eventuelt erstatningskrav, eller om erstatningen er betalt.

Med henblik på at sikre den bedst mulige effektivisering af straffesagskæden foreslås det på den baggrund at foretage en sproglig modernisering af straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at fjerne forudsætningen om, at anvendelse af de bødetakster, der fremgår af afsnittet »Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser«, kræver, at der er/bliver betalt erstatning.

Det forudsættes herudover, at sager om andre formueforbrydelser, herunder hærværk, hæleri, bedrageri og underslæb, fremover heller ikke afhænger af, om der er betalt erstatning.

Der henvises nærmere til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 685, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, og den foreslåede ændring af

straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., jf. lovforslagets § 2, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

2.8. Udeblivelsesdomme i sager med påstand om opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud

2.8.1. Gældende ret

Ifølge retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, skal en hovedforhandling, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller andre retsfølger, end at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med en allerede idømt foranstaltning, konfiskation, udvisning, frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs eller erstatning.

Det er forudsat med retsplejelovens § 855, stk. 3, at der skal afsiges udeblivelsesdomme i samtlige sager, hvor reglerne giver mulighed for det. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 105 som fremsat, side 14-17.

Ifølge retsplejelovens § 855, stk. 4, kan hovedforhandlingen kun gennemføres i medfør af stk. 3, nr. 3, hvis tiltalte er udeblevet uden dokumenteret lovligt forfald og har været lovligt indkaldt, og det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden dokumenteret lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår. Retsplejelovens § 987 indeholder en særlig lempelig adgang til genoptagelse af sager, der er fremmet til dom i medfør af § 855, stk. 3, nr. 3.

Hvis der i sagen er spørgsmål om opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud efter straffelovens §§ 79 a, 79 b, 79 c, 79 e eller 236, kan en sag ikke fremmes til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3. Det skyldes, at opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud ikke er nævnt i bestemmelsen som en af de andre retsfølger end straf, der kan tages stilling til i en udeblivelsesdom.

Et opholdsforbud indebærer et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder. Et boligforbud indebærer et forbud mod at lade nærmere bestemte personer eller grupper af personer tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig nærmere bestemte personer eller grupper af personer. Et besøgsforbud indebærer et forbud mod at modtage besøg af nærmere bestemte personer

eller grupper af personer. Et kontaktforbud indebærer et forbud mod at søge at kontakte nærmere bestemte personer eller grupper af personer. Et rejseforbud indebærer et forbud mod at udrejse eller rejse til og opholde sig i nærmere bestemte lande.

Straffelovens § 79 a indeholder bestemmelser om, at dømte for bandekriminalitet kan gives et opholdsforbud eller kontaktforbud i en periode på op til 10 år fra endelig dom. Straffelovens § 79 b indeholder bestemmelser om, at terrordømte kan gives et opholdsforbud eller kontaktforbud i en periode på op til 10 år fra endelig dom. Straffelovens § 79 c indeholder bestemmelser om opholdsforbud for personer, der er dømt for voldelige overfald i nattelivet, i en periode op til 4 år fra endelig dom. Endelig indeholder straffelovens § 79 e bestemmelser om, at personer dømt for salg af euforiserende stoffer og dopingmidler samt personer dømt for våbenbesiddelse, ved dom kan gives et rejseforbud i en tid fra 1 til 5 år fra endelig dom.

Det bemærkes, at Justitsministeriet den 28. januar 2026 sendte forslag til lov om kontrolforanstaltninger for terrordømte og radikaliserede i offentlig høring. Det foreslås heri at nyaffatte straffelovens § 79 b, så terrordømte fremover ved dom kan pålægges vilkår om fastsættelse af kontrolforanstaltninger i medfør af lov om kontrolforanstaltninger for terrordømte og radikaliserede. Vilkår efter den foreslåede nye affattelse af § 79 b vil som udgangspunkt skulle fastsættes forud for løsladelsen med henblik på at træde i kraft ved løsladelsen.

Herudover indeholder straffelovens § 236 bestemmelser om, at personer dømt for overtrædelse af straffelovens §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, ved dom kan gives et forbud mod 1) at opholde sig eller færdes i nærmere afgrænsede områder, hvor der er fare for, at den pågældende vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed (opholdsforbud), 2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud), 3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud), 4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud), eller 5) at udrejse (udrejseforbud).

2.8.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Det er i dag ikke muligt at fremme straffesager til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, hvis der ud over straf nedlægges påstand om opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud. Når den pågældende således ikke møder op i retten, vil sagen i stedet skulle udsættes med henblik på, at pågældende bliver bragt til stede ved et nyt retsmøde.

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at opholdsforbud skal føjes til de retsfølger, som kan idømmes ved udeblivelsesdom.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der samtidig gives mulighed for at fremme en sag til dom uden tiltaltes tilstedeværelse i sager, hvor der er spørgsmål om bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud, idet de samme hensyn gør sig gældende i disse tilfælde.

Det foreslås på den baggrund at ændre retsplejeloven, så der også kan afsiges en udeblivelsesdom i sager, der omfatter opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud.

Der henvises nærmere til den foreslåede ændring af retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 32, og bemærkningerne hertil.

2.9. Lettere adgang til genoptagelse af domme afsagt på et åbenbart forkert grundlag

2.9.1. Gældende ret
Hvis en domfældt ved en fejl er blevet dømt to gange efter den forenklede bødesagsproces for den samme handling, eller hvis en domfældt allerede har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling, som domfældelsen angår, kan anklagemyndigheden søge fejlen genoprettet ved at anke sagen til landsretten eller søge sagen genoptaget.

Den forenklede bødesagsproces i retsplejelovens § 896 a er en ordning, der giver domstolene mulighed for at afsige udeblivelsesdom i sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, uden afholdelse af et retsmøde, hvis tiltalte ikke udtrykkeligt har anmodet om at få sagen behandlet i et retsmøde, og omstændighederne ikke taler imod at afsige udeblivelsesdom.

Det fremgår således af retsplejelovens § 896 a, at retten uden afholdelse af retsmøde kan behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg om

vedtagelse af bøde og eventuelt konfiskation eller frakendelse i medfør af færdselsloven, hvis 1) det i bødeforelægget er angivet, at den pågældende, hvis bødeforelægget ikke vedtages, eller hvis vedtagelsen tilbagekaldes, jf. § 832 a, stk. 2, uden yderligere varsel kan blive dømt for det forhold, som bødeforelægget angår, uden mulighed for anke, jf. § 902, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles ved et retsmøde, og 2) den pågældende ikke rettidigt har fremsat anmodning som nævnt i nr. 1.

Det følger desuden af retsplejelovens § 897, stk. 1, nr. 3, at når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde, skal retten, medmindre omstændighederne taler imod det, behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, hvis tiltalte har undladt at anmode om et retsmøde efter § 896 a.

Det betyder, at når et bødeforelæg ikke vedtages, og sigtede ikke anmoder om, at sagen behandles ved et retsmøde, skal der som udgangspunkt ikke føres bevis for tiltaltes skyld, idet tiltalte som udgangspunkt anses som skyldig, når denne ikke har anmodet om et retsmøde.

Reglerne om bødeforelæg findes i retsplejelovens §§ 832 og 832 a. Det følger heraf, at i sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive overfor sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde, jf. retsplejelovens § 832, stk. 1.

Vedtages et bødeforelæg ikke eller tilbagekaldes vedtagelsen i medfør af retsplejelovens § 832 a, stk. 2, indbringer anklagemyndigheden sagen for retten, jf. retsplejelovens § 896, som herefter kan behandle sagen efter den forenklede bødesagsproces, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

I praksis ses der eksempler på, at der i sager behandlet efter den forenklede bødesagsproces er sket domfældelse på et åbenbart forkert grundlag. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor en lovovertrædelse ved en fejl er blevet oprettet to gange på to forskellige journalnumre af enten politiet eller retten, hvorefter der afsiges udeblivelsesdom efter § 897, stk. 1, nr. 3, i begge sager. Det vil endvidere f.eks. kunne være i tilfælde, hvor der afsiges udeblivelsesdom, selv om sagen allerede er afgjort ved udenretlig vedtagelse af bødeforelægget, f.eks. fordi det ved en fejl ikke er blevet

opdaget, at bøden er blevet betalt, eller at retten ved en fejl ikke er blevet orienteret herom.

I sådanne sager kan anklagemyndigheden for at rette op på fejlen søge sagen genoptaget eller anke sagen til landsretten.

For genoptagelse af domme afsagt efter den forenklede bødesagsproces følger det af retsplejelovens § 987, stk. 2, 1. pkt., at en tiltalt, der er blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte godtgør at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at bødeforelægget ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Ifølge 2. pkt. fremsættes begæringen over for den ret, som har afsagt dom i sagen.

I retspraksis ses byretterne i medfør af retsplejelovens § 987, stk. 2, i enkelte tilfælde på anklagemyndighedens begæring at have genoptaget sager, hvor der er sket domfældelse efter § 897, stk. 1, nr. 3, selv om domfældte allerede er blevet dømt efter den forenklede bødesagsproces eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling.

Efter de gældende regler giver retsplejelovens § 987, stk. 2, imidlertid ikke tilstrækkelig klar hjemmel til, at der på anklagemyndighedens begæring kan ske genoptagelse i disse sager. I nogle tilfælde ses byretterne således at have afvist anklagemyndighedens begæring om genoptagelse med henvisning til, at der ikke i retsplejelovens kapitel 86 er hjemmel til genoptagelse.

Hvis § 987, stk. 2, ikke anvendes, skal anklagemyndigheden i stedet anke dommen til landsretten, jf. herved § 906, stk. 1, § 907, stk. 3, og § 902, stk. 1. Hvis sagen ankes, indebærer det bl.a., at der skal beskikkes en forsvarer, jf. retsplejelovens § 731, stk. 1, litra g.

I praksis ses anklagemyndigheden – i de tilfælde, hvor der efter den forenklede bødesagsproces er sket domfældelse på et åbenbart forkert grundlag – at anke sagen til landsretten med påstand om, at byrettens dom ophæves, og at sagen afvises fra domstolene, jf. princippet i retsplejelovens § 929, jf. § 846, stk. 1, nr. 3, eller at anke sagen til landsretten med påstand om frifindelse med henblik på, at sagen behandles uden mundtlig hovedforhandling i medfør af retsplejelovens § 930 a.

Efter retsplejelovens § 846 kan retten på et hvilket som helst tidspunkt inden hovedforhandlingen af egen drift eller efter anmodning ved kendelse beslutte at afvise sagen helt eller delvis, hvis et eller flere af sagens forhold

1) på grund af fejl må afvises under hovedforhandlingen, 2) ikke er undergivet offentlig påtale eller 3) ikke er strafbart, eller hvis straf er udelukket ved forældelse eller anden lignende grund.

2.9.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. På den baggrund er aftalepartierne enige om, at anklagemyndigheden skal have mulighed for at anmode byretten om at genoptage og ophæve en dom, hvis den er afsagt på åbenlyst forkert grundlag.

Der er i dag en uens praksis ved byretterne i forhold til genoptagelse af domme efter den forenklede bødesagsproces, som er afsagt på et åbenbart forkert grundlag. Det har den praktiske betydning, at anklagemyndigheden – i sager, hvor byretten afviser anklagemyndighedens begæring om genoptagelse – i stedet må anke dommen til landsretten, også selv om domfældte åbenbart er blevet dømt med urette.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det ikke hensigtsmæssigt, at der i sager efter den forenklede bødesagsproces, hvor der er sket domfældelse på et åbenbart forkert grundlag, skal anlægges en ankesag ved landsretten. I stedet bør der rettes op på fejlen ved, at sagen genoptages ved byretten med henblik på, at dommen ophæves, sådan at byretten med henvisning til retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, kan afvise sagen fra domstolene. Ministeriet finder derfor, at der bør etableres en klar hjemmel til, at der kan ske genoptagelse af sådanne sager ved byretten.

En sådan ændring vil efter Justitsministeriets opfattelse kunne spare ressourcer hos bl.a. anklagemyndigheden og ved landsretterne, samtidig med at domfældte må forventes hurtigere at få genoptaget en sag, hvor der åbenbart er sket domfældelse ved en fejl.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejeloven, der vil skabe klar hjemmel til, at anklagemyndigheden kan begære en dom afsagt i medfør af § 897, stk. 1, nr. 3, genoptaget til forhandling, når domfældte allerede er blevet dømt eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling.

Efter den foreslåede ordning vil der kunne ske genoptagelse af sager, hvor domfældte allerede har vedtaget et bødeforelæg for den handling, som domfældelsen angår, eller hvor domfældte ved en fejl er blevet dømt flere gange efter den forenklede bødesagsproces for den samme handling.

Der henvises nærmere til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 987, stk. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 41, og bemærkningerne hertil.

2.10. Øget brug af videodeltagelse ved retsmøder

2.10.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens regler er det udgangspunktet, at retsmøder afholdes i retten med fremmøde af straffesagens aktører, herunder de sigtede/tiltalte, dommere, forsvarere, anklagere og vidner. Retsplejeloven giver dog mulighed for, at deltagelsen i retsmøder i visse tilfælde kan ske ved hjælp af telekommunikation med billede – også kaldet videodeltagelse.

Når retten har tilladt, at en aktør deltager i et retsmøde ved anvendelse af video, anses den pågældende som deltager i retsmødet på samme måde som ved fremmøde i retten, jf. retsplejelovens § 32 c.

Nedenfor redegøres for reglerne om videodeltagelse for straffesagens aktører, herunder for den sigtede/tiltalte, forsvareren, anklageren, vidner og en eventuel tolk. Reglerne varierer afhængig af retsmødets karakter og formål.

2.10.1.1. Retsplejelovens § 192

Reglerne i retsplejelovens § 192 gælder for telekommunikation med billede, jf. stk. 1.

Det følger af stk. 2, at vidnet indkaldes til at møde for 1) en ret, 2) en offentlig myndighed, der er bemyndiget til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager, jf. stk. 3, eller 3) en fysisk eller juridisk person, der har autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager, jf. stk. 4.

Det følger af stk. 3, at domstolsstyrelsen kan bemyndige en offentlig myndighed til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager. Der kan i bemyndigelsen fastsættes vilkår for gennemførelsen af telekommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en bemyndigelse, hvis vilkårene overtrædes.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at det f.eks. kan være politiet, kriminalforsorgen eller en kommune, der får en sådan bemyndigelse, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, L 168 som fremsat, spalte 5362.

Det følger af stk. 4, at domstolsstyrelsen kan give en fysisk eller juridisk person autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager. Der kan i autorisationen fastsættes vilkår for gennemførelsen af telekommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en autorisation, hvis vilkårene overtrædes.

2.10.1.2. Retsmøder under efterforskningen

Under efterforskningen af en straffesag kan der opstå behov for at afholde retsmøder, f.eks. med henblik på at indhente rettens kendelse vedrørende straffeprocessuelle tvangsindgreb eller sikre et vidnes forklaring (såkaldt anticiperet bevisførelse). Der henvises til retsplejelovens § 747.

Sigtede er efter retsplejelovens § 748, stk. 1, berettiget til at overvære retsmøderne. Det gælder dog ikke retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om en række straffeprocessuelle indgreb, eller retsmøder, der afholdes med henblik på videoafhøring af børn. Sigtede har således bl.a. ret til at overvære retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling, retsmøder om efterfølgende prøvelse af straffeprocessuelle indgreb, prøvelse af brev- og besøgskontrol for en varetægtsarrestant og anticiperet bevisførelse samt retsmøder i udskilte tilståelsesager mod medsigtede i sagen. Er sigtede varetægtsfængslet, kan fremstilling af ham eller hende undlades, hvis den vil være forbundet med uforholdsmæssigt besvær, jf. herved retsplejelovens § 748, stk. 1, sidste pkt.

2.10.1.2.1. Retsplejelovens § 748 a

Reglerne om videodeltagelse i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling findes i retsplejelovens § 748 b, se pkt. 2.13.1.1.2. nedenfor, mens videodeltagelse i øvrige retsmøder under efterforskningen er reguleret af § 748 a.

Det følger af § 748 a, stk. 1, 1., pkt., at retten kan tillade, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Skal sigtede afgive forklaring, finder reglen i retsplejelovens § 192 tilsvarende anvendelse, jf. 2. pkt.

Efter § 748 a, stk. 1, 3. pkt., skal en eventuel forsvarer deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

Hvis den sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, skal en eventuel tolk så vidt muligt befinde sig samme sted som sigtede, jf. retsplejelovens § 149, stk. 7, 2. pkt.

Det er en afgørende forudsætning for, at sigtede kan pålægges at deltage ved anvendelse af videoforbindelse, at sigtede og dennes forsvarer har adgang til direkte og fortrolig kommunikation. Det bør bero på rettens vurdering, om denne forudsætning i det konkrete tilfælde kræver, at forsvareren fysisk befinder sig samme sted som sigtede, eller om den fortrolige kommunikation kan sikres, selvom forsvareren befinder sig et andet sted end sigtede. Retten bør ved sin afgørelse herom lægge betydelig vægt på de ønsker, som den sigtede og forsvareren måtte have med hensyn til forsvarerens fysiske placering. Hvis den sigtede og forsvareren ikke deltager fra samme sted, må retten ved retsmødets begyndelse vejlede den sigtede om muligheden for at få en pause med henblik på drøftelser med sin forsvarer.

Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 15.

Reglerne om retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede gælder ikke ved grundlovsforhør, jf. § 748 a, stk. 1, 4. pkt.

Efter § 748 a, stk. 2, kan retten bestemme, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at bestemmelsen omfatter alle retsmøder under efterforskningen af en straffesag, herunder også retsmøder, hvor medsigtedes forhold skal behandles. Der kan også være tale om et retsmøde, hvor en medsigtedes sag er udskilt til separat behandling i retten, herunder f.eks. i forbindelse med en tilståelsessag.

I praksis er bestemmelsen navnlig tænkt anvendt over for sigtede, der er varetægtsfængslet eller undergivet anden frihedsberøvende foranstaltning efter reglerne i retsplejelovens kapitel 70. Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 14.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det endvidere, at der ved vurderingen af sigtedes undvigelsesrisiko bl.a. kan lægges vægt på kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning,

sigtedes tilknytning til Danmark, sigtedes tilhørsforhold til bander, sigtedes netværk samt sigtedes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde vil der efter omstændighederne bl.a. også kunne lægges vægt på oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Endvidere fremgår, at Kriminalforsorgen (nu Danmarks Fængsler) vurderer både generelt og konkret undvigelsesrisiko for indsatte, eksempelvis i forbindelse med placering og transport. Vurderingerne udfærdiges på baggrund af informationer fra politiet og andre myndigheder samt Kriminalforsorgens (Danmarks Fængslers) egne oplysninger.

Det vil bero på rettens konkrete helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen kan bl.a. indgå sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om sigtedes personlige deltagelse.

Bestemmelsen er forudsat anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndighed, domstole, kriminalforsorg og psykiatriske institutioner m.v. Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 15.

Retten kan efter § 748 a, stk. 3, tillade, at forsvareren deltager i et retsmøde ved anvendelse af video, hvis det er forsvarligt, og sigtede ikke deltager i retsmødet. Ligeledes kan retten efter stk. 4, tillade, at anklageren deltager ved anvendelse af video, hvis det er forsvarligt, og sigtede ikke deltager i retsmødet.

Retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om straffeprocessuelle tvangsindgreb efter kapitel 69-74, hvor der ikke er beskikket en advokat, eller en bistandsadvokat eller en advokat for den, som indgrebet vedrører, gennemføres så vidt muligt ved, at anklageren deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede eller på skriftligt grundlag, jf. § 748 a, stk. 5.

Reglerne i retsplejelovens § 748 a finder anvendelse for forberedende retsmøder i alle instanser, jf. retsplejelovens § 848, stk. 1, § 916, stk. 1, og § 936, stk. 1, under hovedforhandlingen af ankesager, som ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, jf. retsplejelovens § 917, stk.

2, og ankesager for Højesteret, jf. § 937, samt for kæremål, der behandles mundtligt, jf. § 972, stk. 2.

2.10.1.2.2. Retsplejelovens § 748 b

Efter retsplejelovens § 748 b, stk. 1, kan retten bestemme, at en sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i et retsmøde om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder. Retten kan tilsvarende træffe sådan bestemmelse, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse. Dette gælder dog ikke for retsmøder, hvor der første gang skal tages stilling til forlængelse af en varetægtsfængsling eller varetægtsfængsling i isolation ud over de frister, som er nævnt i § 768 a, stk. 1 og 2, og § 770 c, stk. 3-5, eller når kæremål behandles mundtligt efter § 767, stk. 4, og § 770 e. Skal sigtede afgive forklaring, finder reglen i retsplejelovens § 192 tilsvarende anvendelse.

Ifølge bemærkningerne til § 748 b vil det bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen kan bl.a. indgå sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om sigtedes personlige deltagelse, og om sigtede er blevet sigtet for nye og væsentlige lovovertrædelser, som skal indgå i rettens behandling under retsmødet. Der henvises i den forbindelse til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, L 59 som fremsat, side 4939.

Ved vurderingen af sigtedes undvigelsesrisiko, jf. § 748, stk. 1, 2. pkt., kan der ifølge bemærkningerne til bestemmelsen bl.a. lægges vægt på kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, sigtedes tilknytning til Danmark, sigtedes tilhørsforhold til bander, sigtedes netværk samt sigtedes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde vil der efter omstændighederne bl.a. også kunne lægges vægt på oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Kriminalforsorgen (nu Danmarks Fængsler) vurderer både generelt og konkret undvigelsesrisiko for indsatte, eksempelvis i forbindelse med placering og transport. Vurderingerne udfærdiges på baggrund af

informationer fra politiet og andre myndigheder samt kriminalforsorgens egne oplysninger.

Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 15.

Hvis sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten eller deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede fra et andet sted end sigtede. Deltager sigtede ikke i et retsmøde om fristforlængelse, kan retten tillade, at forsvareren deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det er forsvarligt, jf. § 748 b, stk. 2.

Hvis en sigtet, der har behov for tolk, deltager i et fristforlængelsesretsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede efter § 748 b, stk. 1, bestemmer retten, hvor tolken skal befinde sig, jf. § 149, stk. 7, 3. pkt.

Deltager sigtede i et retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af telekommunikation med billede, eller deltager sigtede ikke i retsmødet, deltager anklageren ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, jf. § 748 b, stk. 3.

2.10.1.3. Tilståelsessager

Tilståelsessager afgøres efter en forenklet fremgangsmåde efter retsplejelovens § 831. Tilståelsessager behandles således ved et retsmøde uden medvirken af lægdommere og ud over sigtedes tilståelse og forklaring, foretages normalt ingen bevisførelse.

Efter retsplejelovens § 831, stk. 8, kan retten tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning. Retsplejelovens § 192 (om reglerne for vidneforklaring ved hjælp af video) finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten, jf. herved § 831, stk. 8, sidste pkt.

Hvis den sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, skal en eventuel tolk så vidt muligt befinde sig samme sted som sigtede, jf. retsplejelovens § 149, stk. 7, 2. pkt.

2.10.1.4. Retsmøder i forbindelse med hovedforhandlingen i første instans

I nogle sager kan der være behov for et forberedende retsmøde forud for hovedforhandlingen. For disse retsmøder finder reglerne i retsplejelovens § 748 a tilsvarende anvendelse, jf. § 848, stk. 1, 2. pkt. Der henvises til pkt. 2.13.1.1.1 ovenfor vedrørende § 748 a.

For så vidt angår retsmøderne under hovedforhandlingen reguleres spørgsmålet om den tiltaltes videodeltagelse af retsplejelovens § 854.

Retten kan ifølge § 854, stk. 1, tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning.

Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse i nævningesager, jf. § 890, stk. 2.

Retten kan endvidere ifølge § 854, stk. 2, bestemme, at tiltalte deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at der ved vurderingen af tiltaltes undvigelsesrisiko bl.a. kan lægges vægt på kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, tiltaltes tilknytning til Danmark, tiltaltes tilhørsforhold til bander, tiltaltes netværk samt den tiltaltes evne og vilje til at undvige. I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde vil der efter omstændighederne bl.a. også kunne lægges vægt på oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse. Kriminalforsorgen (nu Danmarks Fængsler) vurderer både generelt og konkret undvigelsesrisiko for indsatte, eksempelvis i forbindelse med placering og transport. Vurderingerne udfærdiges på baggrund af informationer fra politiet og andre myndigheder samt kriminalforsorgens egne oplysninger.

Endvidere fremgår det af lovbemærkningerne, at bestemmelsen bl.a. forudsættes anvendt i sager med flere tiltalte, hvor en af de tiltalte f.eks. er tiltalt for færre forhold end de andre, samt i større sager, som berammes med adskillige retsmøder, hvor retten henset til formålet med visse af disse

retsmøder finder det ubetænkeligt, at den tiltalte deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Bestemmelsen kan alene anvendes i forbindelse med retsmøder under hovedforhandlingen, hvor retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmøderne. Bestemmelsen kan som udgangspunkt ikke anvendes til at lade tiltalte deltage i samtlige dele af hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Det vil bero på rettens konkrete helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at tiltalte deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen kan bl.a. indgå tiltaltes og forsvarerens begrundelse for et ønske om tiltaltes personlige deltagelse, og om tiltaltes tiltalepunkter behandles i det pågældende retsmøde.

Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 21.

Bestemmelsen i stk. 2 om den situation, hvor tiltalte er undvigelsestruet, finder både anvendelse i nævningesager, domsmandssager og sager uden domsmænd.

Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse, jf. § 854, stk. 3.

Deltager tiltalte i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, skal forsvareren deltage på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten, jf. § 854, stk. 4.

Hvis den tiltalte deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, skal en eventuel tolk så vidt muligt befinde sig samme sted som tiltalte, jf. retsplejelovens § 149, stk. 7, 2. pkt.

2.10.1.5. Retsmøder i forbindelse med anke

Ligesom i første instans kan der i forbindelse med ankesagen blive behov for et forberedende retsmøde. Ligesom i første instans er det retsplejelovens § 748 a, der regulerer adgangen til videodeltagelse i sådanne retsmøder, jf. § 916, stk. 1 (landsretten), og § 936, stk. 1 (Højesteret). Således kan retten tillade, at tiltalte deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, ligesom retten med henblik på at forebygge undvigelse under visse betingelser kan

bestemme, at sigtede skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede. Der henvises til pkt. 2.10.1.1.1 ovenfor vedrørende § 748 a.

For så vidt angår retsmøder under hovedforhandlingen af ankesagen afhænger mulighederne for videodeltagelse af, om ankesagen omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld eller ej.

For så vidt angår ankesager i landsretten, som omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, reguleres muligheden for videodeltagelse af retsplejelovens § 854, jf. § 917, stk. 1. Retten kan således tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning. Retten kan endvidere med henblik på at forebygge undvigelse under visse betingelser bestemme, at tiltalte skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede. Der henvises til pkt. 2.10.1.3 ovenfor vedrørende § 854.

For så vidt angår ankesager i landsretten, som ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, samt ankesager i Højesteret, reguleres spørgsmålet om videodeltagelse af § 748 a, jf. henholdsvis § 917, stk. 2, og § 937, stk. 1. Retten kan således tillade, at tiltalte deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, ligesom retten med henblik på at forebygge undvigelse under visse betingelser kan bestemme, at tiltalte skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede. Der henvises til pkt. 2.10.1.1.1 ovenfor vedrørende § 748 a.

2.10.1.6. Vidner

Efter retsplejelovens § 174, stk. 1, 1. pkt., afgives en vidneforklaring for den ret, ved hvilken sagen behandles. Retten kan dog bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor, jf. stk. 2, 1. pkt.

Ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af telekommunikation bør retten ifølge bemærkningerne til bestemmelsen for det første lægge afgørende vægt på parternes og vidnets stilling til spørgsmålet.

Dernæst må der foretages en konkret afvejning mellem fordelen over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret. Har vidnet langt til den dømmende ret, taler det for, at telekommunikation er

hensigtsmæssig. Er der tale om et hovedvidne, taler det væsentligt imod, at telekommunikation er hensigtsmæssig. Ved afgørelsen af, om afgivelse af forklaring ved anvendelse af telekommunikation er forsvarlig, vil vidnets betydning for sagen indgå som et væsentligt moment.

Der henvises til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, L 168 som fremsat, side 5359-5360.

Tilsvarende fremgår det af bemærkningerne til lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven om øget beskyttelse af vidner, hvorved »herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler herfor« blev indsat i § 174, stk. 2, at princippet om bevisumiddelbarhed tilsiger, at det fortsat bør være udgangspunktet, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen. Det gælder særligt, hvis der er tale om centrale vidner, hvis tilstedeværelse i retten kan være afgørende for rettens muligheder for at bedømme sagen og nå frem til den materielt rigtige afgørelse. Der henvises i den forbindelse til Folketingstidende 2017-18, L 158 som fremsat, side 9.

2.10.1.7. Videodeltagelse i retsmøder om varetægtsfængsling efter hjemrejseloven

En udlænding kan efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, varetægtsfængsles, når der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse under sagen og under eventuel appel, indtil den pågældende kan udsendes som følge af en eventuel beslutning om udvisning, og når udlændingen enten ikke har fast bopæl her i landet, og der er begrundet mistanke om, at udlændingen har begået en lovovertrædelse, der kan medføre udvisning ved dom, eller udlændingen er indrejst i strid med et indrejseforbud.

Det følger af § 14, stk. 2, at en udlænding, som har indgivet ansøgning om opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, og som er udvist ved endelig dom efter udlændingelovens §§ 22 eller 23, kan varetægtsfængsles med henblik på at sikre udlændingens udsendelse som følge af beslutningen om udvisning.

Efter § 14, stk. 4, kan retten bestemme, at en udlænding deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i et retsmøde efter stk. 1 eller 2 om varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens kapitel 70 alene med henblik på udsendelse som følge af beslutning ved endelig dom om udvisning, når retten finder det

ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder.

Bestemmelsen indebærer ifølge forarbejderne, at en udlænding skal deltage i det retsmøde, hvor der efter dom og endt afsoning første gang tages stilling til, om betingelserne for varetægtsfængsling efter hjemrejselovens § 14, stk. 1 eller 2, er opfyldt, ved anvendelse af telekommunikation med billede. Det er dog en betingelse, at retten henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder finder det ubetænkeligt at anvende telekommunikation med billede.

Dette skal ses i lyset af, at der efter endelig dom allerede vil være taget stilling til, at udlændingen skal udvises. Retten vil derfor som udgangspunkt kun skulle vurdere, om der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig med henblik på at sikre udlændingens udsendelse. Der foretages således ingen vurdering af mistankegrundlaget. Disse retsmøder er derfor ikke sammenlignelige med grundlovsforhør, hvor der skal tages stilling til mistankegrundlaget, og hvor der ikke i retsplejeloven er hjemmel til videodeltagelse. Retsmøderne omfattet af hjemrejselovens § 14, stk. 4, er derfor mere sammenlignelige med retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen.

Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 182 som fremsat, side 16f.

Bestemmelsen i § 14, stk. 4, omfatter ikke efterfølgende retsmøder, hvor der skal tages stilling til forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen, da det følger af hjemrejselovens § 14, stk. 3, 1. pkt., at retsplejelovens § 748 b finder anvendelse på disse retsmøder.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen i § 14, stk. 4, at retten kan træffe bestemmelse om videodeltagelse, selv om udlændingen ønsker at være personligt til stede, og selv om en sådan personlig tilstedeværelse ved retsmødet ikke vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der skal ske anvendelse af telekommunikation med billede. I denne vurdering bør bl.a. udlændingens og den beskikkede advokats begrundelse for et ønske om udlændingens personlige deltagelse indgå. Udlændingens deltagelse ved anvendelse af telekommunikation forudsætter som udgangspunkt, at der inden retsmødet er beskikket en advokat for udlændingen.

Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 182 som fremsat, side 71.

Bestemmelsen i hjemrejselovens § 14, stk. 4, indebærer således, at reglerne om videodeltagelse i retsmøder, hvor en udlænding første gang fremstilles for retten med henblik på en stillingtagen til varetægtsfængsling i tilfælde af en endelig dom om udvisning, er parallelle med reglerne i retsplejelovens §748 b om videodeltagelse i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling. Det følger af § 14, stk. 5, at den beskikkede advokat, såfremt en udlænding deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. stk. 4, skal deltage i retsmødet på samme sted som udlændingen, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at den beskikkede advokat i stedet møder frem i retten eller deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede fra et andet sted end udlændingen.

Endvidere følger det af § 14, stk. 6, at anklageren deltager i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis en udlænding deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet. Disse regler er dermed også parallelle med retsplejelovens § 748 b for så vidt angår forsvarerens og anklagerens deltagelse i retsmøderne.

2.10.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at øge brugen af videodeltagelse for politividner, anklagere og arrestanter ved retsmøder.

Aftalepartierne er enige om, at udgangspunktet vendes om i retsmøder om fristforlængelse af varetægtsfængsling samt tilståelses- og bødesager. Det vil herefter være udgangspunktet, at retsmøderne kan afvikles med videodeltagelse, således at anklagere, politividner og arrestanter deltager via video. Der vil fortsat skulle gælde en række undtagelser hertil, hvor fysisk fremmøde er nødvendigt af hensyn til princippet om bevismiddelbarhed og tiltaltes retssikkerhed. Det vil f.eks. kunne være tilfældet i tilståelsessager, hvis de forhold, der er til pådømmelse, er af grovere karakter, og der forventes en længere fængselsstraf.

For andre retsmøder er aftalepartierne enige om, at såkaldte højrisikoarrestanter som udgangspunkt skal deltage via telekommunikation med billede, medmindre retten, anklagemyndigheden eller politiet fravælger dette på baggrund af de samme hensyn som anført ovenfor. En højrisikoarrestant er en arrestant, hvor politiet vurderer, at transporten indebærer en risiko for flugt eller for angreb udefra rettet mod den sigtede, tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at politividner skal kunne afgive forklaring i retten via videoforbindelse, særligt i mindre alvorlige sager, hvor fysisk fremmøde ikke er nødvendigt, og hvor det ikke vurderes, at politividnet bør møde fysisk af hensyn til troværdighedsvurderingen.

Tiltagene vil reducere transporttid for anklagere i forbindelse med retsmøder samt for polititjenestemænd i forbindelse med retsmøder og arrestanttransporter. Både politiet og anklagemyndigheden skal kunne fravælge videodeltagelse, når praktiske forhold eller faglige hensyn taler for fysisk fremmøde – eksempelvis hvis anklageren allerede befinder sig i retten, udstyret ikke er tilgængeligt, eller politividnet med fordel kan møde fysisk.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det både er hensigtsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, at der etableres hjemmel til en øget brug af videodeltagelse for henholdsvis politividner, anklagere og sigtede/tiltalte, herunder særligt højrisikoarrestanter, ved retsmøder.

Det bør dog være muligt at fravige videodeltagelse i tilfælde af, at videodeltagelse vil være betænkeligt eller uhensigtsmæssigt i det konkrete tilfælde. På den måde sikres det, at der i den konkrete sag opnås den rette balance mellem de relevante hensyn.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund at foretage en række ændringer i retsplejeloven og hjemrejseloven.

Det foreslås for det første at ændre retsplejeloven således, at anklagere og arrestanter som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling.

Det foreslås for det andet at ændre retsplejeloven således, at anklagere og arrestanter som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i tilståelsessager, når der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation,

rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, ligesom det foreslås, at anklagere som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i øvrige bødesager, der ikke er tilståelsessager. Samtidig foreslås det at udvide rettens mulighed for at tillade, at sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, til tilståelsessager, hvor der ud over bøde eller fængsel indtil 2 år bliver spørgsmål om udvisning eller opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud.

Det foreslås for det tredje at ændre retsplejeloven således, at der fastsættes yderligere regler om videodeltagelse, når politiet vurderer, at transport eller bevogtning af vedkommende i forbindelse med et retsmøde indebærer en risiko for undvigelse eller angreb rettet mod arrestanten, politiet eller Danmarks Fængsler – det vil sige ved såkaldte højrisikoarrestanter.

For højrisikoarrestanter foreslås det, at disse som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder under efterforskningen om prøvelse af rettighedsbegrænsninger for varetægtsarrestanter eller om efterfølgende prøvelse af ransagning, beslaglæggelse eller edition. Det foreslås desuden, at højrisikoarrestanter som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i forberedende retsmøder i alle instanser.

For så vidt angår andre typer retsmøder under efterforskningen end de ovenfor nævnte, f.eks. retsmøder om anticiperet bevisførelse, foreslås det, at retten kan bestemme, at en højrisikoarrestant deltager over video, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af vedkommende i forbindelse med et retsmøde indebærer en risiko for flugt eller for angreb udefra rettet mod arrestanten, politiet eller Danmarks Fængsler.

Endvidere foreslås det, at højrisikoarrestanter deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder under hovedforhandlingen i sager, hvor der bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år. I sager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end 2 års fængsel, foreslås det, at retten kan bestemme, at højrisikoarrestanten deltager i et retsmøde under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede. Det samme foreslås for så vidt angår retsmøder under hovedforhandlingen i ankesager i landsretten og Højesteret.

For det fjerde foreslås det at ændre retsplejeloven således, at rettens mulighed for at tillade, at tiltalte deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede under hovedforhandlingen, udvides til

sager, hvor der ud over bøde eller fængsel indtil 1 år bliver spørgsmål om udvisning eller opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud.

Herudover foreslås det for det femte at ændre retsplejeloven således, at vidner, der er ansat i politiet, som udgangspunkt afgiver vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager, hvor der forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel indtil 1 år. Det foreslås i den forbindelse, at retten i disse sager efter anmodning fra anklagemyndigheden, kan tillade, at vidnet afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede på anden måde end efter § 192, stk. 2, når det skønnes forsvarligt.

Endelig foreslås det at ændre hjemrejseloven således, at også retsmøder om varetægtsfængsling af udlændinge efter hjemrejselovens § 14, stk. 1 og 2, som udgangspunkt gennemføres ved, at anklageren og udlændingen deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede. Formålet hermed er at sikre fortsat parallelitet med retsplejelovens regler om videodeltagelse i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling.

Efter den foreslåede ordning vil retten generelt kunne bestemme, at den sigtede/tiltalte, vidnet eller anklageren skal møde i retten, hvis retten finder, at videodeltagelse vil være betænkeligt. I vurderingen heraf kan retten f.eks. inddrage eventuelle spørgsmål om sikring af identiteten af den sigtede/tiltalte eller sigtedes/tiltaltes eventuelle sårbarheder. Endvidere kan også sproglige eller tekniske forhold, herunder sigtedes/tiltales behov for tolkebistand under sagen, indgå i vurderingen.

På samme måde vil den sigtede/tiltalte eller vidnet skulle fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt. Endelig vil anklagere og vidner ansat i politiet have mulighed for at møde i retten, hvis de finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt, f.eks. af logistiske årsager.

De foreslåede ændringer vil skulle anvendes i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Det forudsættes dog, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

For så vidt angår de foreslåede bestemmelser om højrisikoarrestanter forudsættes det fortsat, at politiet, anklagemyndigheden og Danmarks Fængsler løbende udveksler oplysninger om risikoen for undvigelse eller

angreb til brug for vurderingen af, om sigtede eller tiltalte skal fremstilles ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Der henvises nærmere til de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 748 a, stk. 2 og 4, § 748 b, stk. 1 og 3, § 831, stk. 8 og 9, § 837, stk. 2, § 839, stk. 3, § 848, stk. 1-3, § 854, § 916, stk. 1, § 917, stk. 2, § 937, stk. 1 samt de foreslåede §§ 174 a og 748 c og den foreslåede ændring af hjemrejselovens § 14, stk. 4 og 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, 8-13, 19-31, 33-35 og 40 og § 5, nr. 1-2 og bemærkningerne hertil.

2.11. Dømte skal i højere grad kompensere staten for omkostninger forbundet med at efterforske og behandle sager ved domstolene om særligt grov økonomisk kriminalitet

2.11.1. Gældende ret

2.11.1.1. Straffeloven

De almindelige straffe er fængsel og bøde, jf. straffelovens § 31. Om bødestraffen fremgår det af § 50, stk. 1, at bøde tilfalder statskassen.

Det fremgår af § 50, stk. 2, at bøde kan idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre. Det er ikke efter bestemmelsen afgrænset, hvilken lovovertrædelse, som skal være begået, før bestemmelsen finder anvendelse, ligesom den dømtes betalingsevne i almindelighed ikke tillægges vægt.

Bestemmelsen har navnlig betydning ved visse særlovsovertrædelser, ved hvilke der er opnået eller tilsigtet opnået betydelig fortjeneste, og hvor valget af sanktion kan komme til at stå mellem en meget betydelig bøde og en relativ kort frihedsstraf. Der henvises til Folketingstidende 1960-61, 2. samling, tillæg A, spalte 561 f. Bestemmelsen ses navnlig anvendt i forbindelse med sager om overtrædelse af § 289, stk. 1, jf. § 289, stk. 3, i sager om unddragelser i strid med skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen, jf. herom nedenfor under pkt. 2.11.1.2.

Idømmes flere personer i en sag hver især en bøde for samme lovovertrædelse, påhviler det hver enkelt domfældt at betale bøden, og bøden opkræves og inddrives hos den enkelte dømte. Efter § 50, stk. 3, kan den bødefældte ikke kræve bøden betalt eller erstattet af andre. Af bemærkningerne til det tidligere § 52, stk. 8, som er videreført i § 50, stk. 3, tager bestemmelsen primært sigte på tilfælde, hvor den bødefældte kan gøre gældende, at en anden ud fra erstatningsretlige synspunkter helt eller delvis

skal erstatte det tab, som betalingen af den idømte bøde udgør for den bødefældte. Der henvises til Folketingstidende 1995-96, tillæg A, side 4064.

Efter § 51, stk. 3, vil der ved fastsættelsen af andre bøder inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilsteder, være at tage særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse.

Straffelovens § 51 blev ændret ved lov nr. 474 af 12. juni 1996 om ændring af straffeloven (Strafansvar for juridiske personer). Loven byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, hvor det af pkt. 11.2 om bødens form og anvendelse fremgår, at der med »andre bøder« sigtes til bøder for overtrædelse af særlovgivningen samt straffelovsbøder, der vedtages udenretligt.

De almindelige regler om juridiske personers strafansvar findes i straffelovens kapitel 5. Af § 25 følger det, at en juridisk person kan straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov. Bestemmelsen i § 26 indeholder en afgrænsning af begrebet »juridiske personer«, mens det af bestemmelsen i § 27, stk. 1, fremgår, at strafansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en forbrydelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. For så vidt angår straf for forsøg finder § 21, stk. 3, tilsvarende anvendelse. Af straffelovens § 306 følger det, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i kapitel 5 for overtrædelse af straffeloven.

Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvis konfiskeres. Efter § 76, stk. 1, kan konfiskation efter § 75, stk. 1, ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling. Det følger af retsplejelovens § 1002, stk. 1, 1. pkt., at efter, at en dom er afsagt, finder reglerne i kapitel 74 om beslaglæggelse til sikkerhed for bl.a. bødekrav tilsvarende anvendelse. Efter 2. pkt. finder reglerne om ransagning i kapitel 73 og reglerne om edition i kapitel 74 tilsvarende anvendelse, hvis der er bestemte grunde til at antage, at der ved ransagning eller edition kan findes genstande eller værdier, som kan beslaglægges efter 1. pkt.

Straffelovens § 82, stk. 1, opregner en række omstændigheder, som i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse. Af stk. 1, nr. 6, fremgår det, at det skal indgå som en

formildende omstændighed, at gerningen er begået som følge af tvang, svig eller udnyttelse af gerningsmandens unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold. Af stk. 1, nr. 9, fremgår det, at det skal indgå som en formildende omstændighed, at gerningsmanden har aflagt tilståelse, og af nr. 10, at gerningsmanden har givet oplysninger, som er afgørende for opklaringen af strafbare handlinger begået af andre.

Straffelovens kapitel 28 regulerer formueforbrydelserne, og i §§ 285 og 286, stk. 1 og 2, findes en henholdsvis normal og skærpet strafferamme på henholdsvis 6 og 8 år for særligt grove overtrædelser af bl.a. § 281 om afpresning, § 282 om åger, § 278 om underslæb, § 279 om bedrageri, § 279 a om databedrageri, § 280 om mandatsvig og § 283 om skyldnersvig. Dertil kommer, at særligt grove tilfælde af berigelseskriminalitet på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet straffes efter § 289, stk. 1, at forskellige former for berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler straffes efter § 289 a, og at hvidvask af særlig grov beskaffenhed straffes efter § 290 a, stk. 2.

Efter praksis lægges der ud over beskaffenheden af den begåede lovovertrædelse som oftest vægt på den opnåede eller tilsigtede vinding ved vurderingen af, om forholdet skal henføres under § 285, stk. 1, eller § 286, stk. 1 eller 2. Efter praksis går grænsen mellem de to bestemmelser ved en opnået eller tilsigtet vinding på omkring 500.000 kr., idet beløbets størrelse dog ikke er eneafgørende for, om forholdet henføres til § 285, stk. 1, eller § 286, stk. 1 eller 2. Det følger således af bemærkningerne til straffelovens § 296, stk. 2, som indeholder en skærpet strafferamme ved regnskabssvindel, at »betydelig vinding« i bestemmelsens forstand som udgangspunkt ville være beløb på 500.000 kr. eller mere, hvilket svarer til praksis vedrørende afgrænsningen mellem § 285 og § 286. Der henvises til Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 164 som fremsat, side 5 f. og side 28. Det bemærkes endvidere, at afgrænsningen mellem de to bestemmelser i sager om forsikringsbedrageri er nogenlunde sammenfaldende med afgrænsningen efter § 289, stk. 1, hvorefter forholdet henføres til § 286, stk. 2, når fortjenesten opnået ved den pågældende lovovertrædelse overstiger 500.000 kr. Der henvises til Højesterets dom af 5. november 2007 i sag 265/2007 (optrykt i UfR 2008, side 356). Der skal dog i alle tilfælde ved vurderingen af, om et forhold henføres til den skærpede eller normale strafferamme i enten § 285 eller § 286 foretages en konkret helhedsbedømmelse på baggrund af alle sagens omstændigheder, jf. herved bemærkningerne til § 286. Der henvises til Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 99 som fremsat, side 3336. Efter bestemmelserne kan der i den forbindelse lægges vægt på

udførelsesmåden, om forbrydelsen er begået i forening, om der er tale om systematisk eller organiseret afpresning, eller når et større antal forbrydelser er begået. Efter praksis idømmes juridiske personer en bøde svarende til halvdelen af det hvidvaskede beløb ved overtrædelser af § 290 a.

Derudover følger det af § 289, stk. 3, at der ved udmåling af tillægsbøde efter § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelse af § 289, stk. 1, skal lægges vægt på, om forbrydelsen er af særlig grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller når et større antal forbrydelser er begået, jf. straks nedenfor under pkt. 2.11.1.2.

2.11.1.2. Straffelovens § 289 om overtrædelse af særligt grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen

Det fremgår af straffelovens § 289, stk. 1, at med fængsel indtil 8 år straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding gør sig skyldig i overtrædelse af særligt grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen eller af § 289 a. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvis der i den nævnte lovgivning er henvist hertil, jf. § 289, stk. 2.

Det fremgår af straffelovens § 289, stk. 3, at ved udmåling af tillægsbøde efter straffelovens § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelse af § 289, stk. 1, skal der lægges vægt på, om forbrydelsen er af særlig grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Der blev med lov nr. 1795 af 28. december 2023 om ændring af momsloven, opkrævningsloven, skattekontrolloven og forskellige andre love (Gennemførelse af aftale om skærpede og hurtigere sanktioner på skatteområdet) foretaget en række ensartede lovændringer i skattelovgivningen. Formålet hermed var at udmønte den politiske aftale »Hårdere straf, hurtigere konsekvens – Seks tiltag til at styrke indsatsen mod skatteøkonomisk kriminalitet«, der bl.a. indeholder et ønsket strafniveau for unddragelsesforbrydelser på skatteområdet.

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 52 som fremsat, side 12, at er der forsætligt unddraget skat, moms, lønsumsafgift eller punktafgifter for 500.000 kr. eller derover, vil forholdet medføre frihedsstraf. En unddragelse på 500.000 kr. eller derover vil som udgangspunkt skulle henføres til straffelovens § 289. Det beror imidlertid på en konkret vurdering, om forholdet skal henføres til straffelovens § 289 eller den relevante straffebestemmelse i

særlovgivningen, hvor strafferammen som hovedregel er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Det er desuden forudsat, at når forholdet medfører frihedsstraf, skal der udmåles en tillægsbøde på det dobbelte af det unddragne beløb. I tilfælde, hvor der er tale om forsøg, jf. straffelovens § 21, stk. 1, forudsættes tillægsbøden at udgøre et beløb, der svarer til det unddragne beløb.

Det er i gentagelsestilfælde forudsat, at hvis den pågældende forsætligt unddrager skatter eller afgifter for mere end 250.000 kr., og vedkommende tidligere er blevet straffet for at unddrage skatter eller afgifter for mere end 250.000 kr., vil vedkommende kunne straffes med fængsel og en tillægsbøde svarende til to gange det unddragne beløb. I denne situation vil den gentagne overtrædelse således have en gentagelsesvirkning, hvor beløbsgrænsen for frihedsstraf er lavere.

Gentagelsesvirkningen finder anvendelse, uanset hvilke skatter eller afgifter den tidligere straffesag angik. Hvis der er tale om overtrædelser af forskellige love, og de enkelte overtrædelser ikke udgør mere end 250.000 kr., men overtrædelserne samlet set udgør mere end 250.000 kr., er beløbsgrænsen overskredet.

Det forudsatte om gentagelsestilfælde kan illustreres med et eksempel, hvorefter den pågældende forsætligt har unddraget samlet 300.000 kr. (f.eks. 200.000 kr. i moms og 100.000 kr. i skat), og vedkommende tidligere er straffet for forsætlig unddragelse på samlet 280.000 kr. (f.eks. 180.000 kr. i punktafgifter og 100.000 kr. i moms), hvorefter straffen for det nye forhold er frihedsstraf og en tillægsbøde på to gange det unddragne beløb, det vil sige i dette eksempel 600.000 kr.

Gentagelsesvirkningen ophører, når der, førend den nye strafbare handling blev begået, er forløbet 10 år, efter at den tidligere straf er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet. Er den tidligere straf en bødestraf, regnes den nævnte frist fra datoen for den endelige dom eller bødens vedtagelse. Med hensyn til betingede domme regnes fristen fra den endelige dom. Dette følger af straffelovens § 84, stk. 3.

For en nærmere beskrivelse af den forudsatte praksis ved overtrædelser af straffelovens § 289 henvises til Skatteforvaltningens Den juridiske vejledning 2025-2 afsnit A.C.3.5.1.2 om sager, der skal afgøres ved domstolene, og afsnit A.C.3.5.2.7 om ændring af sanktionspraksis i 2024 i sager om overtrædelse af skattelovgivningen, momsloven, lønsumsafgiftsloven og punktafgiftslovgivningen.

2.11.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Aftalepartierne har aftalt, at det i sager om særlig grov økonomisk kriminalitet skal sikres, at dømte i højere grad skal bidrage til at kompensere staten for omkostningerne forbundet med at efterforske og behandle de pågældende sager ved domstolene.

Antallet af sager om økonomisk kriminalitet er steget markant over det seneste årti, hvilket er med til at presse den samlede straffesagskæde. Sådanne sager kan i de særligt grove tilfælde på grund af deres ofte komplekse og mere fordækte karakter (»white-collar crime« m.v.) resultere i, at efterforskning og retsforfølgning ofte kræver betydelige ressourcer.

Det er ikke rimeligt, at kriminelle ved særligt grov økonomisk kriminalitet skal kunne tjene eller begå kriminalitet for meget store beløb ved kompliceret berigelseskriminalitet på bekostning af helt almindelige danskere, der hver dag passer deres arbejde. Samtidig er det ikke acceptabelt, at politiet og anklagemyndigheden skal bruge betydelige ressourcer på at efterforske og retsforfølge særlig grov økonomisk kriminalitet, som ofte på grund af forbrydelsernes karakter kan være komplekse og vanskelige at efterforske og retsforfølge. Det udhuler principperne i det danske velfærdssamfund, som er en retsstat, hvor det skal kunne betale sig at arbejde – ikke at begå grov økonomisk kriminalitet.

I dag er det fast praksis, at der efter straffeloven idømmes tillægsbøder i sager om overtrædelse af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen, jf. straffelovens § 289. Samme praksis gælder imidlertid ikke andre former for grov økonomisk kriminalitet, uanset at efterforskningen og retsforfølgningen af sådanne forbrydelser også kan indebære et betydeligt ressourceforbrug hos myndighederne. Der lægges på den baggrund op til at indføre en ny bødebestemmelse med det formål at kompensere staten for udgifterne forbundet med at efterforske og retsforfølge sager om særligt grov økonomisk kriminalitet, hvorefter udgangspunktet i forbindelse med straffastsættelsen i sådanne sager om særligt grov økonomisk kriminalitet skal være, at der idømmes en tillægsbøde.

Der er ved udformningen af ordningen overordnet lagt vægt på, at ordningen skal finde anvendelse i de mest alvorlige sager, hvor den foreslåede tillægsbødebestemmelse vil være en særregel, som finder anvendelse forud for de eksisterende bødebestemmelser i § 50, stk. 2, og § 58, stk. 2. Der er endvidere lagt vægt på, at ordningen skal være så let som muligt for myndighederne at administrere, så ordningen ikke genererer et unødigt ressourceforbrug hos myndighederne.

Tillægsbøden vil som også anført ovenfor have til formål at kompensere myndighederne for omkostningerne forbundet med efterforskning og retsforfølgning af den pågældende forbrydelse og dermed sikre, at personer, der dømmes for særligt alvorlig kriminalitet, så vidt muligt betaler regningen for disse udgifter. For at undgå, at myndighederne skal bruge tid og ressourcer på den administrative opgave forbundet med opgørelsen af tids- og ressourceforbruget forbundet med efterforskning og retsforfølgning, vil tillægsbøden skulle udgøre det beløb, som forbrydelsen angår, her benævnt sagsgenstanden, idet der i almindelighed må formodes at være en sammenhæng hermed og sagens kompleksitet og ressourceforbruget forbundet med at efterforske og føre sagen.

Bøden vil kunne idømmes i sager, der angår en overtrædelse omfattet af §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, om afpresning og åger af særligt grov beskaffenhed, og forbrydelser omfattet af § 286, stk. 2, om særligt grove overtrædelser af visse formueforbrydelser, det vil sige særligt grove overtrædelser af § 278 om underslæb, § 279 om bedrageri, § 279 a om databedrageri, § 280 om mandatsvig og § 283 om skyldnersvig, ligesom § 289, jf. § 289 a, stk. 4, om særlig grov berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler, § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særligt grov beskaffenhed eller § 296, stk. 2, om forskellige særligt grove forbrydelsestyper begået i selskabsforhold vil være omfattet. Bøden vil maksimalt kunne fastsættes til 10.000.000 kr. Med det foreslåede anvendelsesområde og maksimalniveau sikres det på den ene side, at bøden alene idømmes i alvorlige sager, og på den anden side, at bøden ikke bliver for høj og vil stå i åbenbart misforhold til det reelle ressourceforbrug forbundet med sagen.

Formålet med ordningen er dels at kompensere staten for udgifter i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning m.v. af særligt grove former for berigelseskriminalitet, som i almindelighed formodes at være karakteriseret ved stor kompleksitet og dermed et betydeligt ressourceforbrug forbundet med deres efterforskning og retsforfølgning. Formålet med ordningen er også at sætte hårdt ind overfor personer, som undergraver samfundet ved at begå alvorlig økonomisk kriminalitet, der i visse tilfælde også udgør en risiko for væsentlige tab for statskassen. Derfor vil skærpelsen omfatte bestemte lovovertrædelser, som vedrører særligt grov økonomisk kriminalitet, der kan straffes med op til 6 og 8 års fængsel.

Det foreslås på den baggrund at indsætte et nyt stykke i bødebestemmelsen i straffelovens § 50, hvorefter der i tillæg til anden strafart vil kunne idømmes bøde som tillægsstraf i sager, der vedrører særligt grove økonomiske forbrydelser omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen

forudsættes at skulle finde anvendelse som det altovervejende udgangspunkt i alle sager omfattet heraf.

Det foreslåede vil omfatte overtrædelser af straffelovens §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, om afpresning og åger af særligt grov beskaffenhed, § 286, stk. 2, om særligt grove overtrædelser af visse formueforbrydelser, § 289, jf. § 289 a, om forskellige former for berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler, § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særligt grov beskaffenhed, og § 296, stk. 2, om visse særligt grove forbrydelser begået i selskabsforhold, hvor der er idømt frihedsstraf, herunder ved dom for medvirken til eller for forsøg.

Den foreslåede bestemmelse vil i sager vedrørende overtrædelser af de relevante bestemmelser skulle finde anvendelse frem for bødebestemmelsen i § 50, stk. 2, når betingelserne herfor er opfyldt. Bestemmelsen vil således skulle finde anvendelse som det altovervejende udgangspunkt i de omhandlede sagstyper, hvilket vil omfatte væsentligt flere forbrydelser, end tilfældet i praksis er for straffelovens § 50, stk. 2, i dag. Den foreslåede bestemmelse forventes således at indebære den ændring, at der i alle sager om særligt grov økonomisk kriminalitet omfattet af ordningen vil skulle idømmes en tillægsbøde, medmindre der helt undtagelsesvist er grundlag for at lade den bortfalde, jf. nærmere nedenfor.

Henset til den eksisterende praksis for idømmelse af tillægsbøder i straffesager vedrørende straffelovens § 289, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.11.1.2, er det Justitsministeriets vurdering, at formålet med den foreslåede ordning om kompensation af staten for udgifter i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning bedst opnås ved at opretholde den hidtidige og skærpede praksis. Dette vil indebære, at idømte tillægsbøder i straffesager vedrørende overtrædelse af § 289 udmåles til et beløb svarende til det dobbelte af det unddragne beløb, og der vil således være tale om en højere tillægsbøde i disse tilfælde.

Efter den foreslåede ordning vil bødebeløbets størrelse skulle svare til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller er tilsigtet at angå. Det afgørende vil således være, hvilket beløb den konkrete kriminalitet angår eller vedrører, uanset hvilken form for fortjeneste den dømte eller andre har opnået. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere gælde i tilfælde af forsøg, hvorefter det afgørende for fastsættelsen af tillægsbøden vil være, hvilket beløb den tilsigtede forbrydelse angik. Tillægsbøden vil dog maksimalt kunne fastsættes til 10.000.000 kr., uanset at sagsgenstanden kan opgøres til et højere beløb.

Det foreslåede vil indebære, at en person, som idømmes en frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens § 290 a, stk. 2 (hvidvask af særligt grov beskaffenhed), for hvidvask af 750.000 kr., vil skulle idømmes en tillægsbøde på 750.000 kr., medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, jf. herom nedenfor.

Dette vil skulle gælde, uanset om frihedsstraffen gøres ubetinget eller betinget, herunder betinget med vilkår om samfundstjeneste, og idømmelse af tillægsbøden vil skulle ske uden hensyntagen til, hvilken straf som i øvrigt idømmes. Idømmelse af tillægsbøder efter den foreslåede bestemmelse vil heller ikke skulle bero på eller afhænge af den idømtes betalingsdygtighed, ligesom det vil være tillægsbøden uvedkommende, om der er sket konfiskation, herunder af udbytte, eller andre retsfølger som følge af lovovertrædelsen.

Det foreslås endvidere, at juridiske personer vil kunne idømmes en tillægsbøde. Det foreslåede vil ikke i øvrigt have indvirkning på den normale bødepraksis for så vidt angår juridiske personer.

I en situation, hvor der er flere dømte i samme sagskompleks, og alle findes skyldige i samme forhold, vil hver af de dømte skulle idømmes en tillægsbøde svarende til sagsgenstanden. I en sag, hvor tre personer er dømt for at have hvidvasket for i alt 3.000.000 kr., vil de således blive idømt en bøde på 3.000.000 kr. hver. Dette svarer til princippet i ordningen for udmåling af tillægsbøder efter § 289, stk. 3, jf. § 50, stk. 2, idet der med den foreslåede ordning dog ikke lægges op til, at der skal ske en fordobling af beløbet. Det afgørende for bødens størrelse vil være sagsgenstanden, hvorimod det ikke vil være relevant, om de pågældende er idømt straf af forskellig varighed, så længe de alle er fundet skyldige i de samme relevante forhold.

Hvor de dømte ikke er fundet skyldige i de samme relevante forhold (f.eks. fordi en person er blevet frifundet for et eller flere relevante forhold i sagen, eller hvis en af personerne er tiltalt for et mindre antal forhold end de øvrige), vil sådanne personer alene skulle idømmes en bøde svarende til den del af den samlede sagsgenstand, som vedkommende er dømt for.

Som nævnt vil der som det altovervejende udgangspunkt skulle idømmes en tillægsbøde svarende til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller er tilsigtet at angå, også ved forsøg, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Det vil f.eks. kunne tale for at nedsætte tillægsbøden – og i helt særlige tilfælde lade bøden bortfalde – at den dømte har bidraget til

sagens opklaring på et tidspunkt, hvor politiet blev sparet for en længere efterforskning, ligesom det vil kunne tale for at nedsætte bøden eller undtagelsesvist lade den bortfalde, hvis den dømte kun har medvirket og i meget begrænset omfang må anses for at have draget økonomisk fordel eller lignende ved forbrydelsen, eller hvis den dømte har fungeret som stråmand eller muldyr på grund af sin socialt udsatte situation eller underlegne livsomstændigheder m.v.

Fastsættelsen af tillægsbødens størrelse vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises nærmere til den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 50, stk. 3, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.12. Politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel

2.12.1. Gældende ret

2.12.1.1. Politilovens bestemmelser om magtanvendelse, herunder brugen af strømpistoler

Strømpistoler er et genopladeligt, batteridrevet våben, der afgiver strøm ved høj spænding. Strømpistolen affyrer to eller flere små metalpile med modhager, og igennem disse sender pistolen højspændingsimpulser, der udløser kramper eller muskelspændinger hos den ramte. Den ramte bliver ude af stand til at foretage frivillige bevægelser, og strømmen medfører smerte og ubehag. Strømmens varighed er kortvarig, men vil give mulighed for at pacificere den pågældende. Varigheden og mængden af strøm, der afgives, varierer fra model til model. Ud over risikoen for direkte skader som hudskader fra strømpistolens pile og påvirkning af hjertefrekvensen som følge af strømmen kan der ske afledte konsekvenser såsom faldskader.

Kapitel 4 i lov om politiets virksomhed (politiloven) regulerer politiets anvendelse af magt såvel inden for som uden for strafferetsplejen.

Politilovens § 15 indeholder en udtømmende opregning af de opgaver, hvor politiet kan anvende magt. Det fremgår således af bestemmelsen, at politiet må anvende magt 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed

til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold, 4) som led i bistand til andre myndigheder, 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

De grundlæggende betingelser for politiets magtanvendelse fremgår af politilovens § 16. Det fremgår heraf, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og alene må ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet, jf. § 16, stk. 1, 1. pkt. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade, jf. § 16, stk. 1, 2. pkt. Derudover følger det af § 16, stk. 2, at magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

I politilovens §§ 17-20 a findes de særlige bestemmelser om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund, gas og peberspray. Bestemmelserne indeholder en udtømmende opregning af de situationer, hvor de nævnte magtmidler må anvendes af politiet.

Politiloven indeholder ikke særlige bestemmelser om politiets anvendelse af strømpistol.

2.12.1.2. Magtanvendelsesbekendtgørelsen

Magtanvendelsesbestemmelserne i politiloven suppleres af bekendtgørelse nr. 825 af 17. juni 2024 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v. (magtanvendelsesbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i politilovens § 21, stk. 1 og 2.

I magtanvendelsesbekendtgørelsen findes i §§ 1 og 2 generelle bestemmelser om politiets magtanvendelse, der svarer til bestemmelserne i politilovens §§ 15 og 16. Bekendtgørelsens §§ 10-14 vedrører den nærmere anvendelse af strømpistoler.

På baggrund af gode erfaringer fra bl.a. finsk, svensk og norsk politi iværksatte Rigspolitiet i august 2024 en forsøgsordning i tre politikredse med det formål at afprøve strømpistol som magtmiddel i dansk politi. Med henblik på at iværksætte forsøgsordningen blev politiets anvendelse af strømpistol tilladt som magtmiddel fra den 1. juli 2024 ved en tilføjelse af §§ 10-14 i magtanvendelsesbekendtgørelsen. Bestemmelserne blev udstedt efter bemyndigelsesbestemmelsen i politilovens § 21, stk. 2, der bl.a. giver mulighed for at fastsætte regler om eventuelle nye magtmidler i politiet. Der henvises til Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 159 som fremsat side

5941. Det følger af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 37, stk. 3, at bestemmelserne om anvendelse af strømpistol ophæves den 1. juni 2027, når forsøgsordningen er afsluttet.

Det fremgår af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 10, at politiet må anvende strømpistoler med henblik på 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person, 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred, 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

De situationer, hvor politiet efter bekendtgørelsens § 10 må bruge strømpistol, svarer til de situationer, hvor politiet efter politilovens § 18 og § 20 a må bruge henholdsvis stav og peberspray

Det fremgår af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 11, at før strømpistol anvendes mod en person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge strømpistol, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 12, stk. 1, skal strømpistol anvendes, således at følgeskader søges begrænset til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre. Strømpistolen skal så vidt muligt rettes mod personens mave og ben, og politiet skal i videst muligt omfang undgå at anvende strømpistolen mod personens ansigt, nakke, bryst og skridt, jf. § 12, stk. 2 og 3. Endvidere skal strømpistolens elektroder fjernes snarest muligt efter anvendelse, jf. § 12, stk. 4.

Det følger af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 13, at en polititjenestemand, der er under direkte kommando, kun må anvende strømpistol efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 10, nr. 1 og 2.

Efter at politiet har anvendt en strømpistol mod en person, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14.

2.12.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Aftalepartierne er enige om, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om, at der med aftalen skal sikres en nødvendig udvikling og fremtidssikring af politiets materiel, som skal bidrage til en styrket operativ kapacitet samt styrke redskaberne i den tryghedsskabende politiindsats. Dette omfatter bl.a., at der afsættes midler til udrulning af strømpistoler som puljevåben i politiet.

Forsøgsordningen med strømpistol blev igangsat som et toårigt pilotprojekt ved Nordjyllands Politi, Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi samt Københavns Vestegns Politi. Formålet med forsøgsordningen var bl.a. at danne et erfaringsgrundlag gennem en systematisk afprøvning og dataindsamling med henblik på at kvalificere, om og under hvilke rammer strømpistoler eventuelt ville kunne implementeres som et blivende magtmiddel i dansk politi i sammenhæng med skydevåben, stav, hund og gas.

Pilotprojektet afsluttes i juli 2026, og der har løbende været gennemført evalueringsforløb. På baggrund af det seneste evalueringsforløb for perioden august 2024 til og med juli 2025 blev der udarbejdet en evalueringsrapport i januar 2026. Rigspolitiet har i den forbindelse bemærket, at erfaringerne med anvendelse af strømpistoler har været overvejende positive, og at det på den baggrund vurderes, at strømpistoler allerede nu bør udrulles som puljevåben i politiet.

Resultatet af det hidtidige forløb af pilotprojektet har således vist, at strømpistolen kan være et effektivt og mindre indgribende alternativ til politiets øvrige magtmidler. Strømpistolen giver politiet mulighed for at standse en aggressiv eller farlig person på afstand, herunder personer bevæbnet med kniv eller slagvåben. Herved minimeres risikoen for de alvorlige skader, som politiets øvrige magtmidler, herunder fysisk magt, stav og i yderste tilfælde tjenestepistolen, kan medføre.

Der har i forsøgsperioden været konkrete eksempler på, at strømpistolen har forhindret eskaleringer af tilspidsede situationer, der ellers kunne have mundet ud i, at politiet har måttet bruge tjenestepistolen. Der har således været konkrete situationer, hvor betjente ved brug af strømpistolen har pacificeret en truende gerningsperson uden at forvolde varig skade, og hvor brug af skydevåben potentielt kunne have haft et langt mere alvorligt udfald.

Herudover har forsøgsperioden vist, at særligt i politiets møde med udadreagerende psykisk sårbare borgere har strømpistolen været effektiv. Således har det i flere tilfælde været tilstrækkeligt for politiet at trække strømpistolen, hvorefter den pågældende person har efterkommet politiets anvisninger.

Disse positive resultater har tillige ført til, at nabokredse til forsøgskredsene i flere tilfælde har rekvireret patruljer med strømpistoler, særligt i forbindelse med hændelser med udadreagerende psykisk sårbare borgere.

Projektet har den 2. februar 2026 registreret 261 tilfælde af anvendelse af strømpistol, hvoraf der i 87 tilfælde har været affyret pile mod en person, mens der i 174 tilfælde ikke har været affyret pile. I 244 tilfælde af de 261 tilfælde af anvendelse er den ønskede effekt opnået, mens det i 17 tilfælde ikke har været tilfældet.

På baggrund af de gode erfaringer med anvendelse af strømpistol som magtmiddel har Rigspolitiet anbefalet, at strømpistol bliver indført som et permanent magtmiddel for dansk politi. Politiets brug af strømpistol som magtmiddel vil kunne reducere antallet af situationer, hvor politiet bruger skydevåben, bl.a. over for borgere med psykiske lidelser. Hertil kommer, at strømpistol gør det muligt for politiet at pacificere gerningspersoner på afstand og med færre potentielt alvorlige skadevirkninger.

Justitsministeriet vurderer, at politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel bør reguleres direkte i politiloven i lighed med politiets anvendelse af de øvrige magtmidler, herunder brug af skydevåben, stav, hund, gas, og peberspray.

Den foreslåede ordning vil etablere en varig hjemmel i politiloven til, at politiet kan anvende strømpistol som magtmiddel.

I den foreslåede ordning tages der højde for strømpistolens særlige karakter og anvendelsesmuligheder som magtmiddel. Der tages udgangspunkt i den gældende ordning efter magtanvendelsesbekendtgørelsen, hvorefter strømpistol kan anvendes i de samme situationer som stav. Anvendelsen af strømpistol vil som hidtil skulle ske under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, og det vil efter omstændighederne kunne være mere eller mindre indgribende at anvende strømpistol end stav. Strømpistolen adskiller sig fra stav ved at kunne anvendes på afstand, hvilket efter omstændighederne kan have betydning for, hvilket af de to magtmidler, der er bedst egnet i den konkrete situation. Som magtmiddel er strømpistol samtidig mindre indgribende end skydevåben. Det foreslås på

den baggrund, at strømpistol ud over de situationer, hvor stav kan anvendes, også skal kunne anvendes i alle de situationer, hvor skydevåben efter gældende ret kan anvendes.

Den foreslåede ordning medfører således, at politiet – som hidtil – vil kunne anvende strømpistol med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person, at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred, at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder, anlæg eller på ejendom samt for at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller mod hvilke der gøres passiv modstand, hvis tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes uegnet.

Herudover medfører den foreslåede ordning, at strømpistoler også vil kunne finde anvendelse i forhold til at sikre pågribelse af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb, og til at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

Med henblik på at sikre, at strømpistolen kun bruges i nødvendige tilfælde, foreslås det, at det så vidt muligt skal tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at anvende strømpistolen, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal i den forbindelse så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Det foreslås endvidere, at en polititjenestemand, der er under direkte kommando, kun må anvende strømpistol efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation, hvor det er nødvendigt med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person eller afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred.

Spørgsmålet om, hvorvidt politiet i en konkret situation bør gribe til magtanvendelse ved brug af strømpistol, vil bero på en konkret politifaglig vurdering af omstændighederne i en given situation. Der vil således bl.a. skulle foretages en konkret vurdering af en række faktiske omstændigheder, herunder eksempelvis antallet af involverede personer, disse personers fysik og sindstilstand, samt de fysiske rammer på lokationen for hændelsen.

Politiets skøn i forhold til anvendelse af magtmidler vil i alle tilfælde være underlagt politilovens § 15 om de situationer, hvor politiet må anvende magt, og politilovens § 16 om de grundlæggende generelle betingelser for politiets magtanvendelse.

Der skal således altid foretages en konkret vurdering af, hvilket magtmiddel der i en given situation må anses for mest egnet og samlet set må forventes at medføre mindst skade.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 12 fastsætter nærmere regler, der har til formål at sikre, at politiets anvendelse af strømpistol sker så skånsomt som muligt, herunder at strømpistolen skal anvendes således, at følgeskader begrænses til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre. Disse regler forudsættes videreført i bekendtgørelsen.

Efter de gældende regler for forsøgsordningen med strømpistoler følger det af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14, at en person, som politiet har anvendt strømpistol mod, straks skal undersøges af en læge. Det foreslås, at dette krav ændres, således at en person, som politiet har anvendt strømpistol mod, skal undersøges af en læge, hvis anvendelsen har medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp. Den foreslåede ordning indebærer således, at spørgsmålet om behovet for lægeundersøgelse beror på en konkret vurdering af de gener, som anvendelsen har medført. Ordningen svarer herved til de regler, der gælder for politiets anvendelse af andre magtmidler, herunder peberspray.

Der henvises nærmere til den foreslåede § 20 b i politiloven og den foreslåede ændring af politilovens § 21, jf. lovforslagets § 3, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

2.13. Udvidelse af mulighederne for udenretlig vedtagelse af frakendelse af retten til at føre motorkøretøj m.v.

2.13.1. Gældende ret

Efter færdselslovens § 119 a, stk. 1, kan en række sager om overtrædelse af færdselslovgivningen afgøres ved, at anklagemyndigheden i stedet for at indlevere anklageskrift til retten tilkendegiver over for den sigtede, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis sagen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og såfremt den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager et kørselsforbud eller en betinget eller ubetinget

frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort.

Det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet "Kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen", pkt. 3.2.3. om kompetencefordeling, herunder afgørelseskompetence, at særligt bemyndigede medarbejdere med de nødvendige uddannelsesmæssige og personlige forudsætninger kan bemyndiges til afgøre sager vedrørende bl.a. færdselslovsovertrædelser, herunder tilkendegivelser efter færdselslovens § 119 a. Tilkendegivelser efter færdselslovens § 119 a, udstedes derfor som udgangspunkt af politiet under anklagemyndighedens tilsyn og legalitetskontrol. Processen med tilkendegivelser er således hurtigere og enklere end øvrige sager, hvor det er domstolene, der idømmer bøde og frakendelse m.v.

Baggrunden for ordningen er således et ønske om at aflaste navnlig domstolene, men også i et vist omfang anklagemyndigheden, ved at give mulighed for udenretligt at afgøre sager, som i praksis afgøres efter faste retningslinjer.

Bestemmelsen i § 119 a, stk. 1, som blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 299 af 6. juni 1984, omfattede oprindelig alene sager om spirituskørsel, men omfatter nu også sager om hastighedsovertrædelser, overlæs, køre- og hviletid (herunder forkert betjening af og indgreb i kontrolapparat), indgreb i hastighedsbegrænser, kørsel under påvirkning af euforiserende stoffer, sygdom m.v. og sager om førerretsfrakendelse som følge af klippekortordningen, jf. § 125, stk. 1, nr. 3-9, og stk. 2 og 3, samt § 126, stk. 1, nr. 1-4. Bestemmelsen omfatter kørsel med alle motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort, herunder også lille knallert.

Ved senere udvidelser af anvendelsesområdet for ordningen har der typisk været lagt vægt på, at de pågældende typer af sager har en bevismæssig ukompliceret karakter og ikke nødvendiggør en retlig eller skønsmæssig vurdering af den kørsel, der er tale om. Der har endvidere været lagt vægt på, at sanktionen er forudsigelig, hvilket taler for, at sagen ikke kun bør kunne afgøres ved domstolenes mellemkomst. Der henvises bl.a. til lov nr. 468 af 10. juni 1997, lov nr. 187 af 30. marts 1999, lov nr. 267 af 21. april 2004, lov nr. 363 af 24. maj 2005, lov nr. 557 af 24. juni 2005 og lov nr. 524 af 6. juni 2007.

Det følger af færdselslovens § 119 a, stk. 2, at sager efter § 125, stk. 1, nr. 1, eller § 129, stk. 1, nr. 1, der skønnes ikke at ville medføre højere straf end

bøde, og hvor der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, kan afgøres på samme måde som nævnt i § 119 a, stk. 1, hvis der er tale om en række nærmere angivne tilfælde, f.eks. uagtsom fremkørsel for rødt lys, som forårsager færdselsuheld, manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt og påkørsel af gående i fodgængerfelt.

Af bemærkningerne fremgår det bl.a., at selv om der i de pågældende »typetilfælde« som hovedregel vil være grundlag for en betinget frakendelse af førerretten, så vil anklagemyndigheden altid skulle foretage en konkret vurdering af, om føreren ved den omhandlede kørsel har tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og herved forvoldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor, jf. Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 179 som fremsat, side 39.

Anklagemyndigheden vil således bl.a. skulle vurdere, om der foreligger formildende omstændigheder i sagen, f.eks. kørselsfejl hos andre trafikanter, som kan betyde, at forholdet falder uden for færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, eller § 129, stk. 1, nr. 1, så der ikke kan ske betinget frakendelse, men eventuelt alene fastsættes en bødestraf og eventuelt et klip i kørekortet.

Anklagemyndigheden skal endvidere vurdere, om der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. forsæt til at forvolde fare for andre eller anden særlig hensynsløs kørsel, som kan begrunde en ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 4, eller § 129, stk. 3, frem for en betinget frakendelse efter § 125, stk. 1, nr. 1, eller § 129, stk. 1, nr. 1.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 119 a, stk. 2, at bødeforelæg med påstand om betinget frakendelse alene skal kunne anvendes, hvor det skønnes, at der er et sikkert grundlag for denne påstand, jf. Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 179 som fremsat, side 39.

Ifølge § 119 a, stk. 4, kan sager omfattet af § 119 a, stk. 1 – tillige med sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, og § 129, stk. 1, nr. 1 – ligeledes afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde og vedtager et kørselsforbud eller en frakendelse af førerretten eller frakendelse af retten til at føre lille knallert i et nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort. Det er i forbindelse med indenretlig vedtagelse ligeledes en betingelse, at der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf

end bøde, ligesom retten ikke må finde grundlag for at betvivle den tiltaltes skyld.

Både udenretlige og indenretlige vedtagelser har med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning samme virkning som en dom, jf. § 119 a, stk. 5.

Politiet skal i forbindelse med tilkendegivelser efter § 119 a, stk. 1 og 2, vejlede den sigtede om, at han, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. § 119 b. Spørgsmålet om erstatning af omkostningerne ved eventuel forsvarerbistand afgøres efter retsplejelovens § 1012. Det følger bl.a. af retsplejelovens § 1012, stk. 4, at der i sager, som afgøres ved vedtagelse efter færdselslovens § 119 a, tillige kan ske afgørelse af omkostningsspørgsmål ved vedtagelse.

Andre sager end de, der er omfattet af § 119 a, stk. 1, 2 og 4, hvor der nedlægges påstand om kørselsforbud eller frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert, kan efter gældende ret kun afgøres ved dom.

2.13.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Aftalepartierne har aftalt, at en ny flerårsaftale skal sikre, at politiet og anklagemyndigheden på tværs af rigsfællesskabet har de rette rammer, kompetencer og redskaber til effektivt at imødegå udviklingen i kriminalitetsbilledet og i samfundet. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at udvide anvendelsesområdet for færdselslovens § 119 a, så der kan udstedes bødeforelæg i flere typer af færdselssager.

Der er i færdselslovens § 119 a hjemmel til, at straffesager om overtrædelse af færdselsloven i en række tilfælde kan afgøres udenretligt ved en tilkendegivelse (et såkaldt bødeforelæg). Det forudsætter bl.a., at sigtede erkender sig skyldig og erklærer sig villig til at vedtage en bøde og en betinget/ubetinget førerretsfrakendelse, en frakendelse af retten til at føre lille knallert eller et kørselsforbud.

Som hovedregel udstedes sådanne bødeforelæg af politiet under anklagemyndighedens tilsyn og legalitetskontrol. Processen med tilkendegivelser er således hurtigere og enklere end øvrige sager, hvor det er domstolene, der idømmer bøde og frakendelse m.v.

Der udstedes mange bødeforelæg årligt, og der er således allerede i dag tale om en ordning, der friholder væsentlige ressourcer til andre opgaver hos anklagemyndigheden og domstolene. I perioden fra 2020-2025 blev der

ifølge oplysninger fra Rigsadvokaten således i gennemsnit afgjort knap 15.000 sager årligt om overtrædelse af færdselsloven med udenretlige tilkendegivelser.

En række overtrædelser er imidlertid – navnlig i gentagelsestilfælde – ikke omfattet af de eksisterende muligheder for udenretlig afgørelse. Det indebærer, at sagerne vil skulle sendes i retten til afgørelse, selv om den sigtede erkender sig skyldig.

Det gør sig f.eks. gældende i forhold til sager med to kørsler, der isoleret set opfylder betingelserne i færdselsloven § 119 a (undtagen §§ 53 og 54), f.eks. to forhold om hastighed på mere end 60 pct. eller 40 pct. ved vejarbejde. I dag vil disse sager skulle sendes i retten med anklageskrift og påstand om ubetinget frakendelse i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 6, selv om frakendelsestiden efter fast retspraksis udmåles til 6 måneder, og den sigtede erkender sig skyldig.

Det gør sig endvidere gældende i forhold til sager om én enkelt kørsel, der isoleret set opfylder betingelserne for en udenretlig vedtagelse, jf. færdselslovens § 119 a (undtagen § 53 og § 54 eller gentagelse hertil), men hvor forholdet er begået i prøvetiden til en betinget frakendelse, inden 3 år efter meddelt kørselsforbud eller inden 5 år efter udløbet af en ubetinget frakendelse. I dag skal disse sager sendes i retten med anklageskrift og påstand om ubetinget frakendelse i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7, 8 eller 9, selv om frakendelsestiden efter fast retspraksis udmåles til 6 måneder, og den sigtede erkender sig skyldig.

Det gør sig herudover f.eks. gældende i forhold til sager med »tæt-på-kørsler«, som er optaget på video. I de tilfælde, hvor Københavns Politi (tidligere Rigspolitiet) efter en beregning af afstanden til forankørende når frem til en rådighedstid under 0,40 sekunder, sker der som klar hovedregel betinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1. Sigtede vil ofte erkende forseelsen, men da »tæt-på-kørsel« ikke er omfattet af § 119 a, stk. 2, kan der i dag ikke ske udenretlig vedtagelse af bøde og frakendelse.

Der lægges på denne baggrund op til, at ordningen med tilkendegivelser, ud fra et hensyn til effektivitet og hurtigere sagsbehandling i den samlede straffesagskæde, udvides til at omfatte flere overtrædelser af færdselsloven, hvor såvel bødetakst som frakendelsens længde m.v. ligger fast efter retspraksis. Dette vil vurderes at kunne spare betydelige ressourcer hos såvel

anklagemyndigheden som domstolene og herved nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesagskæden.

Ved at udvide ordningen med bødeforelæg vil den sigtede også opleve en hurtigere konsekvens, end tilfældet er i dag. I perioden fra 2020-2025 gik der ifølge oplysninger fra Rigsadvokaten således i gennemsnit cirka 635 dage fra anmeldelsen, før der faldt dom, i sager om overtrædelse af færdselsloven, mens en udenretlig afgørelse i gennemsnit tog 119 dage. Sagsbehandlingstiden fra anmeldelse til afgørelse må på den baggrund umiddelbart forventes at ville kunne nedbringes med ikke under 400 dage i gennemsnit inden for de sagstyper, som måtte blive tilføjet til ordningen med tilkendegivelser i § 119 a.

Det foreslås at ændre færdselslovens § 119 a, så sager efter § 125, stk. 1, nr. 1, 2 og 8 (betinget frakendelse af førerretten), § 126, stk. 1, nr. 5-9 (ubetinget frakendelse af førerretten), § 129, stk. 1 eller 3 (frakendelse af retten til at føre lille knallert m.v.), eller § 129 b, stk. 1, nr. 2-4 (ubetinget frakendelse af førerretten ved overtrædelser af regler om køre- og hviletid og største tilladte totalvægt), som udgangspunkt fremover også kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Det vil indebære, at hvis sagen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og hvis den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager et kørselsforbud eller en betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort, vil sagen kunne afgøres udenretligt.

I forbindelse med bødeforelægget skal den sigtede udtrykkeligt gøres opmærksom på, at sagen kan indbringes for retten, hvis han eller hun ønsker det, ligesom den sigtede skal vejledes om, at han eller hun, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. herved færdselslovens § 119 b.

Et bødeforelæg med påstand om frakendelse eller kørselsforbud forudsættes som i dag dog alene anvendt, hvor det skønnes, at der er et sikkert grundlag for denne påstand. Justitsministeriet forudsætter i den forbindelse, at politiet og anklagemyndigheden ved behandlingen af sagen sikrer sig, at alle relevante – herunder formildende – omstændigheder er belyst, og om nødvendigt foretager fornyet afhøring af den sigtede eller andre implicerede i sagen. Skønnes der herefter at være et sikkert grundlag for en frakendelse eller kørselsforbud, kan anklagemyndigheden søge sagen afgjort udenretligt

ved fremsendelse af et bødeforelæg med påstand om frakendelse eller kørselsforbud.

Er der i den konkrete sag usikkerhed om, hvorvidt omstændighederne bør føre til en betinget frakendelse, men ønsker anklagemyndigheden at opretholde påstanden herom, vil sagen ikke kunne afgøres ved en udenretlig vedtagelse, men vil skulle indbringes for retten.

Justitsministeriet forudsætter i den forbindelse, at der fra Rigsadvokatens side vil blive fastsat nærmere retningslinjer for, hvilke typer af sager om overtrædelse af færdselsloven der i overensstemmelse med ovenstående generelt vil kunne afgøres udenretligt, og at disse retningslinjer løbende revideres.

Der henvises nærmere til de foreslåede ændringer af færdselslovens § 119 a, jf. lovforslagets § 4, nr. 1-6, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

De foreslåede ændringer om udvidelse af rettens muligheder for at afgøre sager på skriftligt grundlag, jf. pkt. 2.1, indkaldelse af professionelle vidner i straffesager via arbejdspladsen, jf. pkt. 2.2, øget mulighed for påtaleopgivelse og tiltalefrafald i straffesager, jf. pkt. 2.3, forlængelse af tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. pkt. 2.4, mulighed for afgørelse af sager med bødeforelæg på trods af erstatningskrav, jf. pkt. 2.7, udeblivelsesdomme i sager med påstand om opholds- eller kontaktforbud, jf. pkt. 2.8, lettere adgang til genoptagelse af domme afsagt på et åbenlyst forkert grundlag, jf. pkt. 2.9, og udvidelse af mulighederne for udenretlig vedtagelse af frakendelse af retten til at føre motorkøretøj m.v., jf. pkt. 2.13, vurderes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 16,6 mio. kr. årligt i 2027 og frem.

De foreslåede ændringer om afskaffelse af vederlag til virksomheder for at udlevere materiale, som virksomheden er i besiddelse af, i en straffesag, jf. pkt. 2.5, forudsættes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 26,0 mio. kr. årligt i 2027 og frem.

De foreslåede ændringer om udvidelse af muligheden for edition uden krav om retskendelse, jf. pkt. 2.6, vurderes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 2,9 mio. kr. årligt i 2027 og frem.

De foreslåede ændringer om, at dømte i højere grad skal kompensere staten for omkostninger forbundet med at behandle sager ved domstolene om særligt grov økonomisk kriminalitet, jf. pkt. 2.11, vurderes at medføre

begrænsede merudgifter for Justitsministeriets myndigheder, som vil kunne afholdes inden for eksisterende økonomiske rammer.

De foreslåede ændringer om politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel, jf. pkt. 2.12, vurderes at medføre merudgifter på 38,6 mio. kr. i 2027, 55,3 mio. kr. i 2028, 45,5 mio. kr. i 2029, 35,2 mio. kr. i 2030, 34,0 mio. kr. i 2031 og 32,9 mio. kr. årligt i 2032 og frem.

De foreslåede ændringer om øget brug af videodeltagelse ved retsmøder vurderes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 14,0 mio. kr. årligt i 2027 og frem. Realiseringen af disse mindreudgifter forudsætter investeringer i supplerende videoudstyr i politiet, anklagemyndigheden, domstolene og Danmarks Fængsler på forventeligt i alt ca. 30 mio. kr. inkl. renter i 2026-2031 samt løbende driftsudgifter relateret til det supplerende videoudstyr på i alt ca. 16 mio. kr. i 2026-2031.

Der er med aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2026-2030 afsat finansiering til de forventede merudgifter som følge af lovforslaget. De forventede mindreudgifter i politiet og anklagemyndigheden som følge af initiativerne har til formål at realisere en del af egenfinansieringsbidraget, som lægger til grund for aftalen.

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.

Lovforslaget har implementeringskonsekvenser for politiet, domstolene og Danmarks Fængsler som følge af de foreslåede ændringer om øget brug af videodeltagelse ved retsmøder, hvor lovændringen forudsætter udvidelse af den tekniske kapacitet, samt de foreslåede ændringer om politiets anvendelse af strømpistoler som magtmiddel.

Principperne om digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke relevante for lovforslaget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det vurderes, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet i form af omkostninger. De administrative omkostninger består i, at danske virksomheder i visse tilfælde skal udlevere oplysninger eller materialer til politiet vederlagsfrit i forbindelse med efterforskning jf. § 804, stk. 5 og § 806, stk. 7.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser
Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
Lovforslaget har ingen miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten
Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [xxx] til den [xxx] (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Datatilsynet, Domstolsstyrelsen, Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Tinglysningsretten, Landsskatteretten, Procesbevillingsnævnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, 3F Fagligt Fælles Forbund, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Retshjælp, Advokatrådet, Akademikerne, Amnesty International, Autobranchen Danmark, Autig – Autobranchens Handels- og Industriforening, Bevismiddeltilsynet, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Cyklistforbundet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Danske Regioner, Danske Motorcyklister, Den Danske Dommerforening, Det Faglige Hus, Det Kriminalpræventive Råd, DI, Dommerfuldmægtigforeningen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsikring & Pension, Fængselsforbundet, Grønlands Politiforening, HK Danmark, HK Handel, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Manderådet, Udvalg for Familieret, Odense Retshjælp, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rådet for Sikker Trafik, Sikkerhedsbranchen, SAVN, Syddansk Universitet (Juridisk Institut) og Teleindustrien.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	De foreslåede ændringer om udvidelse af rettens muligheder for at afgøre sager på skriftligt grundlag, jf. pkt. 2.1, indkaldelse af professionelle vidner i straffesager via arbejdspladsen, jf. pkt. 2.2, øget mulighed for påtaleopgivelse og tiltalefrafald i straffesager, jf. pkt. 2.3, forlængelse af tidsrummet for indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. pkt. 2.4, mulighed for afgørelse af sager med bødeforelæg på trods af erstatningskrav, jf. pkt. 2.7, udeblivelsesdomme i sager med påstand om opholds- eller kontaktforbud, jf. pkt. 2.8, lettere adgang til genoptagelse af domme afsagt på et åbenlyst forkert grundlag, jf. pkt. 2.9, og udvidelse af mulighederne for udenretlig vedtagelse af frakendelse af retten til at føre motorkøretøj m.v., jf. pkt. 2.13, vurderes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 16,6 mio. kr. årligt i 2027 og frem. De foreslåede ændringer om afskaffelse af vederlag til virksomheder for at udlevere materiale, som virksomheden er i besiddelse af, i en straffesag, jf. pkt. 2.5, forudsættes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 26,0 mio. kr. årligt i 2027 og frem. De foreslåede ændringer om udvidelse af muligheden for edition uden krav om retskendelse, jf. pkt. 2.6, vurderes at medføre mindreudgifter for politiet	De foreslåede ændringer om, at dømte i højere grad skal kompensere staten for omkostninger forbundet med at behandle sager ved domstolene om særligt grov økonomisk kriminalitet, jf. pkt. 2.11, vurderes at medføre begrænsede merudgifter for Justitsministeriets myndigheder, som vil kunne afholdes inden for eksisterende økonomiske rammer. De foreslåede ændringer om politiets anvendelse af strømpistol som magtmiddel, jf. pkt. 2.12, vurderes at medføre merudgifter på 38,6 mio. kr. i 2027, 55,3 mio. kr. i 2028, 45,5 mio. kr. i 2029, 35,2 mio. kr. i 2030, 34,0 mio. kr. i 2031 og 32,9 mio. kr. årligt i 2032 og frem.

	og anklagemyndigheden på 2,9 mio. kr. årligt i 2027 og frem. De foreslåede ændringer om øget brug af videodeltagelse ved retsmøder vurderes at medføre mindreudgifter for politiet og anklagemyndigheden på 14,0 mio. kr. årligt i 2027 og frem. Realiseringen af disse mindreudgifter forudsætter investeringer i supplerende videoudstyr i politiet, anklagemyndigheden, domstolene og Danmarks Fængsler på forventeligt i alt ca. 30 mio. kr. inkl. renter i 2026-2031 samt løbende driftsudgifter relateret til det supplerende videoudstyr på i alt ca. 16 mio. kr. i 2026-2031. Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.	
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget har implementeringskonsekvenser for politiet, domstolene og Danmarks Fængsler som følge af de foreslåede ændringer om øget brug af videodeltagelse ved retsmøder, hvor lovændringen forudsætter udvidelse af den tekniske kapacitet, samt de foreslåede ændringer om politiets anvendelse af strømpistoler som magtmiddel.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for	Ingen	Det vurderes, at lovforslaget medfører administrative

erhvervslivet m.v.		konsekvenser for erhvervslivet i form af omkostninger. De administrative omkostninger består i, at danske virksomheder i visse tilfælde skal udlevere oplysninger eller materialer til politiet vederlagsfrit i forbindelse med efterforskning jf. § 804, stk. 5 og § 806, stk. 7. Disse omkostninger vurderes ikke at overstige bagatelgrænsen for forelæggelse for Regeringens økonomiudvalg på 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-	Ja	Nej X

erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 31 b og 41 c)
Retsplejelovens § 31 b angår muligheden for at forbyde offentlig gengivelse af skriftlig forelæggelse eller procedure.

Retsplejelovens § 41 c, stk. 1 og 4, angår aktindsigt i skriftlig forelæggelse eller procedure.

Det foreslås i *§ 31 b, 1. pkt.,* og *§ 41 c, stk. 1,* at tilføje en henvisning til § 930 c, § 1018 f, stk. 5 og 6, og straffelovens § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4.

Forslaget er en konsekvens af forslagene om at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager uden en mundtlig hovedforhandling.

Forslaget vil indebære, at reglerne i § 31 b om mulighed for forbud mod offentlig gengivelse af skriftlig procedure og i § 41 c om mulighed for aktindsigt i skriftlig procedure også vil gælde for sager, der behandles skriftligt i medfør af den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 37, de foreslåede § 1018 f, stk. 5 og 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 42, og de foreslåede § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4, jf. lovforslagets § 2, nr. 2-3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 (§ 160 a)
Reglerne om forkyndelse af processuelle meddelelser i straffesager findes i retsplejelovens kapitel 17. Når der i straffesager indkaldes vidner, som skal afhøres under hovedforhandlingen, forkynder retten indkaldelsen for vidnerne, jf. retsplejelovens § 844, stk. 4, 1. pkt., og § 175, stk. 1, 3. pkt. Forkyndelse sker i almindelighed på baggrund af oplysningerne i bevisfortegnelsen, jf. herom § 837. Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i retsplejeloven indsættes en ny bestemmelse som *§ 160 a*. Efter det foreslåede *1. pkt.,* kan forkyndelse for personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring, i straffesager ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse over for hvervgiveren eller dennes ansatte på hvervsgiverens postadresse eller digitale adresse.

Med den foreslåede bestemmelse forudsættes det, at retten som det helt klare udgangspunkt fremover vil indkalde personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring i straffesager, via den pågældendes offentlige hvervgiver.

Hensynet bag den foreslåede ordning er navnlig, at personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv, i arbejdsmæssig sammenhæng skal afgive vidneforklaring i straffesager, mest hensigtsmæssigt indkaldes via hvervgiveren frem for direkte over for den pågældende personligt.

I overensstemmelse med hensynet bag den foreslåede ordning vil der – uanset det ovennævnte helt klare udgangspunkt – kunne være tilfælde, hvor forkyndelse vil kunne ske over for den pågældende. Dette vil navnlig kunne være tilfældet, hvis forkyndelse kan ske på vidnets arbejdsmail, jf. retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 2, eksempelvis hvis denne er angivet i anklagemyndighedens bevisfortegnelse. Det vil endvidere kunne være tilfældet, hvis retten telefonisk retter henvendelse til arbejdspladsen og beder om at tale med den pågældende med henblik på forkyndelse af vidneindkaldelsen, jf. retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 6.

Ordningen vil omfatte vidner, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring som led i deres arbejde, og hvor vidneforklaringen derfor alene er arbejdsrelateret.

Ordningen vil således bl.a. omfatte retsmedicinere og offentligt ansatte hos f.eks. Skattestyrelsen, Arbejdstilsynet, Fødevarestyrelsen, Spillemyndigheden, Politiet, Danmarks Fængsler og andre myndigheder og offentlige arbejdspladser. Det kan eksempelvis være læger, som er ansat ved retsmedicinske institutter ved de danske universiteter, som skal afgive forklaring om obduktionsrapporter eller lignende, eller sagsbehandlere i skatteforvaltningen, der, efter at have foretaget kontrol og truffet afgørelse i en kontrolsag hos Skattestyrelsen, bliver indkaldt til at afgive vidneforklaring herom i retten.

Hvis vidnet på forkyndelsestidspunktet ikke længere varetager det pågældende offentlige eller dermed ligestillede hverv, men alligevel skal afgive vidneforklaring, vil vidnet ikke være omfattet af den foreslåede ordning. Er forkyndelse sket overfor den pågældendes hvervgiver, mens vidnet var i offentligt eller dermed ligestillet hverv, ændrer et efterfølgende ophør eller ændring af hvervet ikke ved, at forkyndelse er sket.

Anklagemyndigheden oplyser retten om, hvorvidt vidnet fortsat er i det pågældende offentlige eller dermed ligestillede hverv.

Forkyndelse for den pågældende hvervgiver vil kunne ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse eller forenklet digital forkyndelse på hvervgiverens postadresse eller digitale adresse, jf. retsplejelovens §§ 156, 156 b og 156 c. Det forudsættes i den forbindelse, at bevisfortegnelsen indeholder en angivelse af den postadresse eller digitale adresse, hvortil forkyndelse for myndigheden kan ske, jf. herved retsplejelovens § 837, stk. 1, 1. pkt.

Efter den foreslåede bestemmelse anses forkyndelsen for sket, når hvervgiveren eller dennes ansatte har bekræftet forkyndelsen, jf. dog nedenfor om forenklet digital forkyndelse.

Dette indebærer, at en ansat hos hvervgiveren kan bekræfte modtagelsen af meddelelsen med eventuelle bilag. Det forudsættes i den forbindelse, at der er tale om ansatte, der beskæftiger sig med sagsbehandling m.v. (typisk en receptionist) på stedet, i modsætning til f.eks. personale, der beskæftiger sig med vedligeholdelse m.v. af de fysiske rammer.

Ved forenklet digital forkyndelse anses meddelelsen dog for forkyndt, hvis der sker åbning eller anden behandling af meddelelsen, den besked, hvortil meddelelsen er vedhæftet, eller et bilag eller en anden meddelelse, der er vedhæftet beskeden. Det vil være hvervgiverens ansvar at indrette sig på en måde, som sikrer, at meddelelser til hvervgiveren åbnes af kvalificerede medarbejdere.

Det foreslås i *2. pkt.,* at hvervgiveren skal orientere personen om forkyndelsen.

Efter den foreslåede bestemmelse vil hvervgiveren have en pligt til at sikre sig, at den pågældende bliver orienteret om forkyndelsen og om indholdet heraf. Dette gælder også selv om indkaldelsen sker med kort varsel og eventuelt i en ferie.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 174 a)
Retsplejelovens § 174 indeholder regler om afgivelse af vidneforklaring i retten eller via telekommunikation, herunder ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Det fremgår af retsplejelovens § 174, stk. 1, 1. pkt., at vidneforklaring som udgangspunkt afgives for den ret, ved hvilken sagen behandles.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 174 henvises til pkt. 2.10.1.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse efter § 174 som *§ 174 a.* Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* afgiver ansatte i politiet, der som led i deres tjeneste skal afgive vidneforklaring i en straffesag, medmindre retten finder det betænkeligt, forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, i sager, hvor der (1) forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, (2) bliver spørgsmål om idømmelse af foranstaltning efter straffelovens § 68 eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, og sagen ville være omfattet af nr. 1, hvis tiltalte var egnet til almindelig straf, eller (3) hvor vidneforklaringen kun angår nogle af sagens forhold, og sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2, hvis sagen udelukkende omfattede disse forhold.

Den foreslåede bestemmelse forudsættes at finde anvendelse for vidner, der er ansat i politiet, i det omfang vidneforklaringen afgives i anledning af hvervet. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis vidneforklaringen angår forhold, som vidnet har observeret i forbindelse med sin tjeneste.

Der er ikke med forslaget tilsigtet nogen ændringer i anvendelsen af den gældende § 174, stk. 2.

I praksis vil den foreslåede bestemmelse medføre, at et vidne, der er omfattet af bestemmelsen, kan afgive sin vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede fra den retskreds, hvori det pågældende vidne gør tjeneste, når denne er bemyndiget af Domsstolsstyrelsen til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for videoretsmøder i overensstemmelse med retsplejeloven § 192, stk. 3.

Det er en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at retten ikke finder vidnets deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede betænkelig. Det vil bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være betænkeligt, at vidnet deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. I denne vurdering kan bl.a. vidnets betydning for sagen samt kriminalitetens karakter indgå. I vurderingen af politividnets betydning for sagen kan retten lægge vægt på, hvorvidt politividnets vidneforklaring ved fysisk tilstedeværelse kan få en indflydelse på straffesagens udfald.

Det forudsættes f.eks., at der oftere vil være behov for, at et politividne, der er forurettet i en sag om overtrædelse af straffelovens § 119, afgiver vidneforklaring ved fysisk fremmøde for retten, mens der sjældnere vil være samme behov i en færdselssag, hvor politividnet skal forklare om sine observationer i mødet med den tiltalte, og der bliver spørgsmål om bødestraf eller en kortere frihedsstraf og eventuel frakendelse af førerretten efter færdselsloven. Hvis den tiltalte og dennes forsvarer ønsker, at vidnet skal give fremmøde i retten, kan begrundelsen herfor endvidere indgå i vurderingen.

Retten vil både efter anmodning og af egen drift kunne bestemme, at politividnet i stedet skal give møde i retten.

Hvis retten således skønner, at betingelserne i den foreslåede bestemmelse ikke er opfyldt, f.eks. hvis retten vurderer, at der forventeligt vil blive spørgsmål om fængsel i mere end 1 år, vil retten kunne bestemme, at politividnet i stedet skal afgive forklaring ved fremmøde i retten.

Hvis det under sagens behandling – efter at politividnet har afgivet forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede – viser sig, at der mod forventning bliver spørgsmål om andre retsfølger end dem, der er nævnt i bestemmelsen, f.eks. fængsel i mere end 1 år, kan retten, således beslutte, at politividnet ved fremmøde i retten på ny skal afgive forklaring. Hvis retten imidlertid vurderer, at den omstændighed, at vidneforklaringen er afgivet ved anvendelse af telekommunikation med billede, ikke har betydning for sagens udfald, kan retten undlade at træffe en sådan beslutning. Det gælder også, selv om der efter afgivelse af forklaringen bliver spørgsmål om andre retsfølger end dem, der er nævnt i bestemmelsen, f.eks. fængsel i mere end 1 år.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Der vil dermed desuden kunne gøres undtagelse fra udgangspunktet om videodeltagelse, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid. Det forudsættes dog, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Det er anklagemyndigheden, der i forbindelse med tiltalerejsningen anfører, om et vidne vurderes omfattet af bestemmelsen. Anklagemyndigheden anfører i bevisfortegnelsen, hvis anklagemyndigheden vurderer, at vidnet er omfattet af bestemmelsen og derfor som udgangspunkt efter anklagemyndighedens vurdering skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 837, stk. 2, 3. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 22.

For så vidt angår betingelserne for, at et politividne vil være omfattet af udgangspunktet om videodeltagelse, indebærer den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, nr. 1,* at der skal være tale om en sag, hvor der forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning.

Det forslåede maksimum på forventeligt 1 års fængsel gælder også, hvor den idømte straf vil være en fællesstraf, der omfatter en tidligere betinget dom eller reststraf fra en prøveløsladelse. I tilfælde, hvor den tidligere dom medfører, at den samlede straf overstiger 1 års fængsel, vil den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, eventuelt være anvendelig, jf. nedenfor.

Tilsvarende indebærer den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, nr. 2*, at en ansat i politiet, der som led i sin tjeneste skal vidne i en straffesag, som udgangspunkt afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der i sagen alene bliver spørgsmål om idømmelse af en foranstaltning efter straffelovens § 68, og der forventeligt ikke ville blive spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år, hvis tiltalte var egnet til almindelig straf, eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning.

Endelig indebærer den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, nr. 3*, at en ansat i politiet, der som led i sin tjeneste skal vidne i en straffesag, som udgangspunkt afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis forklaringen kun angår nogle af sagens forhold, og sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2, hvis sagen udelukkende omfattede disse forhold.

Om sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2 afhænger af, om det ved en relativt simpel gennemgang af sagen, herunder de pågældende forhold, tiltaltes personlige forhold mv., vil kunne konstateres, om betingelserne i nr. 1 eller 2 er opfyldt. Hvis vurderingen derimod vil kræve en mere omfattende gennemgang vil betingelsen i nr. 3 ikke være opfyldt.

Som anført ovenfor er det anklagemyndigheden, der i forbindelse med tiltalerejsningen anfører, om et vidne vurderes at være omfattet af bestemmelsen.

Formålet med bestemmelsen i nr. 3 er at sikre, at der også i sager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end forventeligt fængsel i 1 år, kan afgives vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede fra en ansat i politiet, når forklaringen alene vedrører dele af sagen, hvilket vil begrænse vidnets tidsforbrug hermed. Betingelsen om, at sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2, skal ses i lyset af, at formålet med lovændringen er at udnytte politiets, anklagemyndighedens og domstolenes ressourcer mest hensigtsmæssigt, og det er således ikke hensigten at pålægge anklagemyndigheden og domstolene en ressourcetung vurdering af nogle af sagens enkeltforhold.

Det bemærkes, at anklagemyndighedens tilkendegivelse om, at vidnet kan afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, da der forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, ikke indebærer en bindende påtalebegrænsning.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* afgives forklaringen dog ved fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden eller vidnet finder fremmøde mest hensigtsmæssigt.

Ved anklagemyndighedens vurdering af, om fremmøde er mest hensigtsmæssigt, vil anklagemyndigheden bl.a. kunne lægge vægt på, om

der skal gøres brug af hjælpebilag under afhøringen, der nødvendiggør vidnets fysiske tilstedeværelse, og om hensynet til sagens oplysning og bevisvurderingen tilsiger fremmøde i retten. Desuden vil anklagemyndigheden kunne inddrage de samme hensyn, som retten kan inddrage i vurderingen af, hvorvidt videodeltagelse vil være betænkeligt, herunder vidnets betydning for sagen samt kriminalitetens karakter. I vurderingen af politividnets betydning for sagen kan retten lægge vægt på, hvorvidt politividnets vidneforklaring ved fysisk tilstedeværelse kan få en indflydelse på straffesagens udfald.

På denne måde sikres det, at anklagemyndigheden forud for hovedforhandlingen har vurderet, om vidnets deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede er betænkelig, og det så vidt muligt undgås, at retsmødet udsættes med henblik på, at vidnet skal afgive forklaring ved fysisk fremmøde i retten.

Endelig vil ændringen indebære, at forklaringen afgives ved fremmøde i retten, hvis vidnet finder det mest hensigtsmæssigt. Det vil kunne være tilfældet, når praktiske eller logistiske hensyn tilsiger fremmøde. Bestemmelsen vil eksempelvis kunne være relevant, hvis vidnet på tidspunktet for sagens behandling allerede befinder sig i retsbygningen eller i nærheden heraf.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3*, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. Retten kan dog efter anmodning fra anklagemyndigheden tillade, at vidnet afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede på anden måde end angivet i § 192, stk. 2, når det skønnes forsvarligt.

Forslaget indebærer, at reglerne i retsplejelovens § 192 om fremgangsmåden for anvendelse af telekommunikation med billede gælder for vidneforklaringer omfattet af det foreslåede stk. 1. Der henvises til pkt. 2.10.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Forslaget indebærer herudover, at ansatte i politiet, der som led i deres tjeneste skal afgive vidneforklaring i en straffesag omfattet af det foreslåede stk. 1, vil kunne afgive forklaring ved anvendelse af anden telekommunikation med billede end angivet i § 192, stk. 2, når anklagemyndigheden anmoder herom, og retten skønner, at det er forsvarligt. Bestemmelsen tiltænkes bl.a. anvendt i tilfælde, hvor politividnet er på orlov, og ønsker at afgive forklaring fra sin private bopæl.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke på, hvornår et vidne har lovligt forfald.

Forslaget giver en begrænset mulighed for at gennemføre en vidneforklaring omfattet af det foreslåede stk. 1 for retten ved anvendelse af telekommunikation med billede uden de kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, som involvering af en anden ret, en bemyndiget offentlig myndighed eller en autoriseret person giver mulighed for. Den foreslåede ændring vedrører alene fremgangsmåden for, hvordan forklaringen kan gennemføres, når der gives tilladelse til at anvende telekommunikation med billede.

Det er en forudsætning, at retten skønner, at fremgangsmåden vil være forsvarlig i den konkrete situation. Ved vurderingen af forsvarligheden kan retten anlægge en samlet vurdering af, hvilken betydning forklaringen kan forventes at have for sagen, i hvilke omgivelser den, der skal afgive forklaring, befinder sig, hvad der er oplyst om sikkerheden ved den videokommunikationsløsning, som ønskes anvendt, og om anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssig.

Hvis der under afgivelsen af forklaringen opstår tvivl om, hvorvidt den anvendte fremgangsmåde er forsvarlig i den konkrete situation, kan retten gribe ind og søge tvivlen afklaret f.eks. ved spørgsmål til den, der afgiver forklaring. Konstaterer retten herefter, at fremgangsmåden ikke er forsvarlig i den konkrete situation, kan retten omgøre tilladelsen og afbryde forklaringen.

Efter retsplejelovens § 32, stk. 1, er det forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Dette gælder også, når en person afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, og hverken den pågældende selv eller andre må således optage eller transmittere billede eller lyd herfra, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette.

Det forudsættes, at politiet fastsætter retningslinjer for gennemførelsen af vidneforklaringer efter det foreslåede stk. 3, herunder retningslinjer for valg af videoplatform, de fysiske rammer og de sikkerhedsmæssige forhold.

Det forudsættes endvidere, at retten er ansvarlig for etablering af videoforbindelsen til vidnet i retslokalet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 219 a)
Retsplejelovens § 219 a, stk. 3, angår afsigelse af domme i straffesager uden afholdelse af retsmøde. Det fremgår, at en dom bl.a. kan afsiges uden afholdelse af retsmøde, hvis den er behandlet efter §§ 930 a og 930 b om afgørelse af ankesager i landsretten uden mundtlig hovedforhandling.

Det foreslås i *§ 219 a, stk. 3, 2. pkt.,* at ændre henvisningen fra »efter §§ 930 a og 930 b« til »uden mundtlig hovedforhandling«, så det fremgår, at en straffedom bl.a. kan afsiges uden afholdelse af et retsmøde, hvis sagen er behandlet uden mundtlig hovedforhandling, uanset hjemlen til skriftlig behandling.

Forslaget er en konsekvens af forslagene om at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager uden en mundtlig hovedforhandling.

Forslaget vil indebære, at reglerne i § 219 a, stk. 3, om afsigelse af domme uden afholdelse af retsmøde også vil gælde for sager, der behandles skriftligt i medfør af den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 37, de foreslåede § 1018 f, stk. 5 og 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 42, og de foreslåede § 60, stk. 3, og § 66, stk. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 2-3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 685, stk. 3)
Anklagemyndigheden kan i sager om overtrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, efter retsplejelovens § 832 i et bødeforlæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde

Hvis sigtede ikke vedtager bødeforelægget, vil sagen skulle indbringes for retten. Efter retsplejelovens § 896 a kan retten efter nærmere angivne betingelser uden afholdelse af retsmøde behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg. Er betingelserne efter § 896 a ikke opfyldt, behandles sagen efter de almindelige regler i retsplejelovens kapitel 80.

Det følger af retsplejelovens § 685, stk. 1, at borgerlige retskrav på den sigtede, som følger af strafbare handlinger, kan forfølges i forbindelse med straffesagen i overensstemmelse med reglerne i kapitel 89.

Retsplejelovens kapitel 89 indeholder reglerne om den såkaldte adhæsionsproces, hvorefter forurettede har mulighed for at forfølge borgerlige krav under straffesagen.

Anklagemyndigheden anvender i praksis som udgangspunkt ikke bødeforelæg, hvis forurettede har udtrykt ønske om erstatning, uden at erstatningen er blevet betalt, eller forlig om erstatningen er indgået. Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 685* at indsætte et *stk. 3.*

Det foreslås i *1.* og *2. pkt.,* at hvis spørgsmålet om straf er afgjort ved udenretligt bødeforelæg efter § 832 eller efter processen, der følger af § 896 a, påhviler det anklagemyndigheden efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav ved den ret, for hvilken der ellers ville være blevet rejst tiltale, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe. Sådanne sager behandles herefter i strafferetsplejens former og i overensstemmelse med reglerne i kapitel 89.

Den foreslåede ordning vil medføre, at forurettede vil kunne få pådømt et borgerligt krav (typisk erstatningskrav) efter adhæsionsprocessen, selv om straffesagen er endeligt afsluttet ved et bødeforelæg efter retsplejelovens § 832 eller den forenklede bødesagsproces efter retsplejelovens § 896 a, hvis forurettede fremsætter begæring herom og er en fysisk person, og såfremt anklagemyndighedens forfølgelse af kravet kan ske uden væsentlig ulempe.

Straffen vil være endeligt afgjort ved det vedtagne bødeforelæg, og adhæsionssagen vil derfor alene omfatte prøvelse af det borgerlige krav.

Det vil med den foreslåede bestemmelse således som hidtil være et krav, at anklagemyndighedens forfølgelse af borgerlige krav kan ske uden væsentlig ulempe, hvorved forstås, at behandlingen af det borgerlige krav ikke medfører en ikke ubetydelig særskilt bevisførelse og procedure i forhold til, hvad bevisførelse i en straffesag i almindelighed ville have krævet, såfremt sagen havde været gennemført som en straffesag med hovedforhandling. Hvis forfølgelse ikke kan ske uden væsentlig ulempe, vil forurettede som hidtil i stedet skulle forfølge kravet ved et civilt søgsmål.

Begæringen vil skulle fremsættes over for anklagemyndigheden. Anklagemyndigheden vil herefter indbringe sagen for retten ved at sende en tilkendegivelse til retten med angivelse af påstande og de væsentligste anbringender.

Den forurettede kan på ethvert trin indtil sagens optagelse til dom tage sin begæring tilbage med forbehold af adgang til at påtale kravet i den borgerlige retsplejes former, jf. retsplejelovens § 991, stk. 5.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden vil ændre sin praksis, så anklagemyndigheden fremover vil anvende bødeforelæg efter retsplejelovens § 832, selv om forurettede har udtrykt ønske om erstatning, erstatningen ikke er blevet betalt, og der ikke er indgået forlig om erstatningen.

Det foreslås i *3. pkt.,* at anklagemyndigheden skal underrette forurettede om dennes adgang til at forlange erstatningsspørgsmålet indbragt for retten.

Det foreslåede vil medføre, at anklagemyndigheden i tilknytning til eller umiddelbart efter udstedelse af bødeforelægget af egen drift vil skulle vejlede den forurettede om bl.a. adgangen til at få påkendt erstatningskravet efter det foreslåede stk. 3. Hvis den forurettede er en juridisk person, vil anklagemyndigheden skulle vejlede denne om, at erstatningskravet i stedet vil kunne forfølges ved et civilt søgsmål.

Det foreslås i *4. pkt.,* at 1. pkt. ikke finder anvendelse, hvis forurettede er en juridisk person, eller hvis erstatningsspørgsmålet ønskes indbragt af en juridisk person.

Det foreslåede vil medføre, at en juridisk person ikke vil have mulighed for at begære erstatningskravet behandlet efter adhæsionsprocessen, hvis sagen er afgjort ved udenretligt bødeforelæg efter retsplejelovens § 832 eller den forenklede bødesagsproces efter retsplejelovens § 896 a.

En juridisk person vil skulle forstås i overensstemmelse med straffelovens § 26. En juridisk person efter det foreslåede stk. 3 vil således være enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Endvidere omfatter bestemmelsen også enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med førnævnte selskaber. Spørgsmålet om, hvorvidt en enkeltmandsvirksomhed vil kunne sidestilles

med en juridisk person efter den foreslåede bestemmelse, vil skulle afgøres på samme måde som efter straffelovens § 26. Det vil således indgå, om enkeltmandsvirksomheden med hensyn til kompetence- og ansvarsfordeling er organiseret på en sådan måde, at det findes naturligt at sidestille virksomheden med en juridisk person, og at enkeltmandsvirksomheden (på gerningstidspunktet) beskæftiger omkring 10-20 ansatte.

Det følger af den foreslåede ordlyd, at det vil være et krav, at skadelidte er en fysisk person, og at denne skadelidte skal fremsætte begæringen om at få det borgerlige krav behandlet ved domstolene. Muligheden for at få et borgerligt krav behandlet efter adhæsionsprocessen efter stk. 3 vil således tilkomme forurettede personligt. En juridisk person, der har et afledt krav, f.eks. et forsikringsselskab, der har udbetalt en forsikringssum til en skadelidt forurettede, der er en fysisk person, vil således ikke kunne få kravet behandlet efter adhæsionsprocessens regler efter det foreslåede stk. 3. Der vil således være tale om en fravigelse af erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, for så vidt angår den skadelidtes processuelle ret. Den juridiske person vil i stedet selv kunne forfølge kravet ved et civilt søgsmål.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 721, stk. 1, nr. 3)
Efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, kan påtale i en sag helt eller delvis opgives i tilfælde, hvor straffelovens §§ 10 b eller 89 ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt ville være af væsentlig betydning.

Bestemmelsen kan ikke anvendes, hvis forholdet er begået før en betinget dom, hvis der inden udløbet af prøvetiden for den betingede dom er foretaget rettergangsskridt vedrørende forholdet, da det vil være straffelovens § 61, stk. 1, og ikke § 89, som finder anvendelse i sådanne tilfælde.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 721, stk. 1, nr. 3,* at ændre »§§ 10 b eller 89« til »§ 10 b, § 61, stk. 1, eller § 89«, efter »ubetydelig« at indsætte »yderligere«, og efter »idømt,« at indsætte »at der ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.

Det vil indebære, at der indsættes en henvisning til straffelovens § 61, stk. 1. Bestemmelsen vil herefter fremover også kunne anvendes på strafbare forhold, der er begået forud for en dom, hvor den sigtede er idømt en betinget fængselsstraf, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Der er ikke tilsigtet ændringer af, at bestemmelsen kun vil være anvendelig, hvis ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Dette vil også gælde tilfælde, hvor § 61, stk. 1, ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig. I lyset af den foreslåede henvisning til § 61, stk. 1, foreslås det dog, at betingelsen fremover skal være, at ingen eller kun en ubetydelig »yderligere« straf ville blive idømt.

Bestemmelsen vil således kunne anvendes, når der er udsigt til en fællesstraf, jf. straffelovens § 61, stk. 1, hvis fællesstraffen som følge af princippet om modereret kumulation, jf. straffelovens § 88, ikke ville eller kun i ubetydeligt omfang ville adskille sig fra den allerede idømte betingede straf.

Forslaget vil endvidere indebære, at for så vidt angår tilfælde, hvor straffelovens § 61, stk. 1, ville være anvendelig, vil påtaleopgivelse endvidere være betinget af, at domfældelse for det aktuelle forhold og fastsættelse af en retsfølge for dette forhold samt det/de tidligere pådømte forhold ikke ville indebære en betydelig ændring i forhold til bestemmelserne om straffens fuldbyrdelse sammenlignet med den tidligere dom. Dette vil både omfatte ændringer i forhold til, om straffen gøres betinget, samt hvilke vilkår der er knyttet til den betingede dom.

Der vil efter omstændighederne f.eks. kunne være tale om en betydelig ændring i forhold til straffens fuldbyrdelse, hvis der i medfør af straffelovens § 61, stk. 1, ville blive idømt en ubetinget fællesstraf for det nye og det tidligere pådømte forhold.

Formålet hermed er at sikre, at der efter omstændighederne ikke sker påtaleopgivelse i sager, hvor ingen eller kun en ubetydelig yderligere straf kunne forventes idømt, men hvor der sker en betydelig ændring af fuldbyrdelsen fra betinget til ubetinget.

Det fremgår af straffelovens § 61, stk. 1, at såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han sigtes for

strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Det vil fortsat være en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at den dom, der ligger efter de forhold, som det overvejes at påtaleopgive, er endelig. Der vil således ikke kunne ske påtaleopgivelse, så længe det er muligt at anke dommen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 (§ 722, stk. 1, nr. 4)
Efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, kan tiltale i en sag helt eller delvis frafaldes i tilfælde, hvor straffelovens § 10 b eller 89 er anvendelig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Bestemmelsen kan ikke anvendes, hvis forholdet er begået før en betinget dom, hvis der inden udløbet af prøvetiden for den betingede dom er foretaget rettergangsskridt vedrørende forholdet, da det vil være straffelovens § 61, stk. 1, og ikke § 89, som finder anvendelse i sådanne tilfælde.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 722, stk. 1, nr. 4,* at der efter »§ 10 b« indsættes », § 61, stk. 1,«, at der efter »ubetydelig« indsættes »yderligere«, og at der efter »idømt,« indsættes »at der ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.

Det vil indebære, at der indsættes en henvisning til straffelovens § 61, stk. 1. Bestemmelsen vil herefter fremover også kunne anvendes på strafbare forhold, der er begået forud for en dom, hvor den sigtede er idømt en betinget fængselsstraf, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Der er ikke tilsigtet ændringer af, at bestemmelsen kun vil være anvendelig, hvis ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Dette vil også gælde tilfælde, hvor § 61, stk. 1, ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig. I lyset af den foreslåede henvisning til § 61, stk. 1, foreslås det dog, at betingelsen fremover vil være, at ingen eller kun en ubetydelig »yderligere« straf ville blive idømt.

Bestemmelsen vil således kunne anvendes, når der er udsigt til en fællesstraf, jf. straffelovens § 61, stk. 1, hvis fællesstraffen som følge af princippet om modereret kumulation, jf. straffelovens § 88, ikke ville eller kun i ubetydeligt omfang ville adskille sig fra den allerede idømte betingede straf.

Forslaget vil endvidere indebære, at for så vidt angår tilfælde, hvor straffelovens § 61, stk. 1, ville være anvendelig, vil tiltalefrafald endvidere være betinget af, at domfældelse for det aktuelle forhold og fastsættelse af en retsfølge for dette forhold samt det/de tidligere pådømte forhold ikke ville indebære en betydelig ændring i forhold til bestemmelserne om straffens fuldbyrdelse sammenlignet med den tidligere dom. Dette vil både omfatte ændringer i forhold til, om straffen gøres betinget, samt hvilke vilkår der er knyttet til den betingede dom.

Der vil efter omstændighederne f.eks. kunne være tale om en betydelig ændring i forhold til straffens fuldbyrdelse, hvis der i medfør af straffelovens § 61, stk. 1, ville blive idømt en ubetinget fællesstraf for det nye og det tidligere pådømte forhold.

Formålet hermed er at sikre, at der efter omstændighederne ikke sker tiltalefrafald i sager, hvor ingen eller kun en ubetydelig yderligere straf kunne forventes idømt, men hvor der sker en betydelig ændring af fuldbyrdelsen fra f.eks. betinget fængselsstraf til ubetinget fængselsstraf.

Det fremgår af straffelovens § 61, stk. 1, at såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Det vil fortsat være en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at den dom, der ligger efter de forhold, som det overvejes at frafalde tiltale for, er endelig. Der vil således ikke kunne meddeles tiltalefrafald, så længe det er muligt at anke dommen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 og 9 (§ 748 a, stk. 2 og 4)
Efter retsplejelovens § 748 a, stk. 1, 1. pkt., kan retten tillade, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig.

Efter retsplejelovens § 748 a, stk. 2, kan retten bestemme, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

I praksis er bestemmelsen navnlig tænkt anvendt over for sigtede, der er varetægtsfængslet eller undergivet anden frihedsberøvende foranstaltning efter reglerne i retsplejelovens kapitel 70. Der henvises til Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 77 som fremsat, side 14.

Retsplejelovens § 748 a omfatter alle retsmøder under efterforskningen af en straffesag, herunder retsmøder, hvor medsigtedes forhold skal behandles, undtagen retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen, jf. § 748 b. Der kan også være tale om et retsmøde, hvor en medsigtets sag er udskilt til separat behandling i retten, herunder f.eks. i forbindelse med en tilståelsessag.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 748 a henvises til pkt. 2.10.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 748 a, stk. 2,* at ændre »sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport eller bevogtning af sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler«.

Forslaget indebærer, at retten kan bestemme, at en såkaldt højrisikoarrestant deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder under efterforskningen, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af vedkommende i forbindelse med et retsmøde indebærer en risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler.

Det er politiet, der foretager sikkerhedsvurderinger vedrørende arrestanterne forud for en transport.

Ved vurderingen af sigtedes undvigelsesrisiko skal der lægges vægt på bl.a. kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, sigtedes tilknytning til Danmark, sigtedes tilhørsforhold til bander, sigtedes netværk samt den sigtedes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde skal der efter omstændighederne også lægges vægt på bl.a. oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Politiets sikkerhedsvurdering omfatter desuden den eventuelle risiko for angreb, som kan være rettet mod den sigtede, eksempelvis i forhold til en aktuel bandekonflikt, hvor politipersonalet, der varetager transporten, ligeledes kan være mål for angreb.

I forbindelse med sikkerhedsvurderingen vil politiet også kategorisere transportens trusselsniveau. I dag kategoriserer politiet trusselsniveauet for den enkelte transport på en skala fra D1 (grøn), D2 (gul), D3 (gul+), D4 (orange) op til D5 (rød). I dag defineres højrisikotransporter som transporter, hvor trusselsvurderingen er gul eller derover.

Det er som anført politiet, der foretager vurderingen af, om den tiltalte er højrisikoarrestant og således er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Retten vil således ikke skulle efterprøve denne vurdering.

Retten vil ligesom efter den gældende § 748 a, stk. 2, skulle vurdere, om sigtedes deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede vil være ubetænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder. Den foreslåede ændring af § 748 a, stk. 2, indebærer således ikke ændringer for så vidt angår denne vurdering. Det vil derfor fortsat bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. I vurderingen kan bl.a. indgå sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om sigtedes deltagelse ved fysisk fremmøde i retten.

Det vil desuden fortsat være afgørende, at sigtede og dennes forsvarer har adgang til direkte og fortrolig kommunikation. Der henvises til pkt. 2.10.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Bestemmelsen forudsættes også anvendt i sager, hvor en arresteret medsigtet skal overvære et retsmøde, f.eks. i forbindelse med en tilståelsessag.

Bestemmelsen forudsættes endvidere fortsat anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Således vil retsmødet kunne afholdes ved

sigtedes fysiske fremmøde, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid. I den samlede vurdering vil også de sikkerhedsmæssige fordele ved, at en højrisikoarrestant deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede frem for fysisk, skulle indgå.

Det forudsættes, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Det foreslås at nyaffatte *§ 748 a, stk. 4*, således, at det fremgår af bestemmelsen, at hvis sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede efter stk. 1 eller 2, eller hvis sigtede ikke deltager i retsmødet, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Forslaget indebærer, at anklageren som udgangspunkt vil deltage i et retsmøde under efterforskningen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten samtidig har bestemt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, eller når sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, eller når en såkaldt højrisikoarrestant deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, fordi politiet vurderer, at transport eller bevogtning af vedkommende i forbindelse med et retsmøde indebærer en risiko for flugt eller for angreb udefra rettet mod arrestanten, politiet eller Danmarks Fængsler.

Hvis retten undtagelsesvist bestemmer det, vil anklagerens deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede vil ikke kunne ske. Retten vil ved sin vurdering kunne lægge vægt på, om retten undtagelsesvist finder anklagerens deltagelse via telekommunikation med billede betænkeligt, henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, hvilket vil bero på en konkret helhedsvurdering.

Forslaget vil endvidere indebære, at rettens mulighed for at bestemme, at anklageren ikke skal deltage i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, er ens for så vidt angår retsmøder under efterforskningen, jf. § 748, retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen, jf. § 748 b, og retsmøder om

prøvelse af rettighedsbegrænsninger, jf. §§ 771-773, eller retsmøder om prøvelse af ransagning, jf. § 796, stk. 3, prøvelse af beslaglæggelse eller edition, jf. § 806, stk. 4, eller ophævelse af beslaglæggelse, jf. § 807 c, jf. den foreslåede § 748 c.

Anklageren vil endvidere kunne give fysisk fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt, f.eks. hvis ressourcemæssige eller logistiske årsager tilsiger dette. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den mødende anklager samme dag giver fysisk fremmøde i andre retsmøder ved samme ret.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil, hvorefter bestemte retsmøder omfattet af den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 748 a foreslås udskilt til en ny særskilt bestemmelse i en ny § 748 c.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10-12 (§ 748 b)
Efter retsplejelovens § 748 b, stk. 1, kan retten bestemme, at en sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i et retsmøde om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder. Retten kan tilsvarende træffe sådan bestemmelse, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse.

Bestemmelsen i 748 b omfatter ikke retsmøder, hvor der første gang skal tages stilling til forlængelse af en varetægtsfængsling eller varetægtsfængsling i isolation ud over de frister, som er nævnt i § 768 a, stk. 1 og 2, og § 770 c, stk. 3-5, samt kæremål, der behandles mundtligt efter § 767, stk. 4, og § 770 e.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 748 b henvises til pkt. 2.10.1.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i *§ 748 b, stk. 1, 1. pkt.*, at »retten kan bestemme, at en sigtet« ændres til »en sigtet«, og »når retten finder det ubetænkeligt« ændres til »medmindre retten finder det betænkeligt«.

Den foreslåede ændring medfører, at en sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, som udgangspunkt vil skulle deltage i et retsmøde om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten finder det betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder.

Forslaget indebærer, at retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling som udgangspunkt gennemføres ved, at sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede. Det vil således ikke længere være en betingelse, at retten bestemmer dette. Udgangspunktet kan dog fraviges, hvis retten finder det betænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

Ved vurderingen af, om videodeltagelse vil være betænkeligt vil der kunne lægges vægt på de samme omstændigheder, som retten i dag lægger vægt på ved vurderingen af, om videodeltagelse vil være ubetænkeligt efter den gældende bestemmelse i § 748 b, stk. 1. I vurdering kan således indgå bl.a. sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om sigtedes deltagelse ved fysisk fremmøde i retten, og om sigtede er blevet sigtet for nye og væsentlige lovovertrædelser, som skal indgå i rettens behandling under retsmødet. Der henvises til pkt. 2.10.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Retten vil have mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om videodeltagelse i forbindelse med det forudgåede grundlovsforhør eller det forudgående retsmøde om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling.

Endvidere foreslås det, at *§ 748 b, stk. 1, 2. pkt.,* ophæves, idet det med ovenstående ændring af 1. pkt. fremover vil være udgangspunktet, at alle arrestanter, herunder undvigelsestruede, deltager i fristforlængelsesretsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Det følger af § 748 b, stk. 3, at deltager sigtede i et retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af telekommunikation med billede, eller deltager sigtede ikke i et retsmøde om fristforlængelse, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet.

Endelig foreslås det, at *§ 748 b, stk. 3,* nyaffattes, således at det vil fremgå af bestemmelsen, at anklageren deltager i et retsmøde om fristforlængelse

ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Forslaget vil indebære, at anklageren som udgangspunkt deltager i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70 ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Ligesom det er tilfældet efter gældende ret, kan retten undtagelsesvist bestemme, at anklagerens deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede ikke kunne ske. Retten vil ved sin vurdering kunne lægge vægt på, om retten undtagelsesvist finder anklagerens deltagelse via telekommunikation med billede betænkeligt, henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, hvilket vil bero på en konkret helhedsvurdering.

Anklageren vil endvidere kunne give fysisk fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt, f.eks. hvis ressourcemæssige eller logistiske årsager tilsiger dette. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den mødende anklager samme dag giver fysisk fremmøde i andre retsmøder ved samme ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 (§ 748 c)
Sigtede har efter retsplejelovens § 748, stk. 1 – med en række undtagelser – ret til at overvære alle retsmøder, der afholdes under efterforskningen. I retsplejelovens § 748 a findes regler om videodeltagelse i sådanne retsmøder. Efter bestemmelsens stk. 1 kan retten under visse omstændigheder tillade, at sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, mens retten efter bestemmelsens stk. 2 under visse andre omstændigheder kan bestemme, at sigtede deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Reglerne om videodeltagelse i retsmøder om forlængelse af frister for varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70 er udskilt til en særlig bestemmelse i § 748 b, som foreslås ændret således, at sigtede som udgangspunkt skal deltage i sådanne retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. lovforslagets § 1, nr. 13.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 748 samt §§ 748 a og b henvises til pkt. 2.10.1.2.1 og pkt. 2.10.1.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås, at indsætte en ny bestemmelse som § *748 c, stk. 1,* hvorefter en sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder om prøvelse af spørgsmål om rettighedsbegrænsninger, jf. §§ 771-773, ransagning, jf. § 796, stk. 3, beslaglæggelse eller edition, jf. § 806, stk. 4, eller ophævelse af beslaglæggelse, jf. § 807 c, ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at såkaldte "højrisikoarrestanter" som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billedei de angivne retsmøder under efterforskningen, hvis arrestanten ønsker eller er pålagt at deltage.

Det er politiet, der foretager sikkerhedsvurderinger af arrestanterne forud for en transport og dermed vurderer, om den pågældende er højrisikoarrestant og således er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Retten vil således ikke skulle efterprøve denne vurdering.

Ved vurderingen af sigtedes undvigelsesrisiko lægges der bl.a. vægt på kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, sigtedes tilknytning til Danmark, sigtedes tilhørsforhold til bander, sigtedes netværk samt den sigtedes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde lægges der efter omstændighederne også vægt på bl.a. oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Politiets sikkerhedsvurdering omfatter desuden den eventuelle risiko for angreb, som kan være rettet mod den sigtede, eksempelvis i forhold til en aktuel bandekonflikt, hvor politipersonalet, der varetager transporten, ligeledes kan være mål for angreb.

I forbindelse med sikkerhedsvurderingen vil politiet også kategorisere transportens trusselsniveau. I dag kategoriserer politiet trusselsniveauet for den enkelte transport på en skala fra D1 (grøn), D2 (gul), D3 (gul+), D4 (orange) op til D5 (rød). I dag defineres højrisikotransporter som transporter, hvor trusselsvurderingen er gul eller derover.

Retten vil – ligesom efter gældende den gældende § 748 a, stk. 2 og § 748 b, stk. 1 – skulle vurdere, om videodeltagelse vil være betænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder. Den foreslåede ændring indebærer således ikke ændringer for så vidt angår denne vurdering. Det vil derfor bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være betænkeligt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. I vurderingen kan indgå bl.a. sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om sigtedes deltagelse ved fysisk fremmøde i retten.

Udgangspunktet vil endvidere kunne fraviges, hvis anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssig. Ved vurderingen heraf vil anklagemyndigheden kunne lægge vægt på, om sigtedes fysiske tilstedeværelse i retten er af væsentlig betydning for sagens oplysning. Desuden vil anklagemyndigheden kunne inddrage de samme hensyn, som retten vil kunne i relation til spørgsmålet om, hvorvidt videodeltagelse vil være betænkeligt, herunder sigtedes begrundelse for ønsket om at deltage fysisk i retsmødet frem for ved anvendelse af telekommunikation med billede.

På denne måde sikres det, at anklagemyndigheden forud for retsmødet har vurderet, om sigtedes deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede efter anklagemyndighedens vurdering er betænkelig, og det herved så vidt muligt undgås, at retten udsætter retsmødet med henblik på, at sigtede giver fysisk fremmøde i retten.

Det foreslås endvidere i bestemmelsens *stk. 2*, at skal den sigtede afgive forklaring, finder reglen i § 192 (om vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede) anvendelse. § 748 b, stk. 2 og 3, finder ligeledes tilsvarende anvendelse.

Henvisningen til § 192 i den foreslåede bestemmelses *stk. 2, 1. pkt.*, indebærer, at sigtede skal fremstilles for en ret, en offentlig myndighed med bemyndigelse eller en fysisk eller juridisk person med autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation

med billede i retssager. Dette skal sikre, at sigtede ikke kan påvirkes utilbørligt under afhøringen.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2, 2. pkt.*, finder § 748 b, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse for retsmøder omfattet af § 748 c.

Henvisningen til retsplejelovens § 748 b, stk. 2, indebærer for det første, at forsvareren skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, hvis sigtede efter § 748 c deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder i retten eller deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede fra et andet sted end sigtede.

Forsvareren kan således kun deltage fra et andet sted end sigtede, hvis retten finder det ubetænkeligt. Det vil bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at forsvareren deltager fra et andet sted end sigtede. Det er dog ligesom ved videodeltagelse efter den gældende bestemmelse i § 748 a, jf. pkt. 2.10.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, en forudsætning herfor, at sigtede og forsvareren har adgang til direkte og fortrolig kommunikation. Herudover må sigtedes og forsvarerens ønsker om forsvarerens placering indgå med betydelig vægt.

Hvis sigtede og forsvareren ikke deltager i retsmødet fra samme sted, bør retten ved retsmødets begyndelse vejlede sigtede om muligheden for at få en pause med henblik på drøftelser med sin forsvarer. Den direkte og fortrolige kommunikation mellem sigtede og forsvareren må således sikres ved særlige foranstaltninger, f.eks. ved at de begge har mulighed for at gå til et tilstødende lokale og derfra tale uforstyrret sammen ved anvendelse af en særskilt og ikke overvåget telefon- eller videoforbindelse. Sigtede og forsvareren skal endvidere have mulighed for at udveksle dokumenter i fortrolighed, f.eks. ved anvendelse af en opsætning af videoudstyr, der tillader dokumentfremvisning.

For det andet indebærer henvisningen til § 748 b, stk. 2, at retten kan tillade, at forsvareren deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtede ikke deltager i retsmødet, hvis det er forsvarligt.

Henvisningen til § 748 b, stk. 3, indebærer, at anklageren deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Således vil der desuden kunne gøres undtagelse fra udgangspunktet om videodeltagelse, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid. I den samlede vurdering vil også de sikkerhedsmæssige fordele ved, at en højrisikoarrestant deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede frem for fysisk, skulle indgå.

Det forudsættes, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14 (§ 783, stk. 3, 2. og 3. pkt.)
Det fremgår af retsplejelovens § 783, stk. 3, at retten i sin kendelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden fastsætter det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Dette tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidsrummet kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 783, stk. 3, 2.* og *3. pkt.,* at ændre »4 uger« til »8 uger«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at retten i sin kendelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden, indgreb i form af observation, herunder teleobservation, dataaflæsning, hemmelig ransagning samt hemmelig beslaglæggelse vil kunne fastsætte et tidsrum på højest 8 uger, inden for hvilket indgrebet kan foretages, og at retten vil kunne forlænge tidsrummet med højest 8 uger ad gangen.

Fristen vil som hidtil skulle være så kort som mulig, og de 8 uger vil således være det maksimale tidsrum for indgrebet ved kendelsen, inden tidsrummet eventuelt vil skulle forlænges ved ny kendelse herom.

Det vil som hidtil være politiet, der skal begrunde behovet for det tidsrum, som retten anmodes om at fastsætte for indgrebet. En kendelse om indgreb i f.eks. meddelelseshemmeligheden med et tidsrum på 8 uger vil f.eks. kunne være relevant, hvis efterforskningen vedrører komplekse og alvorlige

forbrydelser, herunder både international og national organiseret kriminalitet samt rocker- og bandekriminalitet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15 (§ 786, stk. 6)
Det fremgår af § 780, stk. 1, at politiet efter reglerne i kapitel 71 kan foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden ved at 1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning), 2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning), 3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning), 4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning), 5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) og 6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning).

Det fremgår af retsplejelovens § 786, stk. 1, at det påhviler postvirksomheder og udbydere at bistå politiet ved gennemførelsen af indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler m.v., ved at give de i § 780, stk. 1, nr. 3 og 4, nævnte oplysninger samt ved at tilbageholde og udlevere forsendelser m.v.

Det fremgår af retsplejelovens § 786, stk. 6, at justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse til de i stk. 1 nævnte virksomheder for udgifter i forbindelse med bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.5.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 786* efter stk. 5 at indsætte et nyt *stk. 6*. Det foreslås, at stk. 6 herefter bliver stk. 7.

Efter det foreslåede *stk. 6* skal virksomheder, der er nævnt i stk. 1, bistå politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden efter § 780, stk. 1, vederlagsfrit.

Bestemmelserne vil alene omfatte de indgreb i meddelelseshemmeligheden, der fremgår af retsplejelovens § 780, stk. 1. Virksomheder, der yder bistand efter andre bestemmelser end § 780, stk. 1 – som f.eks. hastesikring af oplysninger efter § 786 a – vil kunne blive kompenseret herfor. Udlevering af de hastesikrede oplysninger vil som hidtil skulle ske efter de relevante regler om indgreb i meddelelseshemmeligheden eller edition, og det foreslåede vil i den forbindelse medføre, at virksomheden vil skulle bistå politiet vederlagsfrit, hvis udleveringen sker efter retsplejelovens § 780, stk. 1, eller retsplejelovens regler om edition, jf. det foreslåede § 804, stk. 5.

Det foreslåede stk. 6 vil medføre, at udgangspunktet i lovbemærkningerne til telelovens § 10 om, at udgifter i forbindelse med konkrete indgreb afholdes af politiet, ikke længere vil gælde. Udgifter, som udbyderen måtte have i forbindelse med, at denne er blevet pålagt edition efter § 786, skal udbyderen som udgangspunkt selv afholde.

Teleudbyderne indsamler, registrerer og opbevarer samt bearbejder trafik- og lokaliseringsoplysninger dels i forretningsøjemed, bl.a. til brug for taksering af ydelser, fakturering af kunder og fejlretning på netværket, dels for at efterleve kravene i retsplejelovens §§ 786 b-786 e, herunder regler og pålæg udstedt i medfør heraf.

Oplysninger, som teleudbyderne registrerer og opbevarer af andre årsager end en registrerings- og opbevaringspligt i medfør af retsplejeloven, vil ikke nødvendigvis blive opbevaret i 1 år, hvilket er det tidsrum, som teleudbyderne skal opbevare trafikdata efter regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786 e, jf. § 786 e, stk. 3, og pålæg udstedt i medfør af §§ 786 b-d. Politiet kan imidlertid forpligte teleudbyderne til at gemme oplysningerne i længere tid, end oplysningerne ellers ville være blevet opbevaret, ved at foretage hastesikring, jf. retsplejelovens § 786 a og pkt. 2.5.1.2 i de almindelige bemærkninger. Det forudsættes som følge af det foreslåede § 786, stk. 6, at teleudbyderne fortsat vil kunne kræve vederlag for deres bistand af politiet i forbindelse med hastesikring, men ikke for den efterfølgende udlevering af oplysningerne, jf. det foreslåede § 804, stk. 5, medmindre der er tale om ikke-logningspligtige oplysninger, hvor der ikke allerede er sket betaling i forbindelse med hastesikring.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16 (§ 791 a, stk. 6)
Retsplejelovens § 791 a indeholder bestemmelser om politiets adgang til at foretage observation. Det følger af § 791 a, stk. 5, at hvis indgrebet antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, og efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, kan politiet foretage teleobservation ved (1) at indhente oplysninger fra udbydere af telenet eller teletjenester vedrørende lokaliseringen af en mobiltelefon, der antages benyttet af en mistænkt, eller (2) på anden måde ved hjælp af en gps eller et andet lignende apparat at registrere (a) en mistænkts færden eller (b) en anden persons færden, hvis den pågældende har tilknytning til en mistænkt eller til samme køretøj eller ejendom som en mistænkt el.lign.

Det påhviler udbydere af telenet eller teletjenester at bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation, herunder ved at give de i stk. 5, nr. 1, nævnte oplysninger, jf. § 791 a, stk. 6.

Det foreslås i *§ 791 a, stk. 6*, at der efter »udbydere af telenet eller teletjenester« indsættes »vederlagsfrit«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at teleudbydere vederlagsfrit skal bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation.

Det foreslåede stk. 6 vil medføre, at udgangspunktet i lovbemærkningerne til telelovens § 10 om, at udgifter i forbindelse med konkrete indgreb afholdes af politiet, ikke længere vil gælde. Udgifter, som udbyderen måtte have i forbindelse med at bistå politiet ved gennemførelsen af teleobservation, skal udbyderen fremover selv afholde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 17 (§ 804, stk. 5)
Det fremgår af retsplejelovens § 804, stk. 1, at der kan meddeles en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage, som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, eller krænkelse som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, jf. dog § 804 a. Når pålæg meddeles en erhvervsvirksomhed,

finder § 189 tilsvarende anvendelse for andre, der i kraft af deres tilknytning til virksomheden har fået kendskab til sagen.

Det fremgår af retsplejelovens § 804, stk. 5, at justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af pålæg om edition.

Denne bemyndigelse er endnu ikke udnyttet.

Det fremgår af retsplejelovens § 804 a, at pålæg om edition, jf. § 804, af trafik- og lokaliseringsdata kun kan meddeles, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 3 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 (forbrydelser mod statens sikkerhed og terrorisme), en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 2, (befrielse af en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person), § 125 (unddragelse af strafforfølgning/tilintetgørelse af bevismateriale), § 127, stk. 1 (unddragelse af værnepligten), § 235 (udbredelse af seksuelt materiale af personer under 18 år), § 266 (trusler) eller § 281 (afpresning), en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5 (bistå en udlændings ulovlige indrejse eller ophold i landet), en krænkelse eller overtrædelse, som er omfattet af § 781, stk. 2 eller 3 (mulighed for telefonaflytning og teleoplysning), eller en lovovertrædelse omfattet af straffelovens § 81 a. Pålæg om edition af oplysninger, der udelukkende er registreret og opbevaret i medfør af regler udstedt efter § 786 e, kan dog kun meddeles, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13.

Det fremgår af retsplejelovens § 804 b, stk. 1, at udbydere på politiets begæring som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, eller en krænkelse som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning skal udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.5.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 804* efter stk. 4 at indsætte et nyt *stk. 5*. Det foreslås at stk. 5 herefter bliver stk. 6.

Efter det foreslåede *stk. 5* skal personer opfylde pålæg om edition vederlagsfrit, medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af stk. 6.

»Personer« skal forstås i overensstemmelse med § 804, stk. 1, 1. pkt., som både fysiske og juridiske personer.

Bestemmelsen vil finde anvendelse på pålæg om edition, der er udstedt efter retsplejelovens regler herom. Bestemmelsen omfatter således både retsplejelovens § 804 og § 804 a. Herudover vil bestemmelsen finde anvendelse på politiets begæring om udlevering af oplysninger efter retsplejelovens § 804 b.

Det foreslåede stk. 5 vil medføre, at udgangspunktet i lovbemærkningerne til telelovens § 10 om, at udgifter i forbindelse med konkrete indgreb afholdes af politiet, ikke længere vil gælde. Udgifter, som udbyderen måtte have i forbindelse med, at denne er blevet pålagt edition efter § 804, skal udbyderen som udgangspunkt selv afholde.

Teleudbyderne indsamler, registrerer og opbevarer samt bearbejder trafik- og lokaliseringsoplysninger dels i forretningsøjemed, bl.a. til brug for taksering af ydelser, fakturering af kunder og fejlretning på netværket, dels for at efterleve kravene i retsplejelovens §§ 786 b-786 e, herunder regler og pålæg udstedt i medfør heraf.

Oplysninger, som teleudbyderne registrerer og opbevarer af andre årsager end en registrerings- og opbevaringspligt i medfør af retsplejeloven, vil ikke nødvendigvis blive opbevaret i 1 år, hvilket er det tidsrum, som teleudbyderne skal opbevare trafikdata efter regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786 e, jf. § 786 e, stk. 3, og pålæg udstedt i medfør af §§ 786 b-d. Politiet kan imidlertid forpligte teleudbyderne til at gemme oplysningerne i længere tid, end oplysningerne ellers ville være blevet opbevaret, ved at foretage hastesikring, jf. retsplejelovens § 786 a og pkt. 2.5.1.2 i de almindelige bemærkninger. Det forudsættes som følge af det foreslåede § 786, stk. 6, at teleudbyderne fortsat i samme omfang som i dag vil kunne kræve vederlag for deres bistand af politiet i forbindelse med hastesikring, men ikke for den efterfølgende udlevering af oplysningerne, jf. det foreslåede § 804, stk. 5, medmindre der er tale om ikke-logningspligtige oplysninger, hvor der ikke allerede er sket betaling i forbindelse med hastesikring.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 18 (§ 806, stk. 7, 1. pkt.)
Det fremgår af § 806, stk. 7, at politiet kan træffe afgørelser om pålæg om edition af oplysninger om transaktioner, konti, depoter, bokse el.lign. fra

virksomheder eller personer, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-12 eller 18-22, i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Politiet kan i afgørelsen om pålæg om edition efter 1. pkt. bestemme, at der fra virksomheder og personer, der er omfattet af § 1 i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, kan indhentes oplysninger, som de pågældende har rådighed over, om transaktioner på en konto, hvortil der er overført midler ved en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition, eller ved en transaktion, der udspringer af en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition. Stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse, hvorefter den, som indgrebet retter sig mod, har adgang til at begære rettens prøvelse af, om editionspålægget er berettiget. Politiets afgørelser efter dette stykke skal være skriftlige og ledsaget af grunde.

Det følger af § 333 i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet under nærmere angivne betingelser kan udpege en virksomhed som operatør af finansiel digital infrastruktur. Ifølge § 333, stk. 2, skal Finanstilsynet ved udpegningen af en operatør af finansielle digitale infrastrukturer lægge vægt på, (1) omfanget og antallet af virksomheder i den finansielle sektor, som virksomheden varetager kritiske og vigtige opgaver for, (2) karakteren af de kritiske og vigtige funktioner, som er afhængige af virksomhedens leverancer, (3) betydningen af operatørens leverancer for den finansielle stabilitet, og (4) virksomhedens tilknytning til de virksomheder i den finansielle sektor, som modtager operatørens ydelser, herunder koncernforbindelser og ejerskab.

Det følger af forarbejderne til § 333 i lov om finansiel virksomhed, at vurderingen af de enkelte operatørers opfyldelse af kriterierne skal foretages ud fra en risikovurdering, som tager højde for den enkelte virksomheds forhold og relationer og for den overordnede betydning af disse for det finansielle system og den finansielle stabilitet, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 122 som fremsat, side 61f.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 806, stk. 7, 1. pkt.,* at der efter »terrorisme« indsættes », og virksomheder, der er udpeget som operatører af digital finansiel infrastruktur i medfør af § 333 i lov om finansiel virksomhed«.

Efter det foreslåede vil det blive muligt for politiet at træffe afgørelse om edition af oplysninger om transaktioner, konti, depoter, bokse el.lign. over for virksomheder, der er udpeget som operatører af digital finansiel infrastruktur i medfør af § 333 i lov om finansiel virksomhed. Det vil medføre, at politiet uden retskendelse vil kunne få forevist og udleveret oplysninger om transaktioner m.v. fra disse virksomheder.

Forslaget indebærer ikke en udvidelse af, hvilke oplysninger politiet kan få adgang til. Forslaget indebærer heller ikke en ændring af, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at pålæg om edition kan meddeles.

Ligesom efter den gældende § 806, stk. 7, vil politiets afgørelser kunne kræves forelagt retten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19-21 (§ 831)
Tilståelsessager afgøres efter en forenklet fremgangsmåde, jf. retsplejelovens § 831. Tilståelsessager behandles således uden medvirken af lægdommere, og ud over tiltaltes tilståelse og forklaring foretages der normalt ingen bevisførelse.

Efter retsplejelovens § 831, stk. 8, 1. pkt., kan retten tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 831 henvises til pkt. 2.10.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i retsplejelovens § 831, *stk. 8*, at ændre »1 år« til »2 år«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at retten i videre omfang kan tillade, at den sigtede deltager i et retsmøde efter § 831, stk. 1, ved anvendelse af telekommunikation med billede, idet strafferammen hæves fra 1 til 2 års fængsel.

Det foreslås endvidere i retsplejelovens § 831, *stk. 8*, at der efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,« indsættes »udvisning,«, og at der efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

Opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud kan idømmes efter straffelovens §§ 79 a-c, 79 e og 236.

Retten vil herefter kunne tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter § 831, stk. 1, ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet ændringer i anvendelsesområdet for retsplejelovens § 831, stk. 8.

Forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige forslag til ændring af § 831, hvor det foreslås, at arrestanter som udgangspunkt skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede i visse sager, herunder sager hvor der bliver spørgsmål om udvisning eller opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, jf. lovforslagets § 1. nr. 21. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med den tilsvarende ændring af § 854, stk. 1, hvor der foretages en tilsvarende udvidelse af muligheden for at tillade videodeltagelse i hovedforhandlinger, jf. lovforslagets § 1, nr. 28.

Det bemærkes, at udvisning også er omfattet af retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, hvorefter en sag vil kunne fremmes til dom i tiltaltes fravær, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller en række andre retsfølger, herunder udvisning.

Det foreslås endvidere at indsætte et nyt *stk. 9* i retsplejelovens § 831, hvorefter en sigtet, der er varetægtsfængslet eller undergivet anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene er spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten finder det betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt. Reglerne i § 192 finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at en person, der er varetægtsfængslet eller undergivet anden frihedsberøvende foranstaltning

efter kapitel 70, som udgangspunkt deltager i et retsmøde vedrørende behandling af en straffesag som tilståelsessag ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om fængsel i indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning.

Den foreslåede grænse på fængsel i indtil 2 år gælder ligeledes i tilfælde, hvor den idømte straf vil være en fællesstraf, der omfatter en tidligere betinget dom eller reststraf fra en prøveløsladelse.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ikke sager, hvor der bliver spørgsmål om at idømme foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70 eller 73.

Det vil bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være betænkeligt, at sigtede deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen af, om sigtedes deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede vil være betænkelig, vil der bl.a. kunne lægges vægt på kriminalitetens karakter, ligesom der vil kunne lægges vægt på, om der bliver spørgsmål om en sanktion af særligt indgribende betydning for den sigtede. Det sidste vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der bliver spørgsmål om udvisning, og den sigtede har en væsentlig tilknytning til Danmark.

Ved anklagemyndighedens vurdering af, om fremmøde vil være mest hensigtsmæssigt, kan anklagemyndigheden bl.a. lægge vægt på fremmødets mulige betydning for sagens oplysning. Anklagemyndigheden vil endvidere kunne lægge vægt på de omstændigheder, som fremgår ovenfor vedrørende vurderingen af, om videodeltagelse vil være betænkeligt, herunder kriminalitetens karakter, samt om der bliver spørgsmål om en sanktion af særligt indgribende betydning for den sigtede.

På denne måde sikres det, at anklagemyndigheden forud for retsmødet har vurderet, om sigtedes deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede efter anklagemyndighedens vurdering er betænkelig, og at det så vidt muligt undgås, at retten udsætter retsmødet med henblik på, at sigtede giver fysisk fremmøde i retten.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 9, 2. pkt.* finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse.

Sigtede skal således fremstilles for en ret, en offentlig myndighed med bemyndigelse eller en fysisk eller juridisk person med autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager. Dette skal sikre, at sigtede ikke kan påvirkes utilbørligt, når denne afgiver tilståelse. Dette svarer til 2. pkt. i den gældende § 831, stk. 8.

Endelig foreslås det i *stk. 9, 3. pkt.,* at en eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder i retten.

Den foreslåedes bestemmelse svarer til 3. pkt. i den gældende § 831, stk. 8.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at anklagemyndigheden i retsmødebegæringen anfører, om sigtede efter anklagemyndighedens vurdering skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede. Det bemærkes, at anklagemyndighedens tilkendegivelse herom ikke indebærer en bindende påtalebegrænsning.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Således vil der desuden kunne gøres undtagelse fra udgangspunktet om videodeltagelse, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid.

Det forudsættes, at domstolene for så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Det foreslås endvidere at indsætte et nyt *stk. 10* i retsplejelovens § 831, hvorefter anklageren deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager, der opfylder betingelserne angivet i stk. 9, 1. pkt., medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Forslaget indebærer, at anklageren som udgangspunkt deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder i tilståelsessager, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer

andet, eller anklagemyndigheden finder, at fysisk fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at anklagemyndigheden i retsmødebegæringen anfører, hvis anklageren deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Retten kan undtagelsesvist bestemme, at anklagerens deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede vil ikke kunne ske. Retten vil ved sin vurdering kunne lægge vægt på, om retten undtagelsesvist finder anklagerens deltagelse via telekommunikation med billede betænkeligt, henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, hvilket vil bero på en konkret helhedsvurdering.

Anklageren vil endvidere kunne give fysisk fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt, f.eks. hvis ressourcemæssige eller logistiske årsager tilsiger dette. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den mødende anklager samme dag giver fysisk fremmøde i andre retsmøder ved samme ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 22 (§ 837)
Efter retsplejeloven 837, stk. 1, nr. 3, skal anklagemyndigheden samtidig med indleveringen af anklageskriftet eller snarest muligt derefter til retten indlevere en fortegnelse over de beviser, som anklagemyndigheden ønsker at føre.

Efter bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., skal vidner og skønsmænd angives med navn og adresse. Efter bestemmelsens stk. 2, 2. pkt., skal det endvidere i bevisfortegnelsen angives, om de nævnte vidner og skønsmænd agtes afhørt under hovedforhandlingen, eller om allerede afgivne forklaringer agtes benyttet.

Det foreslås i *§ 837, stk. 2*, at indsætte et *3. pkt.*, hvorefter det skal angives i bevisfortegnelsen, hvis et vidne efter anklagemyndighedens vurdering er omfattet af § 174 a, stk. 1, og vidnet skal afgive forklaring ved anvendelse telekommunikation med billede.

Ændringen skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 174 a om politividners afgivelse af forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede i visse sager. Med indsættelsen af § 837, stk. 2, 3. pkt., sikres

det, at anklagemyndigheden i forbindelse med tiltalerejsningen gør retten og forsvareren opmærksom på, at der er tale om et vidne, der efter anklagemyndighedens vurdering er omfattet af § 174 a om videodeltagelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23 (§ 839, stk. 3)
Det fremgår af retsplejelovens § 839, stk. 3, at reglerne i § 837, stk. 2-5 (om visse af kravene til anklagemyndighedens bevisfortegnelse), finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås at ændre henvisningen i *§ 839, stk. 3*, fra reglerne i § 837, stk. 2-5, til reglerne i § 837, stk. 2, 1. og 2. pkt., og stk. 3-5.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af indsættelsen af et 3. pkt. i § 837, stk. 2, som udelukkende skal finde anvendelse for anklagemyndighedens bevisfortegnelse. Begærer forsvareren om, at en ansat i politiet skal indkaldes som vidne under hovedforhandlingen, forudsættes det, at anklagemyndigheden vurderer, om vidnet er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 174 a, stk. 1, og at anklagemyndigheden anfører dette på bevisfortegnelsen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 24-25 (§ 848)
Retsplejelovens § 848, stk. 1, vedrører retsmøder, som afholdes, efter tiltale er rejst, men inden hovedforhandlingen (forberedende retsmøder).

Det fremgår af § 848, stk. 1, 1. pkt., at retsmøder som afholdes inden hovedforhandlingen, ikke er offentlige. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår, at reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås at ophæve § 848, stk. 1, 2. pkt., og i stedet indsætte to nye stykker efter stk. 1, således at det nuværende stk. 2 bliver stk. 4.

For så vidt angår ophævelsen af § 848, *stk. 1, 2. pkt.*, indebærer ændringen, at § 748 a ikke længere vil gælde for forberedende retsmøder. I stedet foreslås det, at spørgsmålet om videodeltagelse i retsmøderne reguleres af de foreslåede to nye stykker i § 848 (stk. 2 og 3).

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2*, i § 848, hvorefter retten kan tillade, at tiltalte deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Reglerne i § 748 a, stk. 3-4, finder tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsens 1.-3. pkt. svarer til § 748 a, stk. 1, 1.-3. pkt. Desuden henvises i den foreslåede 4. pkt. til § 748 a, stk. 3-4. Der tilsigtes således ikke med lovændringen nogen ændring i relation til anvendelsen af disse regler i forbindelse med forberedende retsmøder.

Det foreslås endvidere at indsætte et nyt *stk. 3* i retsplejelovens § 848, hvorefter en tiltalt, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt. De foreslåede bestemmelser i stk. 2, 2.-3. pkt. finder tilsvarende anvendelse.

Forslaget indebærer, at en såkaldt højrisikoarrestant som udgangspunkt deltager i forberedende retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede. På dette punkt adskiller bestemmelsen sig fra § 748 a, og formålet med ændringen er således at øge højrisikoarrestanters deltagelse i forberedende retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Det er politiet, der foretager sikkerhedsvurderinger vedrørende arrestanterne forud for en transport.

Ved vurderingen af tiltaltes undvigelsesrisiko lægges der vægt på bl.a. kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, tiltaltes tilknytning til Danmark, tiltaltes tilhørsforhold til bander, tiltaltes netværk samt den tiltaltes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde lægges der efter omstændighederne også vægt

på bl.a. oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Politiets sikkerhedsvurdering omfatter desuden den eventuelle risiko for angreb, som kan være rettet mod den tiltalte, eksempelvis i forhold til en aktuel bandekonflikt, hvor politipersonalet, der varetager transporten, ligeledes kan være mål for angreb.

I forbindelse med sikkerhedsvurderingen vil politiet også kategorisere transportens trusselsniveau. I dag kategoriserer politiet trusselsniveauet for den enkelte transport på en skala fra D1 (grøn), D2 (gul), D3 (gul+), D4 (orange) op til D5 (rød). I dag defineres højrisikotransporter som transporter, hvor trusselsvurderingen er gul eller derover.

Det er som anført politiet, der foretager vurderingen af, om den tiltalte er højrisikoarrestant og således er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Retten vil således ikke skulle efterprøve denne vurdering.

Retten vil skulle vurdere, om udgangspunktet skal fraviges som følge af, at videodeltagelse vil være betænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

Det vil – ligesom for den gældende og den foreslåede § 748 a, stk. 2 – bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være betænkeligt, at tiltalte deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen kan indgå bl.a. tiltaltes og forsvarerens begrundelse for et ønske om tiltaltes deltagelse ved fysisk fremmøde i retten. Endelig vil den tiltalte skulle fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt. Ved vurderingen heraf vil anklagemyndigheden kunne lægge vægt på bl.a. formålet med det forberedende retsmøde.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Således vil der desuden kunne gøres undtagelse fra udgangspunktet om videodeltagelse, hvis retsmødet ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid. I den samlede vurdering vil også de sikkerhedsmæssige fordele ved, at en højrisikoarrestant deltager i et forberedende retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede frem for ved fysisk fremmøde i retten, skulle indgå.

Det forudsættes, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 26 (§ 852)
Efter retsplejelovens § 852, stk. 1, 1. pkt., skal anklageren være til stede under hele hovedforhandlingen, indtil sagen er optaget til dom.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2*, i retsplejelovens § 852, hvorefter anklageren deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Forslaget indebærer, at anklageren som udgangspunkt deltager i bødesager m.v. ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Anklageren skal dog efter forslaget have mulighed for at give fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt, herunder af ressourcemæssige eller logistiske årsager, eller hvis sagens karakter, hensynet til sagens gennemførelse eller sagens øvrige omstændigheder tilsiger dette.

Endvidere vil retten undtagelsesvis kunne bestemme, at anklageren skal give fremmøde i retten, herunder hvis retten finder videodeltagelse betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, hvilket vil bero på en konkret helhedsvurdering.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden og domstolene. Således vil der desuden kunne gøres undtagelse fra udgangspunktet om videodeltagelse, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid.

Det forudsættes, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 27-31 (§ 854)

Efter retsplejelovens § 854, stk. 1, kan retten tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan retten bestemme, at tiltalte deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder.

Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse, jf. stk. 3.

Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten, jf. stk. 4.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i retsplejelovens § 854 henvises til pkt. 2.10.1.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i retsplejelovens § 854, *stk. 1*, at ændre »1 år« til »2 år«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at retten i videre omfang kan tillade, at tiltalte deltager i et retsmøde under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, idet strafferammen hæves fra 1 til 2 års fængsel.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet ændringer i anvendelsesområdet for bestemmelsen.

Det foreslås endvidere i retsplejelovens § 854, *stk. 1*, at der efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,« indsættes »udvisning,«, og at der efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

Opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud kan idømmes efter straffelovens §§ 79 a-c, 79 e og 236.

Den foreslåede ændring vil indebære, at retten vil kunne tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet ændringer i anvendelsesområdet for retsplejelovens § 854, stk. 1.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til ændringer af § 831, hvor det tilsvarende foreslås at udvide muligheden for brug af sigtedes deltagelse i retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. lovforslagets § 1, nr. 20. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med det nedenfor omtalte forslag til ændring af § 854, hvor det foreslås, at højrisikoarrestanter som udgangspunkt skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede i visse sager, herunder sager med spørgsmål om fængsel indtil 2 år, og hvor der bliver spørgsmål om udvisning eller opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, jf. lovforslagets § 1, nr. 29.

Det bemærkes, at udvisning også er omfattet af retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, hvorefter en sag vil kunne fremmes til dom i tiltaltes fravær, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller en række andre retsfølger, herunder udvisning.

Det foreslås at indsætte et *stk. 2* i retsplejelovens § 854, hvorefter en tiltalt, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøderne under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer en risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.

Forslaget indebærer, at i tilfælde, hvor tiltalte er en såkaldt højrisikoarrestant, er udgangspunktet, at tiltalte deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning. Det er politiet, der foretager sikkerhedsvurderinger vedrørende arrestanterne forud for en transport.

Ved vurderingen af tiltaltes undvigelsesrisiko lægges der vægt på bl.a. kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, tiltaltes tilknytning til Danmark, tiltaltes tilhørsforhold til bander, tiltaltes netværk samt den tiltaltes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde lægges der efter omstændighederne også vægt på bl.a. oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere samt risiko for befrielse.

Politiets sikkerhedsvurdering omfatter desuden den eventuelle risiko for angreb, som kan være rettet mod den tiltalte, eksempelvis i forhold til en aktuel bandekonflikt, hvor politipersonalet, der varetager transporten, ligeledes kan være mål for angreb.

I forbindelse med sikkerhedsvurderingen vil politiet også kategorisere transportens trusselsniveau. I dag kategoriserer politiet trusselsniveauet for den enkelte transport på en skala fra D1 (grøn), D2 (gul), D3 (gul+), D4 (orange) op til D5 (rød). I dag defineres højrisikotransporter som transporter, hvor trusselsvurderingen er gul eller derover.

Det er som anført politiet, der foretager vurderingen af, om den tiltalte er højrisikoarrestant og således er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Retten vil således ikke skulle efterprøve denne vurdering.

Retten vil skulle vurdere, om udgangspunktet skal fraviges som følge af, at videodeltagelse vil være betænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

Det vil bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være betænkeligt, at tiltalte deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede. Ved vurderingen kan indgå bl.a. tiltaltes og forsvarerens begrundelse for et ønske om tiltaltes deltagelse ved fysisk fremmøde i retten.

Retten vil desuden kunne lægge vægt på kriminalitetens karakter, ligesom der vil kunne lægges vægt på, om der bliver spørgsmål om en sanktion af særligt indgribende betydning for den tiltalte. Det sidste vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der bliver spørgsmål om udvisning, og den tiltalte har en væsentlig tilknytning til Danmark.

Endelig vil den tiltalte skulle møde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt. Ved denne vurdering vil anklagemyndigheden f.eks. kunne lægge vægt på fremmødets mulige betydning for sagens oplysning. Desuden vil anklagemyndigheden kunne inddrage de samme hensyn, som retten kan lægge vægt på i relation til spørgsmålet om, hvorvidt videodeltagelse vil være betænkeligt, herunder kriminalitetens karakter, samt om der bliver spørgsmål om en sanktion af særligt indgribende betydning for den tiltalte.

På denne måde sikres det, at anklagemyndigheden forud for retsmødet har vurderet, om tiltales deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede efter anklagemyndighedens vurdering er betænkelig, og det så vidt muligt undgås, at retten udsætter retsmødet med henblik på, at tiltalte giver fysisk fremmøde i retten.

Bestemmelsens stk. 2-4 bliver med ændringen stk. 3-5.

Endvidere foreslås det i § 854, stk. 2, der bliver *stk. 3*, at ændre »tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport og bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler«.

Ændringen vil indebære, at retten kan bestemme, at en højrisikoarrestant deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af vedkommende i forbindelse med et retsmøde indebærer en risiko for flugt eller for angreb udefra rettet mod arrestanten, politiet eller Danmarks Fængsler.

Det er politiet, der foretager sikkerhedsvurderinger af arrestanterne forud for en transport.

Ved vurderingen af tiltaltes undvigelsesrisiko lægges der vægt på bl.a. kriminalitetens art, forventet domslængde, spørgsmål om udvisning, tiltaltes tilknytning til Danmark, tiltaltes tilhørsforhold til bander, tiltaltes netværk, samt den tiltaltes evne og vilje til at undvige.

I forhold til den konkrete vurdering af risiko for undvigelse i forbindelse med afholdelse af et retsmøde lægges der efter omstændighederne også vægt på bl.a. oplysninger om aktuel adfærd, eventuelle konfliktudmeldinger i bandemiljøet, mulighed for tilhørere, samt risiko for befrielse.

Politiets sikkerhedsvurdering omfatter desuden den eventuelle risiko for angreb, som kan være rettet mod den tiltalte, eksempelvis i forhold til en aktuel bandekonflikt, hvor politipersonalet, der varetager transporten, ligeledes kan være mål for angreb.

I forbindelse med sikkerhedsvurderingen vil politiet også kategorisere transportens trusselsniveau. I dag kategoriserer politiet trusselsniveauet for den enkelte transport på en skala fra D1 (grøn), D2 (gul), D3 (gul+), D4 (orange) op til D5 (rød). I dag defineres højrisikotransporter som transporter, hvor trusselsvurderingen er gul eller derover.

Den foreslåede bestemmelse er særligt tiltænkt større sager med flere tiltalte, der strækker sig over flere retsdage. I disse sager er tiltaltes fysiske tilstedeværelse nødvendig på visse retsdage, f.eks. når tiltalte skal afgive forklaring, mens tiltalte i mange tilfælde uden væsentlige betænkeligheder ville kunne deltage ved anvendelse af video de øvrige retsdage, eksempelvis de dage, hvor forhold vedrørende de øvrige tiltalte i sagen behandles, eller de dage, hvor de øvrige tiltaltes personlige forhold gennemgås.

I sådanne tilfælde vil politiet kunne opnå en væsentlig ressourcebesparelse ved, at højrisikoarrestanten ikke vil skulle transporteres og bevogtes af politiets personale til samtlige retsmøder, men kun til en del af disse.

Det forudsættes således, at retten på begæring af anklagemyndigheden og på baggrund af anklagemyndighedens tidsplan forud for hovedforhandlingen træffer afgørelse om, hvorvidt højrisikoarrestanten skal deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede i en eller flere retsdage under hovedforhandlingen, hvis retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder.

Anklagemyndigheden vil således i større sager, hvor én eller flere tiltalte er højrisikoarrestanter, konkret skulle forholde sig til, hvilke retsdage en højrisikoarrestant vil kunne deltage ved anvendelse af telekommunikation med billede. Anklagemyndigheden vil i den forbindelse skulle sikre, at der lægges en robust tidsplan for afviklingen af retsmøder, hvor der anvendes

videodeltagelse, så risikoen for, at retsmøder aflyses, holdes på et lavt niveau.

Ved vurderingen af, om videodeltagelse i et retsmøde under hovedforhandlingen vil være ubetænkeligt, vil der ligesom det er tilfældet i dag skulle lægges vægt på bl.a. formålet med det pågældende retsmøde, herunder om den tiltalte skal afgive forklaring i retsmødet.

Bestemmelserne forudsættes anvendt i lyset af de praktiske forhold hos anklagemyndigheden, domstolene, Danmarks Fængsler og psykiatriske institutioner m.v. Således vil der desuden kunne gøres undtagelse til udgangspunktet om videodeltagelse, hvis sagen ellers ikke ville kunne gennemføres inden for rimelig tid. I den samlede vurdering vil også de sikkerhedsmæssige fordele ved, at en højrisikoarrestant deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede frem for ved fysisk fremmøde i retten, skulle indgå.

Det forudsættes, at domstolene så vidt muligt berammer de omfattede retsmøder til retslokaler, der har det fornødne tekniske udstyr til brug for anvendelse af telekommunikation med billede.

Endelig foreslås i § 854, stk. 4, der bliver *stk. 5,* at ændre »har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2« til »deltager tiltalte ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. stk. 1-3«.

Der er tale om en konsekvensændring, der foretages som følge af indsættelsen af et nyt stk. 2 og ændringen af bestemmelsens nuværende stk. 2, der bliver stk. 3.

Det bemærkes, at idet der i § 917, stk. 1, er henvist til retsplejelovens kapitel 77-79, finder § 854 tilsvarende anvendelse under hovedforhandlingen i ankesager for landsretten, der omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 32 (§ 855, stk. 3, nr. 3)
Det følger af retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, at hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom skal en hovedforhandling fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller andre

retsfølger, end at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med en allerede idømt foranstaltning, konfiskation, udvisning, frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs eller erstatning.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 855, stk. 3, nr. 3,* efter »udvisning,« at indsætte »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

Den foreslåede ændring vil indebære, at en hovedforhandling i en straffesag, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, og retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, vil skulle fremmes til dom i tiltaltes fravær, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller andre retsfølger, end at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med en allerede idømt foranstaltning, konfiskation, udvisning, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs eller erstatning.

En straffesag mod en tiltalt, der står til fængselsstraf i 1 år eller derunder samt opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud, vil således med lovforslaget skulle fremmes, hvis tiltalte udebliver uden dokumenteret lovligt forfald, og betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Udtrykket »opholdsforbud« vil omfatte forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder. Udtrykket »boligforbud« vil omfatte forbud mod at lade nærmere bestemte personer eller grupper af personer tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig nærmere bestemte personer eller grupper af personer. Udtrykket »besøgsforbud« vil omfatte forbud mod at modtage besøg af nærmere bestemte personer eller grupper af personer. Udtrykket »kontaktforbud« vil omfatte et forbud mod at søge at kontakte nærmere bestemte personer eller grupper af personer. Udtrykket »rejseforbud« vil omfatte forbud mod at udrejse eller at rejse til og opholde sig i nærmere bestemte lande. Efter gældende ret vil udtrykkene således omfatte opholdsforbud efter straffelovens §§ 79 a, 79 b, 79 c og § 236, boligforbud efter straffelovens § 236, besøgsforbud efter straffelovens § 236, kontaktforbud efter straffelovens §§ 79 a, 79 b og 236 samt rejseforbud efter straffelovens §§ 79 e og 236.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet ændringer i anvendelsesområdet for retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3.

Det vil således fortsat gælde, at der skal afsiges udeblivelsesdomme i samtlige sager, hvor reglerne giver mulighed for det. En hovedforhandling vil således skulle fremmes, hvis sagen trods tiltaltes udeblivelse er tilstrækkeligt oplyst. Det forhold, at en forklaring fra den tiltalte kan være af betydning ved vurderingen af skyldsspørgsmålet og strafudmålingen, herunder fremover også spørgsmålet om opholdsforbud efter straffelovens §§ 79 a, 79 b, 79 c og 236, boligforbud efter straffelovens § 236, besøgsforbud efter straffelovens § 236, kontaktforbud efter straffelovens §§ 79 a, 79 b og 236, og rejseforbud efter straffelovens § 79 e og 236, vil derfor ikke i sig selv kunne medføre, at sagen udsættes. Der vil derfor fortsat skulle være konkrete grunde i den enkelte sag til, at tiltaltes tilstedeværelse under hovedforhandlingen vurderes at være nødvendig, jf. retsplejelovens § 855, stk. 3, og retten vil fortsat skulle angive de konkrete grunde til, at sagen ikke findes at være tilstrækkeligt oplyst, i retsbogen.

Hvis retten derimod finder, at der er konkrete grunde til, at tiltaltes tilstedeværelse under hovedforhandlingen er nødvendig, vil retten kunne beslutte, at sagen ikke kan fremmes til dom i tiltaltes fravær.

Hvis tiltalte idømmes et opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud ved en udeblivelsesdom, vil forbuddet have virkning, når dommen er forkyndt for den dømte, og ankefristen er udløbet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 33 (§ 916, stk. 1)
Retsplejelovens § 916, stk. 1, vedrører forberedende retsmøder i sager, der er anket til landsretten.

Det fremgår af § 916, stk. 1, 1. pkt., at retsmøder, som afholdes inden hovedforhandlingen, ikke er offentlige. Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse, jf. 2. pkt.

Retsplejelovens § 916, stk. 1, svarer således til den gældende bestemmelse i § 848, stk. 1, som vedrører forberedende retsmøder i første instans.

Det foreslås, at henvisningen i *§ 916, stk. 1, 2. pkt*., ændres fra § 748 a til § 848, stk. 2 og 3.

Det foreslås således, at den ændring, der foreslås af § 848 for forberedende retsmøder i første instans også skal gælde for forberedende retsmøder i forbindelse med anke til landsretten. Forslaget indebærer dermed, at en såkaldt højrisikoarrestant som udgangspunkt deltager i forberedende retsmøder i landsretten ved anvendelse af telekommunikation med billede. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 24-25, og bemærkningerne hertil.

Idet der i retsplejelovens § 936, stk. 1, henvises til § 916, vil ændringen ligeledes indebære en tilsvarende ændring for så vidt angår forberedende retsmøder i Højesteret. Højrisikoarrestanter vil således som udgangspunkt også skulle deltage i forberedende retsmøder ved Højesteret ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 34-35 (§ 917, stk. 2)
Efter retsplejelovens § 917, stk. 2, behandles ankesager for landsretten, der ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, efter reglerne i kapitel 78, medmindre andet er bestemt. § 843 a, § 844, stk. 2, og § 849 finder tilsvarende anvendelse. Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse under hovedforhandlingen. Reglen i § 854 finder ikke anvendelse.

I *§ 917, stk. 2, 3. pkt.,* foreslås det at ændre henvisningen fra § 748 a til § 848, stk. 2.

Det bemærkes, at de foreslåede bestemmelser i § 848, stk. 2, 1.-3. pkt., svarer til § 748 a, stk. 1, 1.-3. pkt., mens der i den foreslåede § 848, stk. 2, 4. pkt., henvises til § 748 a, stk. 3-4. Der tilsigtes således med forslaget ikke nogen ændring i relation til anvendelsen af disse regler i forbindelse med hovedforhandlinger i landsretten i sager, der ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

I *§ 917, stk. 2, 4. pkt.*, foreslås det at ændre henvisningen fra § 854 til § 854, stk. 1.

Forslaget indebærer, at bestemmelsen i § 854, stk. 1, om, at retten kan tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år m.v., fortsat ikke vil finde anvendelse i ankesager, der ikke omfatter

bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld. I stedet vil retten kunne tillade videodeltagelse efter § 917, stk. 2, 3. pkt., jf. § 848, stk. 2 (omtalt ovenfor).

For så vidt angår de øvrige stykker i § 854, der foreslås ændret, jf. lovforslagets § 1, nr. 30-31, indebærer forslaget, at disse øvrige stykker vil finde anvendelse også for ankesager, der ikke omfatter beviserne for tiltaltes skyld.

Forslaget indebærer således, at i tilfælde, hvor tiltalte er en såkaldt højrisikoarrestant, vil det være udgangspunktet, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen under ankesagen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29 og bemærkningerne hertil.

Forslaget indebærer endvidere, at retten kan bestemme, at højrisikoarrestanter deltager i hovedforhandlingen under ankesagen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 30, og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen er for så vidt angår hovedforhandlinger i 1. instans og ankesager, der omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, særligt tiltænkt større sager med flere tiltalte, der strækker sig over flere retsdage. For så vidt angår sager omfattet af § 917, stk. 2, om ankesager, der ikke omfatter beviserne for tiltaltes skyld, vil bestemmelsen dog også kunne være særligt relevant i andre tilfælde, idet retsmøderne netop ikke omfatter bevisførelse, og det således må antages, at retsmøder under hovedforhandlingen ikke sjældent uden betænkeligheder vil kunne gennemføres ved, at tiltalte deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Retten vil således på den ene side kunne lægge vægt på, at der er tale om et retsmøde uden bevisførelse, mens der på den anden side bør tages hensyn til karakteren og betydningen af eventuelle supplerende forklaringer samt sagens øvrige omstændigheder.

Til nr. 36 (§ 918)
Det fremgår af retsplejelovens § 918, stk. 2, at ekstrakten indsendes til landsretten og forsvareren så vidt muligt senest 2 uger før hovedforhandlingen. Hvis sagen behandles efter §§ 930 a eller 930 b (om behandling af sagen uden mundtlig hovedforhandling), indsendes ekstrakten til landsretten og forsvareren senest samtidig med anklagerens første procedureindlæg. Landsrettens præsident fastsætter antallet af ekstrakter.

Det foreslås i *§ 918, stk. 2, 2. pkt.,* at ændre henvisningen til §§ 930 a og 930 b, så det fremgår, at ekstrakten skal indsendes til landsretten og forsvareren senest samtidig med anklagerens første procedureindlæg, hvis sagen er behandlet uden mundtlig hovedforhandling.

Forslaget er en konsekvens af forslagene om at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager uden en mundtlig hovedforhandling.

Forslaget indebærer, at reglerne i § 918, stk. 2, om fristen for anklagemyndighedens indlevering af ekstrakten også vil gælde for sager, der behandles skriftligt i medfør af den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 37, de foreslåede § 1018 f, stk. 5 og 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 42, og de foreslåede § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4, jf. lovforslagets § 2, nr. 2-3.

Det bemærkes, at hvis alene en del af sagen er behandlet i medfør af den foreslåede § 930 c, så vil ekstrakten for sagens øvrige spørgsmål skulle indleveres i overensstemmelse med de øvrige betingelser i retsplejelovens § 918. Er anken f.eks. tillige støttet på, at spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte skal dømmes, er urigtigt afgjort som følge af fejlagtig bedømmelse af beviserne i sagen, jf. retsplejelovens § 912, stk. 1, nr. 4, vil fristen for indleveringen af ekstrakten i denne del af sagen være senest 2 uger før hovedforhandlingen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 37 (§ 930 c)
Efter retsplejelovens § 925, stk. 1, skal tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling ikke medføre ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af den pågældende regel kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Efter retsplejelovens § 927, stk. 1, nr. 2, kan retten af egen drift i tilfælde, hvor tiltalte er domfældt, og hvor retten finder, at en væsentlig regel for sagens behandling, som har til formål at beskytte tiltalte, er tilsidesat,

ophæve dommen og hjemvise sagen, hvis retten finder, at den begåede fejl gør domfældelsens rigtighed tvivlsom.

Efter retsplejelovens §§ 930 a og 930 b kan en ankesag under nærmere angivne betingelser afgøres uden mundtlig hovedforhandling, når anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Efter det foreslåede *§ 930 c, stk. 1, 1.pkt.,* kan retten efter høring af parterne bestemme, at spørgsmål om, hvorvidt tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagsbehandling skal medføre ophævelse og hjemvisning af den ankede dom, jf. § 925, stk. 1, eller § 927, stk. 1, nr. 2, skal afgøres inden hovedforhandlingen, medmindre særlige grunde taler herimod.

Bestemmelsen vil indebære, at retten inden hovedforhandlingen og på skriftligt grundlag kan afgøre spørgsmålet om, hvorvidt byrettens dom skal ophæves og hjemvises grundet rettergangsfejl, medmindre særlige grunde taler imod.

Retten bør ved modtagelsen af ankemeddelelsen vurdere, om spørgsmålet om ophævelse og hjemvisning kan afgøres inden hovedforhandlingen og på skriftligt grundlag. Før retten i givet fald træffer afgørelse herom, vil parterne skulle høres. Parterne har hverken krav på mundtlig behandling eller skriftlig behandling, selv om de måtte være enige om behandlingsformen, men parternes eventuelle enighed bør indgå i rettens samlede afvejning.

Spørgsmålet vil ikke kunne afgøres efter den foreslåede bestemmelse, hvis der undtagelsesvis er behov for mundtlig bevisførelse for, at retten kan tage stilling til spørgsmålet om ophævelse og hjemvisning grundet rettergangsfejl.

Det vil også skulle indgå i rettens vurdering, om behandlingen af spørgsmålet inden hovedforhandlingen og på skriftligt grundlag vurderes at ville forsinke den samlede sagsbehandlingstid for straffesagen væsentligt, hvis retten måtte finde, at der ikke skal ske ophævelse og hjemvisning af sagen, og at der herefter er yderligere ankegrunde, som retten vil skulle tage stilling til.

Retten vil skulle forsøge at tilrettelægge sin behandling af sagen på en sådan måde, at der kan tages stilling til spørgsmålet om ophævelse og hjemvisning inden hovedforhandlingen. Retten vil f.eks. kunne fastsætte et tidspunkt for hovedforhandlingen for sagens øvrige spørgsmål, selvom retten har truffet beslutning efter § 930 c, så det sikres, at behandlingen af disse spørgsmål ikke bliver forsinket, hvis retten kommer frem til, at sagen ikke skal ophæves og hjemvises.

Det foreslås i *2. pkt.,* at retten træffer bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Manglende rettidig indlevering af procedureindlæg har ikke nogen retsvirkninger i forhold til sagens behandling eller afgørelse.

Ved manglende rettidig indlevering af procedureindlæg fra en beskikket forsvarer, som ikke har lovligt forfald, kan retten påtale fristoverskridelsen, og påtalen vil indgå i rettens samlede vurdering af den pågældende forsvarers muligheder for i givet fald at blive eller forblive beneficeret forsvarer.

Det bemærkes, at bestemmelsen også – i modsætning til retsplejelovens §§ 930 a og 930 b – vil finde anvendelse i ankesager, der omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, hvis anken tillige er støttet på, at byretten har tilsidesat regler for sagens behandling eller anvendt disse forkert, jf. § 912, stk. 1, nr. 1, eller hvis retten af egen drift finder, at dommen skal ophæves og hjemvises efter § 927, stk. 1, nr. 2.

Dette skal ses i lyset af, at retten efter den foreslåede bestemmelse vil kunne beslutte, at spørgsmålet om ophævelse og hjemvisning af den ankede dom skal afgøres inden hovedforhandlingen. Hvis retten finder, at den ankede dom skal ophæves og hjemvises, skal anklagemyndigheden, hvis den ikke frafalder tiltale, snarest muligt på ny indbringe sagen for byretten, jf. § 930, stk. 1. Sagen vil således blive behandlet på ny ved 1. instansen, hvor der på ny vil skulle tages stilling til skyldsspørgsmålet. Hvis retten ikke finder, at den ankede dom skal ophæves og hjemvises, træffer retten kendelse herom, og retten vil skulle behandle sagens tilbageværende spørgsmål efter retsplejelovens øvrige regler. Er der tale om en bevisanke, vil den således skulle behandles efter retsplejelovens § 917, stk. 1, hvorefter en fuldstændig ny hovedforhandling vil finde sted for landsretten.

Endelig bemærkes det, at landsrettens kendelser, der træffes under behandlingen af en ankesag, kun kan kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 968 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 38 (§ 932)
Retsplejelovens § 932, stk. 2, angår ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke en landsretsdom i en straffesag til Højesteret. Det fremgår, at § 904, stk. 3, tilsvarende finder anvendelse, hvis sagen er behandlet efter §§ 930 a og 930 b. Det indebærer, at hvis tiltalte ikke var gjort bekendt med tidspunktet for dommens afsigelse, regnes tiltaltes frist for at indgive ansøgning til Procesbevillingsnævnet fra den dag, hvor retten har sendt en udskrift af dommen til tiltalte.

Det foreslås i *§ 932, stk. 2, 2. pkt.,* at ændre henvisningen til §§ 930 a og 930 b, så det fremgår, at bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse, hvis sagen er behandlet uden mundtlig hovedforhandling.

Forslaget er en konsekvens af forslagene om at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager uden en mundtlig hovedforhandling.

Forslaget indebærer, at reglerne i § 932, stk. 2, om frist for ansøgning om tredjeinstansbevilling også vil gælde for sager, der behandles skriftligt i medfør af den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 37, de foreslåede § 1018 f, stk. 5 og 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 42, og de foreslåede § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4, i straffeloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2-3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 39 (§ 936, stk. 1)
Retsplejelovens § 936, stk. 1, bestemmer, at reglerne i §§ 909, 916, 921, 922 og 924-930 a tilsvarende finder anvendelse ved Højesterets behandling af anken, og reglerne i § 921, stk. 2, finder også anvendelse på tiltaltes anke.

Det indebærer bl.a., at Højesteret med parternes samtykke kan bestemme, at ankesagen afgøres uden mundtlig forhandling, når parterne nedlægger samstemmende påstande, jf. § 930 a, stk. 1. Højesteret træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg, jf. stk. 2.

Det foreslås, at i *§ 936, stk. 1,* ændres henvisningen fra »og 924-930 a« til », 924-930 a og 930 c«.

Forslaget skal ses i lyset af forslagene om at udvide domstolenes mulighed for at behandle sager uden en mundtlig hovedforhandling.

Forslaget indebærer, at den foreslåede § 930 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 37, tilsvarende vil finde anvendelse ved Højesterets behandling af ankesager.

Det vil indebære, at Højesteret efter høring af parterne kan bestemme, at spørgsmål om, hvorvidt tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagsbehandling skal medføre ophævelse og hjemvisning af den ankede dom, jf. § 925, stk. 1, eller § 927, stk. 1, nr. 2, skal afgøres inden hovedforhandlingen, medmindre særlige grunde taler herimod. Højesteret behandler i så fald spørgsmålet på skriftligt grundlag og træffer bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 40 (§ 937, stk. 1)
Retsplejelovens § 937, stk. 1, vedrører hovedforhandlingen i Højesteret. Efter bestemmelsens 3. pkt. finder reglerne i § 748 a tilsvarende anvendelse.

Det foreslås i *§ 937, stk. 1, 3. pkt.,* at ændre henvisningen fra § 748 a til § 848, stk. 2.

Det bemærkes, at de foreslåede bestemmelser i § 848, stk. 2, 1.-3. pkt., svarer til § 748 a, stk. 1, 1.-3. pkt., mens der i § 848, stk. 2, 4. pkt., henvises til § 748 a, stk. 3-4. Der tilsigtes med forslaget ikke nogen ændring i relation til anvendelsen af disse regler i forbindelse med hovedforhandlinger i Højesteret.

For så vidt angår henvisningen til § 854, stk. 2-5, der foreslås ændret, indebærer forslaget, at disse stykker vil finde anvendelse også for hovedforhandlinger i Højesteret.

Således indebærer forslaget, at i tilfælde, hvor tiltalte er en såkaldt højrisikoarrestant, vil det være udgangspunktet, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen under ankesagen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse (herunder frakendelse af førerretten efter færdselsloven), opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- og/eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29 og bemærkningerne hertil.

Forslaget indebærer endvidere, at retten kan bestemme, at tiltalte højrisikoarrestanter deltager i hovedforhandlingen under ankesagen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 30, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 41 (§ 987, stk. 6)
Hvis en domfældt ved en fejl er blevet dømt to gange efter den forenklede bødesagsproces for den samme handling, eller hvis en domfældt allerede har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling, som domfældelsen angår, kan anklagemyndigheden søge fejlen genoprettet ved enten at anke sagen til landsretten eller søge sagen genoptaget.

For genoptagelse af domme afsagt efter den forenklede bødesagsproces følger det af retsplejelovens § 987, stk. 2, 1. pkt., at er en tiltalt blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan domfældte begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte godtgør at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at bødeforelægget ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Ifølge 2. pkt. fremsættes begæringen over for den ret, som har afsagt dom i sagen.

Efter de gældende regler giver retsplejelovens § 987, stk. 2, imidlertid ikke tilstrækkelig klar hjemmel til, at byretterne på anklagemyndighedens begæring kan genoptage domme afsagt på åbenbart forkert grundlag.

Hvis § 987, stk. 2, ikke anvendes, skal anklagemyndigheden i stedet anke dommen til landsretten, jf. herved § 906, stk. 1, § 907, stk. 3, og § 902, stk. 1.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 987 at indsætte et nyt *stk. 6*, som vil skabe klar hjemmel til, at anklagemyndigheden kan anmode byretten om genoptagelse af udeblivelsesdomme, som er blevet behandlet efter den forenklede bødesagsproces.

Det foreslås i *1. pkt.,* at når en tiltalt er blevet domfældt efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan anklagemyndigheden begære sagen genoptaget til forhandling, når

domfældte allerede er blevet dømt eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling.

Henvisningen til § 897, stk. 1, nr. 3, vil indebære, at ordningen alene vil finde anvendelse i sager, som behandles efter den forenklede bødesagsproces i § 896 a, og hvor tiltalte er blevet domfældt efter § 897, stk. 1, nr. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse vil adgangen til genoptagelse gælde i sager, hvor domfældte allerede er blevet dømt eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling.

Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor en lovovertrædelse ved en fejl er blevet oprettet to gange på to forskellige journalnumre af enten politiet eller retten, hvorefter der afsiges udeblivelsesdom efter § 897, stk. 1, nr. 3, i begge sager. Det vil endvidere f.eks. kunne være i tilfælde, hvor politiet ved en fejl har sendt to anklageskrifter til retten, som herefter afsiger to udeblivelsesdomme for den samme handling. Desuden vil det f.eks. kunne være i tilfælde, hvor der afsiges udeblivelsesdom, selv om sagen allerede er afgjort ved udenretlig vedtagelse af bødeforelægget, f.eks. fordi det ved en fejl ikke er blevet opdaget, at bøden er blevet betalt, eller at retten ved en fejl ikke er blevet orienteret herom.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden efter den foreslåede bestemmelse vil fremsætte begæring om genoptagelse med henblik på, at sagen afvises, jf. retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3. Er der afsagt flere domme efter § 897, stk. 1, nr. 3, vedrørende den samme handling, forudsættes det, at anklagemyndigheden vil begære den eller de senest afsagte domme genoptaget.

Det forudsættes i den forbindelse, at sagen, efter at den er blevet genoptaget, igen vil blive behandlet uden afholdelse af retsmøde, jf. § 896 a, det vil sige på skriftligt grundlag.

Begæringen vil ifølge det foreslåede *2. pkt.* skulle fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen.

Efter det foreslåede *3. pkt.* finder reglerne i stk. 1, 3. og 4. pkt., tilsvarende anvendelse.

Det vil medføre, at reglerne i § 979, stk. 2, samt §§ 980-982 finder anvendelse for anklagemyndighedens begæringer om genoptagelse efter

den foreslåede bestemmelse. Det følger bl.a. af disse regler, at begæringen indgives skriftligt og må angive de omstændigheder, hvorpå den støttes, og at retten ved kendelse afgør, om begæringen skal tages til følge eller forkastes.

Det vil desuden indebære, at spørgsmålet kan indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret, hvis genoptagelse nægtes.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 42 (§ 1018 f, stk. 5 og 6)
Det fremgår af retsplejelovens § 1018 f, stk. 3, at en sag om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning efter kapitel 93 a behandles i strafferetsplejens former. Dette indebærer bl.a., at det er statsadvokaten, der forelægger sagen for retten, og at anke af byrettens afgørelse skal ske efter de straffeprocessuelle regler. Det er dog den erstatningssøgende, der har bevisbyrden for, at den pågældende har krav på erstatning, og sagen behandles uden medvirken af domsmænd, jf. § 1018 f, stk. 4. Hvis den erstatningssøgende ikke møder personligt eller ved advokat, kan sagen afvises, jf. Højesterets kendelse af 16. oktober 1987 i sag 281/1987 (trykt i UfR 1987, side 903).

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.1.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 1018 f* at indsætte et *stk. 5*, hvorefter retten efter høring af parterne skal bestemme, at sagen afgøres på skriftligt grundlag, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Indleverer den erstatningssøgende ikke rettidigt sit første procedureindlæg, afviser retten sagen ved en beslutning, der meddeles parterne.

Efter det foreslåede vil rettens beslutning om at afgøre en sag skriftligt ske efter en konkret vurdering af behovet for en mundtlig hovedforhandling i den pågældende sag. Skriftlig behandling vil være relevant, hvis der ikke er omstridte faktiske omstændigheder, der bedst vil kunne belyses gennem bevisførelse i form af forklaringer, eller hvis sagen ikke i øvrigt er af kompleks karakter. Det vil også kunne tillægges vægt, hvor indgribende afgørelsen er for den erstatningssøgende, og om sagen er af principiel karakter.

Hvis bevisførelse i form af forklaringer vil være af væsentlig betydning for sagen, vil en mundtlig hovedforhandling være påkrævet. Sagen vil ikke kunne afgøres efter den foreslåede bestemmelse, hvis der er behov for mundtlig bevisførelse.

Hvis sagen har en særlig interesse for offentligheden, vil dette også tale imod, at sagen behandles skriftligt.

Før retten i givet fald træffer afgørelse om, at spørgsmålet skal afgøres på skriftligt grundlag, vil parterne skulle høres.

Parterne har hverken krav på mundtlig behandling eller skriftlig behandling, selv om de måtte være enige om behandlingsformen, men parternes eventuelle enighed bør indgå i rettens samlede afvejning.

Når retten har bestemt, at sagen skal behandles på skriftligt grundlag, træffer retten bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Det er op til retten at bestemme, i hvilken rækkefølge parterne skal indgive procedureindlæg, hvor mange procedureindlæg hver part skal indgive (et eller flere), og på hvilke tidspunkter.

Retten vil skulle afvise sagen ved en beslutning, der meddeles parterne, hvis den erstatningssøgende ikke rettidigt indleverer sit første procedureindlæg.

Dette stemmer overens med virkningen af reglerne om udeblivelse under en mundtlig hovedforhandling i en tvist af civilretlig karakter og Højesterets kendelse af 16. oktober 1987 i sag 281/1987 (trykt i UfR 1987, side 903).

Indleverer den erstatningssøgende ikke rettidigt sit første procedureindlæg, anses den pågældende således som udeblevet på samme måde som den part, der udebliver under en mundtlig hovedforhandling, før parten har nedlagt sin påstand, jf. retsplejelovens § 362, stk. 1.

Hvis den erstatningssøgende har indleveret sit første procedureindlæg, men ikke rettidigt indleverer et senere procedureindlæg, er det op til retten at beslutte, hvordan sagens videre forløb skal håndteres.

Det foreslås endvidere at indsætte et *stk. 6* i § 1018 f, hvorefter stk. 5 tilsvarende finder anvendelse i forbindelse med behandlingen af ankesagen.

Det foreslåede vil medføre, at retten i forbindelse med ankesagen på ny vil skulle tage stilling til, om sagen er egnet til skriftlig forhandling. Retten vil i 2. instans også skulle foretage en høring af parterne, uanset at dette allerede

er sket i forbindelse med behandlingen i 1. instans. Det samme gør sig gældende, hvis anken behandles af Højesteret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1 (§ 50, stk. 3)

Det fremgår af straffelovens § 50, stk. 1, at bøde tilfalder statskassen. Efter stk. 2 kan bøde idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre. Tillægsbøder kan idømmes i forbindelse med såvel ubetingede som betingede straffe. Idømmes flere personer i en sag en bøde for samme lovovertrædelse, påhviler det hver enkelt domfældt at betale bøden, og bøden indkræves hos den enkelte dømte.

Tillægsbøder er som andre strafferetlige sanktioner underlagt bestemmelserne i straffelovens kapitel 10 om straffens fastsættelse, herunder § 82 om formildende omstændigheder og § 88 om straffastsættelsen, når flere forhold er til samtidig pådømmelse.

Straffelovens kapitel 28 regulerer formueforbrydelserne, og i § 286, stk. 1 og 2, findes en skærpet strafferamme for særligt grove overtrædelser af bl.a. § 281 om afpresning, § 282 om åger, § 278 om underslæb, § 279 om bedrageri, § 279 a om databedrageri, § 280 om mandatsvig og § 283 om skyldnersvig. Endvidere er særligt grove tilfælde af berigelseskriminalitet på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet kriminaliseret i § 289, stk. 1, forskellige former for berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler af særligt grov beskaffenhed er kriminaliseret i § 289, jf. § 289 a, stk. 4, hvidvask af særlig grov beskaffenhed er kriminaliseret i § 290 a, stk. 2, og forskellige forbrydelser af særligt grov beskaffenhed begået i selskabsforhold er omfattet af i § 296, stk. 2.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.11.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i straffelovens *§ 50* indsættes et nyt *stk. 3*.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at bøde endvidere kan idømmes som tillægsstraf til anden strafart ved en overtrædelse omfattet af denne lovs §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, § 286, stk. 2, § 289, jf. § 289 a, stk. 4, § 290 a, stk. 2, eller § 296, stk. 2.

Det foreslåede vil omfatte overtrædelser af straffelovens §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, om afpresning og åger af særligt grov beskaffenhed, § 286, stk. 2, om særligt grove overtrædelser af visse formueforbrydelser, det vil sige særligt grove overtrædelser af § 278 om underslæb, § 279 om bedrageri, § 279 a om databedrageri, § 280 om mandatsvig og § 283 om skyldnersvig, ligesom § 289, jf. § 289 a, stk. 4, om særlig grov berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler, § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særligt grov beskaffenhed og § 296, stk. 2, om forskellige særligt grove forbrydelsestyper begået i selskabsforhold vil være omfattet. Det forudsættes at være en betingelse, at der er idømt fængselsstraf. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere finde anvendelse, hvor den dømte er dømt for medvirken eller for forsøg.

Det forudsættes, at den foreslåede bødebestemmelse vil skulle finde anvendelse som det altovervejende udgangspunkt i alle sager omfattet heraf. Der vil med den foreslåede ændring således ske en skærpelse af straffelovens bødebestemmelse i § 50.

Den foreslåede bestemmelse vil som særregel skulle finde anvendelse frem for bødebestemmelserne i § 50, stk. 2, når betingelserne herfor er opfyldt. Bestemmelsen vil skulle finde anvendelse som det altovervejende udgangspunkt i de omhandlede sagstyper, hvilket vil omfatte væsentligt flere forbrydelser, end tilfældet er for straffelovens § 50, stk. 2, i dag. Den foreslåede bestemmelse forventes således at indebære den ændring, at der i langt størstedelen af sager om særligt grov økonomisk kriminalitet vil skulle idømmes en tillægsbøde.

Den foreslåede bestemmelse indebærer et krav om, at den pågældende dømmes for en overtrædelse af eller forsøg på overtrædelse af én af de opregnede forbrydelser, førend der vil kunne idømmes en tillægsbøde. Det bemærkes, at de omhandlede forbrydelser i almindelighed vil angå en opnået eller tilsigtet vinding på beløb på 500.000 kr. eller derover, idet beløbets størrelse dog ikke er eneafgørende, jf. gennemgangen af gældende ret i pkt. 2.11.1.1 i de almindelige bemærkninger.

I sager, hvor straffen skal fastsættes som en fællesstraf efter straffelovens § 61, stk. 1, eller en tillægsstraf efter § 89 vil det foreslåede have som konsekvens, at hvis den strafbare handling, som aktuelt er til pådømmelse, når den ses i sammenhæng med den tidligere straffedom, kan henføres til ét af delikterne i den foreslåede tillægsbødebestemmelse, vil det kunne

resultere i en tillægsbøde svarende til det beløb, som den aktuelle og tidligere pådømte lovovertrædelse angår og angik eller tilsigtede at angå.

Som eksempel kan nævnes sag om bedrageri, som isoleret set henføres til § 285, stk. 1, hvor der tillige foreligger et tidligere bedrageriforhold omfattet af § 89, som også isoleret set henføres til § 285, stk. 1. Hvis retten ved fastsættelsen af tillægsstraffen efter § 89 finder, at det aktuelle forhold sammenlagt med det tidligere forhold skal henføres til § 286, stk. 2, vil tillægsbøden efter den foreslåede bestemmelse skulle fastsættes til et samlet beløb, som den aktuelle angår og tidligere pådømte sag angik. En sådan subsumption skal i givet fald have dækning i den rejste tiltale.

Det bemærkes, at idømmelse af en tillægsbøde efter den foreslåede bestemmelse ikke vil skulle modsvares af en kortere fængselsstraf som følge af, at retten skal fastsætte en forvandlingsstraf for den idømte tillægsbøde, jf. straffelovens § 54. Det vil ikke have indflydelse på idømmelse af tillægsbøder efter den foreslåede bestemmelse, om der tillige sker konfiskation af det ved lovovertrædelsen opnåede udbytte eller af en værdi svarende til udbyttet, jf. straffelovens § 75, stk. 1 og 3, ligesom øvrige retsfølger, herunder erstatningskrav, af den strafbare handling vil være uden betydning for idømmelse af tillægsbøden.

Bødeprovenuet vil i overensstemmelse med straffelovens § 50, stk. 1, skulle tilfalde statskassen. Det vil være politiet, som opkræver den idømte tillægsbøde. Hvis bøden ikke betales inden for en nærmere fastsat frist, overdrager politiet bøden til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden i medfør af reglerne herom i bødebekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1071 af 28. august 2025 med senere ændringer).

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.,* at bøden fastsættes til et beløb svarende til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller er tilsigtet at angå, dog maksimalt 10.000.000 kr.

Tillægsbøden vil skulle fastsættes til et beløb, som svarer til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller tilsigtede at angå, her benævnt sagsgenstanden. Det er således ikke afgørende, at den dømte eller andre har oppebåret en fortjeneste ved lovovertrædelsen for sig selv eller andre. Det afgørende vil være det beløb, som lovovertrædelsen angår eller tilsigtede at angå. Det vil for fastsættelsen af beløbet være underordnet, om det beløb, som lovovertrædelsen angår eller tilsigtede at angå, foreligger i form af penge,

eller om der er tale om andre formuegoder, hvis værdi vil skulle omsættes til et pengebeløb. Er der tale om flere overtrædelser af flere forbrydelser omfattet af bestemmelsen, vil tillægsbøden skulle fastsættes til den samlede sagsgenstand på tværs af forholdene. Det forudsættes, at der ved fastsættelsen af tillægsbøden vil skulle ske absolut kumulation. Tillægsbøden vil dog maksimalt kunne fastsættes til 10.000.000 kr., uanset at sagsgenstanden kan opgøres til et højere beløb.

Det foreslåede indebærer, at en person, som f.eks. idømmes en frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særligt grov beskaffenhed for 750.000 kr., vil skulle idømmes en tillægsbøde på 750.000 kr., medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, jf. herom nedenfor.

Det bemærkes, at kun beløb, som kan henføres til mindst ét af delikterne opregnet i den foreslåede bestemmelse, vil kunne indgå i beregningen af bødebeløbet. Er den dømte således tillige dømt for eksempelvis tyveri eller indbrudstyveri af særlig grov beskaffenhed, vil de beløb mv., som disse forhold angår eller tilsigtede at angå, ikke indgå i opgørelsen af sagsgenstanden og fastlæggelsen af tillægsbødebeløbet.

Det foreslåede vil skulle gælde, uanset om frihedsstraffen gøres ubetinget eller betinget, herunder betinget med vilkår om samfundstjeneste, og idømmelse af tillægsbøden vil skulle ske uden hensyntagen til, hvilken straf som i øvrigt idømmes. Idømmelse af tillægsbøder efter den foreslåede bestemmelse vil heller ikke skulle bero på eller afhænge af den idømtes betalingsdygtighed, uanset om dommen gøres betinget, ubetinget eller en kombination heraf, jf. § 58, stk. 1.

I en situation hvor der er flere dømte i samme sag, og alle findes skyldige i samme af bestemmelsen omfattede forhold, vil hver af de dømte skulle idømmes en tillægsbøde svarende til sagsgenstanden, jf. dog nedenfor om nedsættelse af bøden. I en sag, hvor tre personer er dømt for at have hvidvasket for i alt 3.000.000 kr., vil de således hver blive idømt en bøde på 3.000.000 kr. Det betyder, at der principielt vil kunne opkræves og inddrives i alt 9.000.000 kr. fra de dømte. Det svarer til praksis for udmåling af tillægsbøder efter § 289, stk. 3, jf. § 50, stk. 2, idet der med den foreslåede ordning ikke lægges op til, at der skal ske en fordobling af beløbet. Det afgørende for bødens størrelse vil være sagsgenstanden, hvorimod det ikke vil være relevant, om de pågældende er idømt straf af f.eks. forskellig varighed, så længe de alle er fundet skyldige i de samme relevante forhold.

Hvor de dømte ikke er fundet skyldige i de samme relevante forhold (f.eks. fordi en person er blevet frifundet for et eller flere relevante forhold i sagen, eller hvis en af personerne er tiltalt for et mindre antal forhold end de øvrige), vil sådanne personer alene skulle idømmes en tillægsbøde svarende til den del af den samlede sagsgenstand, som vedkommende er dømt for. De dømte vil ikke kunne indgå aftaler eller gøre erstatningskrav gældende overfor hinanden om den indbyrdes hæftelse, idet sådanne aftaler vil stride med princippet i straffelovens § 50, stk. 3, og dermed være ugyldige som stridende mod lov og ærbarhed, jf. Danske Lov 5-1-2.

Som nævnt vil der som det altovervejende udgangspunkt skulle idømmes en tillægsbøde svarende til sagsgenstanden, også ved forsøg og medvirken, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder.

Det vil f.eks. kunne tale for at nedsætte tillægsbøden – og i helt særlige tilfælde lade bøden bortfalde – at den dømte har bidraget til sagens opklaring på et tidspunkt, hvor politiet blev sparet for en længere efterforskning, jf. herved også § 82, stk. 1, nr. 9 og 10, samt hensynene bag. Det kunne f.eks. være tilfældet, hvor den dømte ved at angive sig selv eller andre og med sin fuldstændige tilståelse samt øvrige bistand i form af fremlæggelse af materiale, beviser og vidneforklaringer m.v., har medvirket til, at politiet hurtigt har kunnet afslutte efterforskningen med henblik på retsforfølgning.

I de tilfælde, hvor den dømte ikke har angivet sig selv eller andre, vil der stadig kunne være grundlag for nedsættelse af tillægsbødens størrelse, hvis gerningspersonen har afgivet sin tilståelse tidligt under sagen og i øvrigt har medvirket til sagens opklaring ved fremskaffelse af relevante beviser, herunder fysisk og elektronisk dokumentation samt vidneforklaringer, sådan at politiet er blevet sparet for en længere efterforskning. Det forudsættes, at der uden for disse tilfælde kun i meget begrænset omfang vil kunne ske nedsættelse af tillægsbøden under henvisning til, at den dømte har bidraget til sagens opklaring.

Det vil endvidere kunne tale for at nedsætte tillægsbøden, hvis der er tale om en dom for medvirken til den begåede økonomiske kriminalitet, jf. § 23, hvor den dømte ved sin medvirken kun har udøvet mindre væsentlig bistand eller i øvrigt kun perifært har medvirket til lovovertrædelsen, men ikke f.eks. har været en væsentlig del af planlægningen eller udførelsen af forbrydelsen, og hvor den pågældende alene i meget begrænset omfang må anses at have draget økonomisk fordel eller lignende ved forbrydelsen. Det forudsættes, at muligheden for at nedsætte tillægsbøden vil få et ganske snævert

anvendelsesområde, idet den dømte ved at være omfattet af den foreslåede bødebestemmelses anvendelsesområde principielt har opfyldt betingelserne for medvirken til én af de relevante forbrydelser.

Det ville også kunne tale for at nedsætte tillægsbøden eller helt lade den bortfalde, hvis den dømte har befundet sig i en sårbar position, herunder grundet socialt udsathed, økonomisk eller personlig underlegenhed, eller på grund af manglende indsigt, et afhængighedsforhold eller misbrug, og af denne grund har fungeret som stråmand eller såkaldt muldyr og således ikke i øvrigt har spillet en aktiv rolle i den begåede kriminalitet, men er blevet udnyttet, jf. herved princippet i straffelovens § 82, stk. 1, nr. 6. Der vil ved vurderingen af, om en person har fungeret som stråmand, kunne lægges vægt på de samme omstændigheder som efter konkurslovens bestemmelser om konkurskarantæne, idet det dog ikke vil være et krav, at vedkommende skal have været registreret ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens IT-system, ligesom det forudsættes, at den pågældende på grund af sin underlegne situation eller livsvilkår i øvrigt er blevet udnyttet.

Det forudsættes, at hvor flere gerningspersoner dømmes i forening, og retten træffer afgørelse om at nedsætte bøden for én eller flere af de tiltalte, er nedsættelsen uden betydning for fastsættelsen af de øvrige dømtes tillægsbøder.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Det foreslås i *stk. 3, 3. pkt.,* at selskaber m.v. (juridiske personer) kan idømmes bøde efter 1. pkt. efter reglerne i 5. kapitel.

Det foreslåede vil indebære, at juridiske personer vil kunne idømmes en tillægsbøde efter samme principper som fysiske personer med forbehold for, at juridiske personer ikke idømmes frihedsstraffe, men idømmes bødestraffe. Det gælder også i situationer, hvor der er flere dømte i samme sagskompleks, herunder hvis der blandt de øvrige dømte er fysiske personer. Det foreslåede vil således indebære, at den juridiske person idømmes en tillægsbøde, som udmåles efter principperne i 2. pkt. Den foreslåede ændring vil ikke have indflydelse på den bødestraf, som den juridiske person

i øvrigt idømmes. Det vil f.eks. betyde, at hvor en juridisk person dømmes for hvidvask af 10.000.000 kr. efter straffelovens § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særlig grov beskaffenhed vil den pågældende efter gældende praksis skulle idømmes en bødestraf på 5.000.000 kr., svarende til halvdelen af det hvidvaskede beløb, og en tillægsbøde på 10.000.000 kr. efter den foreslåede ordning.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.11 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 og 3 (§§ 60 og 66)
Straffelovens § 60 angår den dømtes overtrædelse af de vilkår, der er fastsat i medfør af straffelovens §§ 57 og 57 a. Retten kan tildele advarsel, ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for længstetiden eller træffe afgørelse om fuldbyrdelse af fængselsstraffen eller af en del af fængselsstraffen.

Straffelovens § 66 angår den dømtes overtrædelse af vilkår om samfundstjeneste. Retten kan træffe afgørelse om ubetinget fængselsstraf for den begåede lovovertrædelse eller bestemme, at den betingede dom skal opretholdes, eventuelt i forbindelse med en forlængelse af længstetiden for samfundstjeneste og af prøvetiden.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.1.1.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 60 at indsætte et nyt *stk. 3*, der angiver, at retten efter høring af parterne kan bestemme, at de i stk. 1 nævnte retsafgørelser afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Det foreslås i § 66 at indsætte et nyt *stk. 5,* der angiver, at retten efter høring af parterne kan bestemme, at retsafgørelser efter stk. 1 afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod.

Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Bestemmelserne indebærer, at retten i sager om vilkårsovertrædelse kan beslutte at træffe afgørelse på skriftligt grundlag, medmindre særlige grunde taler herimod.

Før retten i givet træffer afgørelse herom, vil parterne skulle høres.

Retten vil efter et skøn kunne bestemme, at sagen skal afgøres på skriftligt grundlag, medmindre særlige grunde taler herimod. Parterne har hverken krav på mundtlig behandling eller skriftlig behandling, selv om de måtte være enige om behandlingsformen, men parternes eventuelle enighed bør indgå i rettens samlede afvejning.

Sagen vil ikke kunne afgøres efter de foreslåede bestemmelser, hvis der undtagelsesvis er behov for mundtlig bevisførelse. Hvorvidt retten finder grundlag for at behandle sagen på skriftligt grundlag, må vurderes konkret. Det bør f.eks. tages i betragtning, hvis sagen ofte angår en bevisvurdering af, hvorvidt de fastsatte vilkår er overtrådt.

Når retten har bestemt, at sagen skal behandles på skriftligt grundlag, træffer retten bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Der medvirker ikke domsmænd til behandlingen. Det er op til retten at bestemme, i hvilken rækkefølge parterne skal indgive procedureindlæg, hvor mange procedureindlæg hver part skal indgive (et eller flere), og på hvilke tidspunkter.

Der vil ikke som sådan være en egentlig udeblivelsesvirkning forbundet med ikke at indlevere et procedureindlæg inden for den frist, som retten har fastsat.

Det må antages, at sagen aldrig vil kunne afgøres, uden at anklagemyndigheden har indleveret mindst ét procedureindlæg. Det må til gengæld også forudsættes, at med forbehold for dels ekspeditionsfejl, dels helt ekstraordinære omstændigheder vil anklagemyndigheden altid overholde den frist, retten har fastsat – og som retten eventuelt efter anmodning har forlænget – for at indlevere anklagemyndighedens procedureindlæg.

Forsvareren bør også altid overholde fristen for at indlevere sit procedureindlæg, idet forsvareren om nødvendigt, herunder i tilfælde af

lovligt forfald, må anmode retten om at forlænge fristen. Skulle forsvareren alligevel overskride fristen, vil forsvareren – hvis der ikke foreligger lovligt forfald eller i det mindste stærkt undskyldende omstændigheder – have handlet i strid med sine pligter som forsvarer, hvilket vil kunne påtales efter de herom gældende regler og principper.

Det vil i en sådan – formentlig meget sjældent forekommende – situation være op til retten, hvordan sagens videre forløb skal håndteres.

Ved manglende rettidig indlevering af procedureindlæg fra en beskikket forsvarer, som ikke har lovligt forfald, kan retten påtale fristoverskridelsen, og påtalen vil indgå i rettens samlede vurdering af den pågældende forsvarers muligheder for i givet fald at blive eller forblive beneficeret forsvarer.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 287, stk. 1, 1. pkt.)
Det fremgår af straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., at er nogen af de forbrydelser, der er nævnt i §§ 276-283, af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, genstandens værdi eller det lidte formuetabs størrelse eller af andre grunde, er straffen bøde.

For nærmere gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 2.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 287, stk. 1, 1. pkt.,* at ændre »af mindre strafværdighed« til: »mindre strafværdige«.

Der er alene tale om en sproglig modernisering af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at fjerne forudsætningen om, at det ved fastsættelsen af bødens størrelse skal indgå, om det stjålne er tilbageleveret, eller om der er/bliver betalt erstatning. Der tilsigtes ikke andre ændringer af bestemmelsen.

Med ændringen forudsættes det således, at det ved fastsættelsen af bødens størrelse efter bestemmelsen ikke vil skulle indgå, om der er eller bliver betalt erstatning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1 (§ 20 b)

Det fremgår af politilovens kapitel 4, at politiet kan anvende magt såvel inden for som uden for strafferetsplejen. Magtanvendelsesbestemmelserne i politiloven suppleres af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 825 af 17. juni 2024 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v. (magtanvendelsesbekendtgørelsen), herunder bestemmelserne om politiets anvendelse af strømpistol i bekendtgørelses §§ 10-14.

Ifølge magtanvendelsesbekendtgørelsens § 10, nr. 1-6, kan politiet i dag anvende strømpistol i en række konkrete situationer.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.12.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i politiloven som *§ 20 b* med henblik på at fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af strømpistol.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af de gældende regler om politiets anvendelse af strømpistol i magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 10-14.

Den foreslåede bestemmelse omfatter den faktiske anvendelse af strømpistol samt advarsler og andre tilkendegivelser om anvendelse af strømpistol. Som det gør sig gældende ved anvendelse af f.eks. stav eller peberspray, jf. bemærkningerne til politilovens § 20 a, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L nr. 17 som fremsat, side 9, må politiet ikke – mundtligt eller ved sin blotte optræden – bevidst give indtryk af at ville anvende strømpistol, medmindre betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det beror på en konkret vurdering af den enkelte polititjenestemands håndtering af strømpistolen, hvornår der foreligger en tilkendegivelse om anvendelse strømpistol.

Den foreslåede bestemmelse i *§ 20 b, stk. 1*, indeholder en udtømmende opregning af de situationer, hvor strømpistol må anvendes som magtmiddel.

De nævnte situationer svarer med tilføjelse af § 20 b, stk. 1, nr. 5 og 6 til, hvornår der efter de gældende regler i magtanvendelsesbekendtgørelsen er adgang til at anvende strømpistol. Situationerne svarer i øvrigt delvis til de situationer, hvor der efter politiloven kan anvendes skydevåben, stav, hund eller peberspray, jf. nærmere nedenfor.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 1*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person.

Bestemmelsen svarer til politilovens § 17, stk. 1, nr. 1, om anvendelse af skydevåben med den forskel, at anvendelsen af strømpistol ikke er betinget af, at angrebet skal være farligt. Det svarer til hvad der gælder for anvendelse af stav og peberspray. Som ved anvendelse af stav og peberspray, er det dog ikke ethvert personangreb, der kan mødes med anvendelse af strømpistol. Brug af strømpistol skal således altid stå i rimeligt forhold til angrebet.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 2*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred.

Som ved politiets anvendelse af bl.a. stav og peberspray er det ikke enhver fare for personskade, der kan berettige anvendelse af strømpistol.

Bestemmelsen sigter navnlig til de situationer, hvor politiet anvender magt over for en person af hensyn til den pågældende selv (nødhjælpstilfælde).

Som ved anvendelse af stav og peberspray vil anvendelse af strømpistol endvidere kunne være berettiget i situationer, hvor nogen søger at forhindre politiet i at hjælpe en person i fare, f.eks. ved at stille sig i vejen for politiets adgang til det sted, hvor personen befinder sig.

Hvilket magtmiddel, der skal anvendes i den konkrete situation, beror på en konkret vurdering af, hvad der i den pågældende situation er nødvendigt og forsvarligt.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 3*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

Udtrykket »samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg« vil skulle forstås på samme måde som i politilovens § 17, stk. 1, nr. 3, om anvendelse af skydevåben. I bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 59 som fremsat, side 5935, er det anført, at bestemmelsen omfatter offentlige institutioner med en særlig betydning for samfundets funktion, men også private virksomheder af særlig betydning kan være omfattet. Som eksempler nævnes kongehuset, Folketinget, ministerierne, politi- og retsbygninger, jernbaneanlæg, broer,

havne lufthavne, telefonanlæg, banker og posthuse samt større og livsvigtige industrianlæg.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 4*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom.

Udtrykket »ejendom« vil skulle forstås på samme måde som i politilovens § 18, stk. 1, nr. 4, om anvendelse af stav. Af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 59 som fremsat, side 5937, fremgår, at angreb på fast ejendom og andre formuegoder er omfattet. Den økonomiske værdi af godet er ikke i sig selv afgørende for, om der er tale om et angreb omfattet af bestemmelsen. Værdien kan dog have betydning ved vurderingen af, om det vil være nødvendigt og forsvarligt at anvende strømpistol.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 5*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at sikre pågribelse af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb.

Bestemmelsen vil omfatte tilfælde, hvor en person har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et angreb. Der vil skulle være tale om et aktuelt forhold. Tidligere begåede forhold vil ikke i sig selv kunne begrunde anvendelse af strømpistol efter denne bestemmelse.

En persons tidligere forhold vil dog kunne indgå ved vurderingen af, om den pågældende med rimelig grund kan mistænkes for at have begået et angreb m.v. som nævnt i bestemmelserne.

Rene retshåndhævelseshensyn vil kun i sjældne tilfælde kunne begrunde, at politiet anvender strømpistol for at pågribe en person efter denne bestemmelse. I en situation, hvor der er tale om at pågribe en flygtende person, må karakteren af det begåede forhold, sandsynligheden for at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et farlig angreb m.v. samt sandsynligheden for, at den pågældende kan pågribes på et senere tidspunkt, indgå ved vurderingen af, om det er berettiget at anvende strømpistol.

Anvendelse af strømpistol i disse tilfælde forudsætter, at der som minimum er et påbegyndt angreb. Et angreb vil som udgangspunkt være påbegyndt, når forberedelseshandlingerne er afsluttet, f.eks. ved at komme patroner i et

skydevåben. Det vil ikke være en betingelse, at skadevirkningen af angrebet indtræder umiddelbart.

Det skal endvidere skønnes, at der er risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et farligt angreb på person, herunder også ved at fortsætte et påbegyndt angreb. Om den betingelse er opfyldt, beror på en samlet konkret vurdering af oplysningerne navnlig om personens sindstilstand, det begåede forhold, og om den pågældende er bevæbnet.

Dette svarer i øvrigt til betingelserne for anvendelse af skydevåben efter politilovens § 17, stk. 1, nr. 4.

Udtrykket »farligt angreb på person« skal forstås på samme måde som beskrevet ovenfor under det foreslåede nr. 1.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 6,* at strømpistol kan anvendes med henblik på at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

Angrebsobjekterne samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg svarer til det foreslåede nr. 3. Det svarer endvidere til angrebsobjekterne, der er omfattet af politilovens § 17, stk. 1, nr. 5.

Det bemærkes, at bestemmelsen i praksis kun sjældent vil finde anvendelse, da kravet om nødvendighed og forsvarlighed også vil skulle være opfyldt i disse situationer.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 1, nr. 7*, at strømpistol kan anvendes med henblik på at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand.

»Tjenestehandlinger« vil skulle forstås på samme måde som i politilovens § 18, stk. 1, nr. 5, om anvendelse af stav, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 59 som fremsat, side 5937, hvorefter tjenestehandlinger bl.a. er anholdelse/frihedsberøvelse, påbud, visitation og fratagelse af genstande, eller hvis politiet søger at skaffe sig adgang til et ikke-frit tilgængeligt sted.

Udtrykket »aktiv modstand« vil kunne omfatte en række situationer fra omfattende uroligheder til situationer, hvor en anholdt/pågrebet person holder fast i en genstand eller andre personer, når politiet forsøger at føre den pågældende væk. Det vil også kunne omfatte situationer, hvor en pågrebet person forsøger at slå eller rive sig løs fra en polititjenestemands

greb, eller hvor en person gør fysisk modstand mod en visitation. Der kan også være tale om, at tredjemand forsøger at lægge forhindringer i vejen for politiets arbejde, f.eks. at personer forsøger at forhindre en anholdelse eller at befri en anholdt. Det bemærkes, at anvendelsen af strømpistol også i de her nævnte tilfælde forudsætter, at anvendelsen er nødvendig og forsvarlig.

I bemærkningerne til politilovens § 18, stk. 1, nr. 5, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 59 som fremsat, side 5937, henvises desuden til, at straffelovens § 119, stk. 3, om at det er strafbart at forsøge at lægge f.eks. politiet hindringer i vejen for udførelse af deres tjeneste eller hverv, kan være vejledende for, hvornår der foreligger aktiv modstand mod en tjenestehandling. Dette vil ligeledes gøre sig gældende efter den foreslåede § 20 b, stk. 1, nr. 7

Efter det foreslåede *§ 20 b, stk. 1, nr. 8*, kan strømpistol anvendes med henblik på at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, hvis tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

Udtrykket »passiv modstand« vil skulle forstås på samme måde som i politilovens § 18, stk. 1, nr. 6.

Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 59 som fremsat, side 5938, at passiv modstand f.eks. omfatter situationer, hvor en anholdt, der ønskes ført væk, ikke følger med, men forholder sig passiv, eller hvor en større menneskemængde stimler sammen på offentlige veje m.v., og ikke forlader stedet på trods af politiets påbud herom. Passiv modstand omfatter også situationer, hvor en anholdt – uden at slå eller rive sig fri fra en polititjenestemand – forsøger at undvige ved f.eks. at løbe fra stedet. Hvis en anholdt derimod slår eller river sig fri fra en polititjenestemand for at løbe fra stedet, vil situationen være omfattet af det foreslåede nr. 7 om aktiv modstand. Passiv modstand, der indebærer risiko for nogens liv eller helbred, f.eks. ved at en person blokerer for adgang til en person, der forsøger at begå selvmord eller på anden måde er i fare, vil være omfattet af det foreslåede nr. 2. Det foreslåede nr. 6 vil således i praksis navnlig omfatte tjenestehandlinger med henblik på at afværge fare for ordensforstyrrelser, at bringe strafbar virksomhed til ophør eller at pågribe personer, der har eller med rimelig mistænkes for at have begået en forbrydelse.

Det vil som udgangspunkt ikke være forsvarligt at anvende strømpistol mod personer, der alene yder passiv modstand, og der stilles derfor – som ved anvendelse af stav og peberspray – krav om, at tjenestehandlingen skal være uopsættelig, samt at andre og mindre indgribende midler skal skønnes åbenbart uegnede.

Det må bero på en konkret vurdering og afvejning af flere forhold, herunder navnlig de mulige konsekvenser ved at undlade at gribe ind, om gennemførelse af en tjenestehandling er uopsættelig. Tjenestehandlinger, der har til formål at afværge forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner, f.eks. kollektiv transport, brandslukning, ambulancekørsel, hjemmepleje m.v., eller at bryde en blokade af en større færdselsåre, må som udgangspunkt anses for uopsættelige. Endvidere vil pågribelse eller anholdelse af en gerningsperson ofte være en uopsættelig tjenestehandling, navnlig hvis den pågældende træffes under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af det forhold, der begrunder anholdelsen.

Passiv modstand kan udøves af en eller flere personer, og der kan være forskel i politiets muligheder for at anvende strømpistol i de forskellige situationer. De konkrete omstændigheder, herunder f.eks. antallet af betjente over for antallet af personer, der modsætter sig politiets tjenestehandlinger, samt muligheden for forstærkning, spiller en væsentlig rolle ved vurderingen af, om tjenestehandlingen kan gennemføres ved hjælp af almindelig fysisk magtanvendelse, det vil sige uden brug af magtmidler.

Vurderingen af, hvilket magtmiddel der i en given situation er det mest hensigtsmæssige, må bero på en konkret vurdering af, hvad der i den pågældende situation er nødvendigt og forsvarligt. Der vil dog være situationer, hvor der generelt bør udvises særlig tilbageholdenhed med anvendelse af strømpistol, f.eks. i tilfælde, hvor en person er ilagt håndjern, eller hvor der er særlig risiko for faldskade som følge af lammelse fra strømpistolen. Endvidere bør strømpistol ikke benyttes, hvis den konkrete situation kan håndteres på mindre indgribende vis. Er borgeren eksempelvis ilagt håndjern, bør der som klart udgangspunkt benyttes mindre indgribende magtmidler, hvis der skulle opstå et behov for at pacificere denne.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 2,* at før strømpistol anvendes mod en person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at anvende strømpistol, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Der skal så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 11.

Enhver mundtlig ordre fra politiet anses i politilovens forstand som et påbud. Et påbud skal så vidt muligt følges op af en tilkendegivelse om, at politiet har til hensigt at bruge strømpistol.

I nogle tilfælde vil der ikke være tid til at give påbud eller advare om brug af strømpistol. I sådanne tilfælde kan politiet bruge strømpistol umiddelbart.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 3*, at en polititjenestemand, der er under direkte kommando, kun må anvende strømpistol efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 13.

Bestemmelsen fastlægger særlige betingelser for anvendelse af strømpistol, når en polititjenestemand er under kommando. En polititjenestemand under direkte kommando må herefter alene skyde på eget initiativ, hvis det sker med henblik på at afværge et farligt angreb på en person, jf. stk. 1, nr. 1, eller i øvrigt for at afværge fare for nogens liv eller alvorlige helbred, jf. stk. 1, nr. 2.

Det foreslås i *§ 20 b, stk. 4*, at har politiets anvendelse af strømpistol mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Den foreslåede bestemmelse stemmer overens med politilovens § 20 a, stk. 3, hvoraf det fremgår, at har politiets brug af peberspray mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Er der tvivl om, hvorvidt eventuelle gener kræver lægehjælp, skal lægehjælp rekvireres.

Bestemmelsen forpligter dog ikke politiet til med magt at gennemtvinge lægehjælp til en person mod den pågældendes vilje, når denne skønnes at være i stand til at varetage sine egne interesser.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.12 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 (§ 21, stk. 1)
Det følger af politilovens § 21, stk. 1, at justitsministeren fastsætter nærmere regler for politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund, gas og peberspray. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at justitsministeren i øvrigt kan fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af magt.

Politiets anvendelse af strømpistol er med hjemmel i politilovens § 21, stk. 2, reguleret i bekendtgørelse nr. 825 af 17. juni 2024 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v. (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Det foreslås at tilføje en henvisning til strømpistoler politilovens *§ 21, stk. 1*.

Det foreslåede vil indebære, at det præciseres, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af strømpistol svarende til politiets anvendelse af skydevåben stav, hund, gas og peberspray.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at politiets anvendelse af strømpistol med lovforslagets § 4, nr. 1, foreslås lovfæstet i politiloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.12 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1 (§ 118 c, stk. 8)
Det fremgår af færdselslovens § 118 c, stk. 8, at straffelovens § 50, stk. 3, ikke finder anvendelse for bøder pålagt efter stk. 1.

Det foreslås i *§ 118 c, stk. 8,* at ændre »stk. 3« til »stk. 4«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke i straffelovens § 50.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 (§ 119 a, stk. 1)
Det fremgår af færdselslovens § 119 a, stk. 1, at hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 3-7, § 125, stk. 2 eller 3 (betinget frakendelse af førerretten), § 126, stk. 1, nr. 1-3 (ubetinget frakendelse af førerretten), § 129, stk. 1, nr. 3-6, eller § 129, stk. 3, nr. 1, 2 eller 4 (ubetinget frakendelse af retten til at føre lille knallert m.v.), § 129 a, stk. 1 (betinget frakendelse af førerretten ved overtrædelser af regler om køre- og hviletid og største tilladte totalvægt),

eller § 129 b, stk. 1, nr. 1 (ubetinget frakendelse af førerretten ved overtrædelser af regler om køre- og hviletid og største tilladte totalvægt), ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i stedet for at indlevere anklageskrift til retten tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt sigtede erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager kørselsforbud, frakendelse af førerretten eller frakendelse af retten til at føre lille knallert i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort.

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 119 a, stk. 1*, at ændre »§ 125, stk. 1, nr. 3-7, § 125, stk. 2 eller 3« til »125, stk. 1-3«, at ændre »126, stk. 1, nr. 1-3« til »126, stk. 1, nr. 1-3 eller 5-9«, at ændre »129, stk. 1, nr. 3-6, eller § 129, stk. 3, nr. 1, 2 eller 4« til »129, stk. 1 eller 3« og at ændre »129 b, stk. 1, nr. 1« til »129 b, stk. 1«.

De foreslåede ændringer vil indebære, at alle sager om overtrædelse af færdselsloven, der kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert, som udgangspunkt vil kunne afgøres uden retslig forfølgning, hvis sagen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, og såfremt den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt vedtager et kørselsforbud eller en betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort.

En tilkendegivelse (et såkaldt bødeforelæg) med påstand om frakendelse eller kørselsforbud forudsættes dog alene anvendt, hvor det skønnes, at der er et sikkert grundlag for denne påstand.

I forbindelse med bødeforelægget skal den sigtede udtrykkeligt gøres opmærksom på, at sagen kan indbringes for retten, hvis han eller hun ønsker det, ligesom den sigtede skal vejledes om, at han eller hun, inden vedkommende tager stilling til spørgsmålet om vedtagelse, kan få bistand af en offentlig forsvarer, jf. herved færdselslovens § 119 b.

Er der i den konkrete sag usikkerhed om, hvorvidt omstændighederne bør føre til en betinget frakendelse, men ønsker anklagemyndigheden at opretholde påstanden herom, vil sagen ikke kunne afgøres ved en udenretlig vedtagelse, men vil skulle indbringes for retten.

Det forudsættes i den forbindelse, at politiet og anklagemyndigheden ved behandlingen af sagen sikrer sig, at alle relevante – herunder formildende – omstændigheder er belyst, og om nødvendigt foretager fornyet afhøring af den sigtede eller andre implicerede i sagen. Skønnes der herefter at være et sikkert grundlag for en frakendelse eller kørselsforbud, kan anklagemyndigheden søge sagen afgjort udenretligt ved fremsendelse af et bødeforelæg med påstand om frakendelse eller kørselsforbud.

Det forudsættes i den forbindelse, at der fra Rigsadvokatens side vil blive fastsat nærmere retningslinjer for, hvilke typer af sager om overtrædelse af færdselsloven der i overensstemmelse med ovenstående generelt vil kunne afgøres udenretligt, og at disse retningslinjer løbende revideres.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 119 a, stk. 2)
Det fremgår af straffelovens § 119 a, stk. 2, at sager efter § 125, stk. 1, nr. 1, eller § 129, stk. 1, nr. 1, der skønnes ikke at ville medføre højere straf end bøde, og hvor der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, kan afgøres på samme måde som nævnt i § 119 a, stk. 1, hvis der er tale om en række nærmere angivne tilfælde, f.eks. uagtsom fremkørsel for rødt lys, som forårsager færdselsuheld, manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt og påkørsel af gående i fodgængerfelt.

Det foreslås at ophæve *§ 119 a, stk. 2*.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 3, nr. 2, om ændringen af § 119 a, stk. 1, hvorefter alle sager om overtrædelse af færdselsloven, der kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert, som udgangspunkt vil kunne afgøres uden retslig forfølgning, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 119 a, stk. 3 og 5)
Det fremgår af straffelovens § 119 a, stk. 3, at med hensyn til tilkendegivelser efter stk. 1 og 2 finder bestemmelsen i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse.

Det foreslås at ændre *§ 119 a, stk. 3,* som bliver til stk. 2, således at »og 2« udgår.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslagets § 3, nr. 3, foreslås at ophæve § 119 a, stk. 2, idet alle sager om overtrædelse af færdselsloven, der kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert, som udgangspunkt vil kunne afgøres uden retslig forfølgning, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 119 a, stk. 4, 2. pkt.)
Det fremgår af § 119 a, stk. 4, 1. pkt., at sager omfattet af stk. 1, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres, ved at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager kørselsforbud eller betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at føre lille knallert i et nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort. Af stk. 4, 2. pkt., fremgår det, at sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, og § 129, stk. 1, nr. 1, under samme betingelser kan afgøres, ved at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager kørselsforbud, betinget frakendelse af førerretten eller betinget frakendelse af retten til at føre lille knallert i et nærmere angivet tidsrum.

Det foreslås, at *§ 119 a, stk. 4*, *2. pkt.,* der bliver til stk. 3, 2. pkt., ophæves.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslagets § 3, nr. 3, foreslås at ophæve § 119 a, stk. 2, hvorefter alle sager om overtrædelse af færdselsloven, der kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller retten til at føre lille knallert, som udgangspunkt vil kunne afgøres uden retslig forfølgning, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 119 a, stk. 5)
Det fremgår af § 119 a, stk. 5, at vedtagelser efter stk. 1, 2 og 4 har med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning samme virkning som en dom.

Det foreslås i *§ 119 a, stk. 5,* som bliver til stk. 4, at »stk. 1, 2 og 4« ændres til »stk. 1 og 3«.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslagets § 3, nr. 3, foreslås at ophæve § 119 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.13 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Til nr. 1 (§ 14, stk. 4)
Reglerne i hjemrejselovens § 14, stk. 4-6, angår udlændinges deltagelse i retsmøde om varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens kapitel 70 ved anvendelse af telekommunikation med billede og svarer i sit indhold til retsplejeloven § 748 b.

Efter hjemrejselovens § 14, stk. 4, kan retten således bestemme, at en udlænding deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede i et retsmøde efter bestemmelsens stk. 1 eller 2 om varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens kapitel 70 alene med henblik på udsendelse som følge af beslutning ved endelig dom om udvisning, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i hjemrejselovens regler henvises til pkt. 2.10.1.7 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i *§ 14, stk. 4*, at ændre »retten kan bestemme, at en udlænding« til »en udlænding«, og at ændre »når retten finder det ubetænkeligt« til »medmindre retten finder det betænkeligt«.

Forslaget indebærer, at retsmøder om varetægtsfængsling efter hjemrejselovens § 14, stk. 1 og 2, som udgangspunkt gennemføres ved, at en udlænding deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, hvis retten – på samme måde som det

gælder i dag – finder det betænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder.

Med den foreslåede ændring vil reglerne om videodeltagelse i retsmøder om varetægtsfængsling af udlændinge efter hjemrejselovens § 14, stk. 1 og 2, fortsat være parallelle med reglerne i retsplejelovens § 748 b om videodeltagelse i fristforlængelsesretsmøder. Der henvises til pkt. 2.10.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt til lovforslagets § 1, nr. 10-13, og bemærkningerne hertil vedrørende retsplejelovens § 748 b.

Til nr. 2 (§ 14, stk. 6)
Det følger af hjemrejselovens § 14, stk. 6, at anklageren deltager i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis en udlænding deltager ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet.

For en nærmere beskrivelse af reglerne i hjemrejselovens regler henvises til pkt. 2.10.1.7 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås at indsætte en nyaffattelse af *§ 14, stk. 6,* hvorefter anklageren deltager i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder fremmøde mest hensigtsmæssigt.

Forslaget indebærer, at anklageren som udgangspunkt deltager i retsmøder om forlængelse af fristen for varetægtsfængsling efter § 14, stk. 1 og 2, ved anvendelse af telekommunikation med billede, uanset om udlændingen deltager fysisk eller ved anvendelse af telekommunikation med billede.

Anklageren vil dog efter forslaget kunne give fysisk fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden finder det mest hensigtsmæssigt, f.eks. hvis ressourcemæssige eller logistiske årsager tilsiger dette. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den mødende anklager samme dag giver fysisk fremmøde i andre retsmøder ved samme ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Til nr. 1 (§ 110 c, stk. 8)
Efter miljøbeskyttelseslovens § 110 c, stk. 8, finder straffelovens § 50, stk. 3, ikke anvendelse for bøder pålagt efter stk. 1.

Det foreslås i *§ 110 c, stk. 8,* at ændre »stk. 3« til »stk. 4«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke i straffelovens § 50.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.11 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2027.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring i § 1, nr. 33, alene vil finde anvendelse i sager, hvor det af indkaldelsen har fremgået, at udeblivelse uden dokumenteret forfald i overensstemmelse med den foreslåede ændring kan medføre, at tiltaltes dømmes for de forhold, som tiltalen angår, jf. retsplejelovens § 855, stk. 4.

Det bemærkes endvidere, at de foreslåede ændringer i § 2, nr. 2 og 3, ikke finder anvendelse for sager, herunder ankesager, hvor lovovertrædelsen er begået før lovens ikrafttræden, jf. herved også straffelovens § 3, stk. 1, 1. pkt.

Det foreslås i *stk. 2,* at § 1, nr. 15, 16 og 17, ikke finder anvendelse på aftaler om betaling for bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. § 780, stk. 1, eller for opfyldelse af pålæg om edition eller begæring om oplysninger efter § 804 b, der er indgået før lovens ikrafttræden.

Det foreslåede stk. 2 vil medføre, at politiet fortsat vil kunne yde betaling for bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden og for opfyldelse af pålæg om edition i henhold til en eksisterende aftale mellem politiet og den pågældende virksomhed. Der vil imidlertid ikke kunne indgås nye aftaler om den bistand, der efter de foreslåede ændringer til retsplejelovens § 786, stk. 6, § 791 a, stk. 6, og § 804, stk. 5, fremover skal ydes vederlagsfrit efter lovens ikrafttræden, og eksisterende aftaler vil ikke kunne forlænges. Det forudsættes desuden, at

de eksisterende aftaler vil blive opsagt af politiet med et passende varsel hurtigst muligt efter lovens ikrafttræden. Der vil dog forsat kunne indgås aftaler om vederlag for bistand, som ikke er omfattet af de nævnte ændringer, herunder f.eks. hastesikring.

Det foreslås i *stk. 3*, at § 1, nr. 42, ikke finder anvendelse på sager, der er indbragt for retten før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det foreslåede stk. 3 vil medføre, at sager om erstatningskrav efter retsplejelovens kapitel 93 a, der er indbragt for retten af vedkommende statsadvokat i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018 f, stk. 1, 2. pkt., før lovens ikrafttræden, skal behandles efter de regler, der fandt anvendelse på tidspunktet for sagens indbringelse til retten. I tilfælde af anke skal ankesagen behandles efter de regler, der fandt anvendelse på tidspunktet for ankens indbringelse for retten. Det vil indebære, at en ankesag kan behandles skriftligt, selvom sagen blev behandlet mundtligt i den tidligere instans.

Til § 8

Det foreslås i *stk. 1*, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

De foreslåede ændringer af retsplejeloven, jf. lovforslagets § 1, vil ikke finde anvendelse for hverken Færøerne eller Grønland, da Færøerne og Grønland har egne retsplejelove.

De foreslåede ændringer af straffeloven, jf. lovforslagets § 2, vil heller ikke gælde for Færøerne og Grønland, idet Færøerne pr. 1. marts 2010 har overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, mens der for Grønland gælder en særlig kriminallov.

De foreslåede ændringer af færdselsloven, jf. lovforslagets § 4, vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland, jf. færdselslovens § 143, hvor det fremgår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Den foreslåede ændring af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovforslagets § 6, vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland, jf. miljøbeskyttelseslovens § 118, hvor det fremgår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Det foreslås i stk. 2, at lovforslagets § 3 ved kongelig anordning helt eller delvis vil kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslagets § 3 vedrører politiloven, der i § 28 bestemmer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	*Lovforslaget*
	§ 1 I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025, som ændret ved lov nr. 1765 af 29. december 2025 og lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:
§ 31 b. Anvendes der i en sag skriftlig forelæggelse eller procedure, jf. §§ 366, 387, 850, 878, 930 a og 930 b, eller er dokumenter undladt oplæst, jf. § 871, stk. 6 kan retten forbyde offentlig gengivelse heraf, i det omfang der under en tilsvarende mundtlig forelæggelse eller procedure kan ske dørlukning eller nedlægges referatforbud, jf. §§ 29 og 30. §§ 29 b, 29 c, 30 a og 30 b finder tilsvarende anvendelse.	**1.** I *§ 31 b, 1. pkt.,* og *§ 41 c, stk. 1,* ændres »og 930 b« til: », 930 b, 930 c, § 1018 f, stk. 5 og 6, og straffelovens § 60, stk. 3, og § 66, stk. 4«.
§ 41 c. Er der i en sag anvendt skriftlig forelæggelse eller procedure, jf. §§ 366, 387, 850, 878, 930 a og 930 b, har enhver ret til at få udleveret kopi heraf, når der er afsagt dom i sagen, medmindre dokumenterne er omfattet af et forbud mod offentlig gengivelse, jf. § 31 b.	

	2. Efter § 160 indsættes: »**§ 160 a.** I straffesager kan forkyndelse for personer, der som led i offentligt eller dermed ligestillet hverv skal afgive vidneforklaring, ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse over for hvervgiveren eller dennes ansatte på hvervgiverens postadresse eller digitale adresse. Hvervgiveren skal orientere personen om forkyndelsen.
	3. Efter § 174 indsættes: »**§ 174 a.** Medmindre retten finder det betænkeligt, afgiver ansatte i politiet, der som led i deres tjeneste skal afgive vidneforklaring i en straffesag, forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager, 4) hvor der forventeligt ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde eller fængsel i 1 år eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, 5) hvor der bliver spørgsmål om idømmelse af foranstaltning efter straffelovens § 68 eller andre retsfølger end udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse,

	opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, og sagen ville være omfattet af nr. 1, hvis tiltalte var egnet til almindelig straf, eller 6) hvor vidneforklaringen kun angår nogle af sagens forhold, og sagen åbenbart ville være omfattet af nr. 1 eller 2, hvis sagen udelukkende omfattede disse forhold. *Stk. 2.* En vidneforklaring omfattet af stk. 1 afgives dog ved fremmøde i retten, hvis anklagemyndigheden eller vidnet finder fremmøde mest hensigtsmæssigt. *Stk. 3.* Reglen i § 192 finder tilsvarende anvendelse. Retten kan dog efter anmodning fra anklagemyndigheden tillade, at vidnet afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede på anden måde end angivet i § 192, stk. 2, når det skønnes forsvarligt.«
§ 219 a. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Dommen afsiges i et retsmøde. Er tiltalte ikke fængslet, kan dommen dog afsiges uden afholdelse af retsmøde, hvis afsigelsen ikke finder sted samme dag, som sagen er optaget til dom, eller hvis sagen er behandlet efter §§ 930 a eller 930 b. Dommen kan endvidere afsiges uden afholdelse	**4.** I *§ 219 a, stk. 3, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a eller 930 b« til: »uden mundtlig hovedforhandling«.

af retsmøde, hvis sagen er behandlet efter § 896 a.	
	5. I § 685 indsættes som *stk. 3*: *»Stk. 3.* Hvis spørgsmålet om straf er afgjort ved udenretligt bødeforelæg efter § 832 eller efter processen, der følger af § 896 a, påhviler det anklagemyndigheden efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav ved den ret, for hvilken der ellers ville være blevet rejst tiltale, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe. Sådanne sager behandles herefter i strafferetsplejens former og i overensstemmelse med reglerne i kapitel 89. Anklagemyndigheden skal underrette forurettede om dennes adgang til at forlange borgerlige retskrav indbragt for retten. 1. pkt. finder ikke anvendelse, hvis forurettede er en juridisk person, eller hvis kravet begæres indbragt af en juridisk person.«
§ 721. Påtale i en sag kan helt eller delvis opgives i tilfælde, 1-2) --- 3) hvor straffelovens §§ 10 b eller 89 ville være anvendelig, hvis sigtede var at finde skyldig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning, eller 4) ---	**6.** I *§ 721, stk. 1, nr. 3,* ændres »§§ 10 b eller 89« til: »§ 10 b, § 61, stk. 1, eller § 89«, efter »ubetydelig« indsættes: »yderligere«, og efter »idømt,« indsættes: »at der ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.
§ 722. Tiltale i en sag kan helt eller delvis frafaldes i tilfælde,	**7.** I *§ 722, stk. 1, nr. 4,* indsættes efter »§ 10 b«: », § 61, stk. 1,«, efter

1-3) --- 4) hvor straffelovens § 10 b eller § 89 er anvendelig, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning, 5-7) ---	»ubetydelig« indsættes: »yderligere«, og efter »idømt,« indsættes: »at der ikke ville ske betydelige ændringer af bestemmelser om straffens fuldbyrdelse,«.
§ 748 a. --- *Stk. 2.* Retten kan bestemme, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med det pågældende retsmøde og sagens øvrige omstændigheder. Stk. 1, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.	**8.** I § 748 a, stk. 2, ændres »sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport eller bevogtning af sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler«.
§ 748 a. --- *Stk. 2-3.* --- *Stk. 4.* Retten kan tillade, at anklageren deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis betingelserne i stk. 3 er opfyldt.	**9**. *§ 748 a, stk. 4,* affattes således: »*Stk. 4.* Deltager sigtede i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede efter stk. 1 eller 2, eller deltager sigtede ikke i retsmødet, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«
§ 748 b. Retten kan bestemme, at en sigtet, der er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i et	**10.** I *§ 748 b, stk. 1, 1. pkt.,* ændres »Retten kan bestemme, at en sigtet« til: »En sigtet«, og »når retten finder det ubetænkeligt« ændres til:

retsmøde om forlængelse af fristen for varetægtsfængslingen eller foranstaltningen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder. Retten kan tilsvarende træffe sådan bestemmelse, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse. Dette gælder ikke for retsmøder, hvor der første gang skal tages stilling til forlængelse af en varetægtsfængsling eller varetægtsfængsling i isolation ud over de frister, som er nævnt i § 768 a, stk. 1 og 2, og § 770 c, stk. 3-5, eller når kæremål behandles mundtligt efter § 767, stk. 4, og § 770 e. Skal sigtede afgive forklaring, finder § 192 tilsvarende anvendelse.	»medmindre retten finder det betænkeligt«. **11.** *§ 748 b, stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.
§ 748 b. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Deltager sigtede i et retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af telekommunikation med billede, eller deltager sigtede ikke i et retsmøde om fristforlængelse, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet.	**12.** *§ 748 b, stk. 3*, affattes således: »*Stk. 3.* Anklageren deltager i et retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«
	13. Efter § 748 b indsættes: »**§ 748 c.** En sigtet, der som led i sagens behandling er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i

	retsmøder om prøvelse af spørgsmål om rettighedsbegrænsninger, jf. §§ 771-773, ransagning, jf. § 796, stk. 3, beslaglæggelse eller edition, jf. § 806, stk. 4, eller ophævelse af beslaglæggelse, jf. § 807 c, ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den sigtede i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den sigtede, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt. *Stk. 2.* Skal den sigtede afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. § 748 b, stk. 2 og 3, finder ligeledes tilsvarende anvendelse.«
§ 783. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3*. I kendelsen fastsættes det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Dette tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidsrummet kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse.	**14.** I *§ 783, stk. 3, 2.* og *3. pkt.,* ændres »4 uger« til: »8 uger«.

§ 786. --- *Stk. 2-5.* --- *Stk. 6.* Justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse til de i stk. 1 nævnte virksomheder for udgifter i forbindelse med bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden.	**15.** I *§ 786* indsættes efter stk. 5 som nyt stykke: »*Stk. 6.* Virksomheder, der er nævnt i stk. 1, skal bistå politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelseshemmeligheden efter § 780, stk. 1, vederlagsfrit.« Stk. 6 bliver herefter stk. 7.
§ 791 a. --- *Stk. 2-5.* --- *Stk. 6.* Det påhviler udbydere af telenet eller teletjenester at bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation, herunder ved at give de i stk. 5, nr. 1, nævnte oplysninger.	**16.** I *§ 791 a, stk. 6*, indsættes efter »udbydere af telenet eller teletjenester«: »vederlagsfrit«.
§ 804. --- *Stk. 2-4.* --- *Stk. 5.* Justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af pålæg om edition.	**17**. I *§ 804* indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: »*Stk. 5.* Personer skal opfylde pålæg om edition vederlagsfrit, medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af stk. 6.« Stk. 5 bliver herefter stk. 6.
§ 806. --- Stk. 2-6. --- Stk. 7. Politiet kan træffe afgørelser om pålæg om edition af oplysninger om transaktioner, konti, depoter, bokse el.lign. fra virksomheder eller personer, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-12 eller 18-22, i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Politiet kan i afgørelsen om pålæg om edition efter 1. pkt. bestemme, at der fra virksomheder og personer, der er omfattet af § 1 i lov om	**18.** I *§ 806, stk. 7, 1. pkt.,* indsættes efter »terrorisme«: », og virksomheder, der er udpeget som operatører af digital finansiel infrastruktur i medfør af § 333 i lov om finansiel virksomhed«.

forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, kan indhentes oplysninger, som de pågældende har rådighed over, om transaktioner på en konto, hvortil der er overført midler ved en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition, eller ved en transaktion, der udspringer af en transaktion, som er omfattet af afgørelsen om edition. Stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Politiets afgørelser efter dette stykke skal være skriftlige og ledsaget af grunde.	
§ 831. --- *Stk. 2-7.* --- *Stk. 8.* Retten kan tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning. Reglen i § 192 finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.	**19.** I *§ 831, stk. 8*, ændres »1 år« til »2 år«.
	20. I *§ 831, stk. 8*, indsættes efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,«: »udvisning,« og efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.

	21. I *§ 831* indsættes som *stk. 9 og 10:* *»Stk. 9.* En sigtet, der som led i sagens behandling er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten finder det betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at sigtedes fremmøde er mest hensigtsmæssigt. Reglerne i § 192 finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. *Stk. 10.* Anklageren deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede i sager, der opfylder betingelserne angivet i stk. 9, 1. pkt., medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.«

§ 837. --- *Stk. 2.* Vidner og skønsmænd skal angives med navn og adresse. Det skal endvidere i bevisfortegnelsen angives, om de nævnte vidner og skønsmænd agtes afhørt under hovedforhandlingen, eller om allerede afgivne forklaringer agtes benyttet.	**22.** I *§ 837, stk. 2,* indsættes som *3. pkt.*: »Det skal angives i bevisfortegnelsen, hvis et vidne efter anklagemyndighedens vurdering er omfattet af § 174 a, stk. 1, og vidnet skal afgive forklaring ved anvendelse telekommunikation med billede.«
§ 839. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Reglerne i § 837, stk. 2-5, finder tilsvarende anvendelse.	**23**. I § 839, stk. 3, ændres »§ 837, stk. 2-5« til: »§ 837, stk. 2, 1. og 2. pkt., og stk. 3-5«.
§ 848. Retsmøder, som afholdes inden hovedforhandlingen, er ikke offentlige. Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse.	**24.** *§ 848, stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.
§ 848. --- *Stk. 2.* Anmodninger til retten, som ikke fremsættes mundtligt i et retsmøde, indleveres skriftligt til retten. Er tiltalte fængslet, kan tiltaltes henvendelse til retten fremsættes over for fængselsbestyreren, som skal gøre notat herom i en dertil indrettet bog. Udskrift sendes uden ophold til retten og i de i §§ 839 og 842 omhandlede tilfælde også til anklagemyndigheden.	**25.** I *§ 848* indsættes efter stk. 1 som nye stykker: *»Stk. 2.* Retten kan tillade, at tiltalte deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglerne § 192 tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Reglerne i § 748 a, stk. 3-4, finder tilsvarende anvendelse. *Stk. 3.* En tiltalt, der som led i sagens behandling er undergivet

	varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt. Stk. 2, 2.-3. pkt. finder tilsvarende anvendelse.« Stk. 2 bliver herefter stk. 4.
§ 852. --- *Stk. 2.* Rettens formand kan tillade, at en beskikket forsvarer ikke er til stede i retten under behandlingen af forhold, der klart ikke angår den pågældende forsvarers klient. *Stk. 3.* Udebliver anklageren enten ved hovedforhandlingens begyndelse eller i løbet af denne, udsættes sagen. Det samme gælder, når den beskikkede forsvarer udebliver, eller når den valgte forsvarer ikke møder, medmindre omstændighederne måtte gøre det muligt at beskikke en forsvarer, som straks kan udføre hvervet.	**26.** I *§ 852* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: *»Stk. 2.* Anklageren deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis der alene bliver spørgsmål om bøde, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.« Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 854. Retten kan tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning. *Stk. 2.* Retten kan bestemme, at tiltalte deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder. *Stk. 3.* Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. *Stk. 4.* Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.	**27.** I *§ 854, stk. 1*, ændres »1 år« til »2 år«. **28.** I *§ 854, stk. 1*, indsættes efter »bøde eller fængsel indtil 1 år,«: »udvisning,« og efter »rettighedsfrakendelse,« indsættes: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.
§ 854. --- *Stk. 2.* Retten kan bestemme, at tiltalte deltager i retsmøder under hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse, og når retten finder det	**29.** I *§ 854* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: *»Stk. 2.* En tiltalt, der som led i sagens behandling er undergivet varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, deltager i retsmøder under

ubetænkeligt henset til formålet med de pågældende retsmøder og sagens øvrige omstændigheder. *Stk. 3.* Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. *Stk. 4.* Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.	hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, når der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 2 år, udvisning, konfiskation, rettighedsfrakendelse, opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud, tvangsbøder eller erstatning, hvis politietr vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer en risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler. Deltagelse sker dog ved fremmøde, hvis retten finder anvendelse af telekommunikation med billede betænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder, eller hvis anklagemyndigheden finder, at fremmøde er mest hensigtsmæssigt.« Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.
§ 854. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse. *Stk. 4.* Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.	**30.** I *§ 854, stk. 2,* der bliver stk. 3, ændres »tiltaltes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse« til: »politiet vurderer, at transport eller bevogtning af den tiltalte i forbindelse med retsmødet indebærer risiko for undvigelse eller angreb rettet mod den tiltalte, politiet eller Danmarks Fængsler«.
§ 854. --- *Stk. 2.* ---	**31.** I *§ 854, stk. 4,* der bliver stk. 5, ændres »Har retten givet tilladelse

Stk. 3. --- *Stk. 4.* Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.	som nævnt i stk. 1 eller truffet bestemmelse i medfør af stk. 2« til: »Deltager tiltalte ved anvendelse af telekommunikation med billede, jf. stk. 1-3«.
§ 855. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* En hovedforhandling skal, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, 1-2) --- 3) når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 1 år eller andre retsfølger, end at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med en allerede idømt foranstaltning, konfiskation, udvisning, frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs eller erstatning, eller	**32.** I *§ 855, stk. 3, nr. 3,* indsættes efter »udvisning,«: »opholds-, bolig-, besøgs-, kontakt- eller rejseforbud,«.
§ 916. Retsmøder, som afholdes inden hovedforhandlingen, er ikke offentlige. Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse.	**33.** I *§ 916, stk. 1, 2. pkt.*, ændres »748 a« til: »848, stk. 2 og 3«.
§ 917. --- *Stk. 2.* Hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, behandles sagen efter reglerne i kapitel 78, medmindre andet er bestemt i dette kapitel. § 843 a, § 844, stk. 2, og § 849 finder tilsvarende anvendelse.	**34.** I *§ 917, stk. 2, 3. pkt.,* ændres »748 a« til: »848, stk. 2,«.

Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse under hovedforhandlingen. Reglen i § 854 finder ikke anvendelse.	
	35. I *§ 917, stk. 2, 4. pkt.,* indsættes efter »854«: », stk. 1,«.
§ 918. --- *Stk. 2.* Ekstrakten indsendes til landsretten og forsvareren så vidt muligt senest 2 uger før hovedforhandlingen. Hvis sagen behandles efter §§ 930 a eller 930 b, indsendes ekstrakten til landsretten og forsvareren senest samtidig med anklagerens første procedureindlæg. Landsrettens præsident fastsætter antallet af ekstrakter.	**36.** I *§ 918, stk. 2, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a og 930 b«: »uden mundtlig hovedforhandling«.
	37. Efter § 930 b indsættes: »**§ *930* c.** Retten kan efter høring af parterne bestemme, at spørgsmål om, hvorvidt tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagsbehandling skal medføre ophævelse og hjemvisning af den ankede dom, jf. § 925, stk. 1, eller § 927, stk. 1, nr. 2, skal afgøres inden hovedforhandlingen, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten behandler i så fald spørgsmålet på skriftligt grundlag og træffer bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«
§ 932. --- *Stk. 2.* Ansøgning om tilladelse til anke skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14	**38.** I *§ 932, stk. 2, 2. pkt.,* ændres »efter §§ 930 a eller 930 b« til: »uden mundtlig hovedforhandling«.

dage efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen efter reglerne i § 904, stk. 2 og 3, og § 904, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse, hvis sagen er behandlet efter §§ 930 a eller 930 b. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter dommens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der vil anke, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet underrette tiltalte om ansøgningen. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.	
§ 936. Ved Højesterets behandling af anken finder reglerne i §§ 909, 916, 921, 922 og 924-930 a tilsvarende anvendelse, og reglerne i § 921, stk. 2, finder også anvendelse på tiltaltes anke.	**39.** I *§ 936, stk. 1,* ændres »og 924-930 a« til: », 924-930 a og 930 c«.
§ 937. Under hovedforhandlingen har den part, som anker, først ordet. I øvrigt foregår forhandlingen i de former, som Højesteret under iagttagelse af reglerne herom i kapitel 2, 3 og 16 nærmere fastsætter. Reglerne i § 748 a finder tilsvarende anvendelse.	**40.** I *§ 937, stk. 1, 3. pkt.,* ændres »748 a« til: »848, stk. 2, samt § 854, stk. 2-5,«.
	41. I *§ 987* indsættes som *stk. 6:* *»Stk. 6.* Er en tiltalt blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan anklagemyndigheden begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte allerede er blevet dømt eller har vedtaget et bødeforelæg for den samme handling.

	Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen. Reglerne i stk. 1, 3. og 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«
	42. I *§ 1018 f* indsættes som *stk. 5* og *6:* *»Stk. 5.* Retten skal efter høring af parterne bestemme, at sagen afgøres på skriftligt grundlag, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Indleverer den erstatningssøgende ikke rettidigt sit første procedureindlæg, afviser retten sagen ved en beslutning, der meddeles parterne. *Stk. 6.* Stk. 5 finder tilsvarendelse anvendelse i forbindelse med behandling af ankesagen.«
	§ 2 I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 263 af 11. februar 2026 og § 2 i lov nr. 358 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:
	1. I *§ 50* indsættes efter stk. 2 som nyt stykke: *»Stk. 3.* Bøde kan endvidere idømmes som tillægsstraf til anden strafart ved en overtrædelse omfattet af §§ 281 og 282, jf. § 286, stk. 1, § 286, stk. 2, § 289, jf. § 289

	a, stk. 4, § 290 a, stk. 2, eller § 296, stk. 2. Bøden fastsættes til et beløb svarende til det beløb, som lovovertrædelsen angår eller er tilsigtet at angå, dog maksimalt 10.000.000 kr. Selskaber m.v. (juridiske personer) kan idømmes bøde efter 1. pkt. efter reglerne i 5. kapitel.« Stk. 3 bliver herefter stk. 4.
	2. I *§ 60* indsættes som *stk. 3:* *»Stk. 3.* Retten kan efter høring af parterne bestemme, at de i stk. 1 nævnte retsafgørelser afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«
	3. I *§ 66* indsættes som *stk. 5:* *»Stk. 5.* Retten kan efter høring af parterne bestemme, at retsafgørelser efter stk. 1 afgøres uden mundtlig hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«
§ 287. Er nogen af de forbrydelser, der er nævnt i §§ 276-283, af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået,	**4.** I *§ 287, stk. 1, 1. pkt.,* ændres »af mindre strafværdighed« til: »mindre strafværdige«.

genstandens værdi eller det lidte formuetabs størrelse eller af andre grunde, er straffen bøde. Under i øvrigt formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.	
	§ 3 I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:
	1. Efter § 20 a indsættes: »**§ 20 b.** Strømpistoler må kun anvendes med henblik på 9) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person, 10) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred, 11) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, 12) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, 13) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil

	gøre sig skyldig i et sådant angreb, 14) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, 15) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller 16) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, hvis tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet. *Stk. 2.* Før strømpistol anvendes mod en person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at anvende strømpistolen, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet. *Stk. 3.* En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende strømpistol efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2. *Stk. 4.* Har politiets anvendelse af strømpistol mod person medført gener, der skønnes at kræve

	lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.«
§ 21. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund, gas og peberspray.	**2.** I *§ 21, stk. 1,* ændres »gas og perspray« til: »gas, peberspray og strømpistol«.
	§ 4 I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 12. januar 2026, foretages følgende ændringer:
§ 118 c. *Stk. 2-7.* --- *Stk. 8.* Stk. 8. Straffelovens § 50, stk. 3, finder ikke anvendelse for bøder pålagt efter stk. 1.	**1.** I *§ 118 c, stk. 8,* ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.
§ 119 a. Hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 3-7, § 125, stk. 2 eller 3, § 126, stk. 1, nr. 1-3, § 129, stk. 1, nr. 3-6, eller § 129, stk. 3, nr. 1, 2 eller 4, § 129 a, stk. 1, eller § 129 b, stk. 1, nr. 1, ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i stedet for at indlevere anklageskrift til retten tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt sigtede erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde samt	**2.** I *§ 119 a, stk. 1,* ændres »§ 125, stk. 1, nr. 3-7, § 125, stk. 2 eller 3« til: »§ 125, stk. 1-3«, »§ 126, stk. 1, nr. 1-3« ændres til: »§ 126, stk. 1, nr. 1-3 eller 5-9«, »§ 129, stk. 1, nr. 3-6, eller § 129, stk. 3, nr. 1, 2 eller 4« ændres til: »§ 129, stk. 1 eller 3«, og »§ 129 b, stk. 1, nr. 1« ændres til: »§ 129 b, stk. 1«.

vedtager kørselsforbud, frakendelse af førerretten eller frakendelse af retten til at føre lille knallert i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort.	
§ 119 a. --- *Stk. 2.* Hvis en sag efter § 125, stk. 1, nr. 1, eller § 129, stk. 1, nr. 1, ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde og der skønnes at være et sikkert grundlag for betinget frakendelse af førerretten, kørselsforbud eller betinget frakendelse af retten til at føre lille knallert, kan anklagemyndigheden anvende den i stk. 1 beskrevne procedure, når der er tale om 1) uagtsom fremkørsel for rødt lys, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 4, stk. 1, 2) passage af jernbaneoverkørsel, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 5, stk. 2, 3) vending, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 18, stk. 1, 4) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt i form af hajtænder eller anden afmærkning, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 2, 5) manglende iagttagelse af ubetinget vigepligt ved udkørsel	**3.** *§ 119 a, stk. 2,* ophæves. Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

fra parkeringsplads, over fortov el.lign., hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 3, 6) manglende iagttagelse af vigepligt ved højresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld med medkørende cyklist eller knallertfører, jf. § 26, stk. 6, 7) manglende iagttagelse af vigepligt ved venstresving, hvorved føreren forårsager færdselsuheld, jf. § 26, stk. 6, 8) påkørsel af gående i et fodgængerfelt, jf. § 27, stk. 6 eller 7, eller 9) bakning i nødsporet på motorvej eller i nødsporet på tilkørsels- eller frakørselsvej til sådan vej, jf. § 46, stk. 2.	
§ 119 a. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Med hensyn til tilkendegivelser efter stk. 1 og 2 finder bestemmelsen i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse.	**4.** I *§ 119 a, stk. 3,* der bliver til stk. 2, udgår »og 2«.
§ 119 a. --- *Stk. 2-3.* --- *Stk. 4.* Sager omfattet af stk. 1, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres, ved at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager	**5.** § *119 a, stk. 4, 2. pkt.,* der bliver stk. 3, 2. pkt., ophæves.

kørselsforbud eller betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at føre lille knallert i et nærmere angivet tidsrum og en eventuel udskydelse af det tidspunkt, hvor den pågældende efter sin alder kan få udstedt kørekort. Under samme betingelser kan sager om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 125, stk. 1, nr. 1, og § 129, stk. 1, nr. 1, afgøres, ved at den tiltalte i retten vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde og vedtager kørselsforbud, betinget frakendelse af førerretten eller betinget frakendelse af retten til at føre lille knallert i et nærmere angivet tidsrum.	
§ 119 a. --- *Stk. 2-4.* --- *Stk. 5.* Vedtagelser efter stk. 1, 2 og 4 har med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning samme virkning som en dom.	**6.** I *§ 119 a, stk. 5,* der bliver til stk. 4, ændres »stk. 1, 2 og 4« til: »stk. 1 og 3«.
	§ 5 I hjemrejseloven jf. lovbekendtgørelse nr. 1014 af 27. august 2024, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1344 af 25. november 2025, foretages følgende ændringer:
§ 14. --- *Stk. 2-3.* ---	**1.** I *§ 14, stk. 4*, ændres »Retten kan bestemme, at en udlænding« til:

Stk. 4. Retten kan bestemme, at en udlænding deltager i et retsmøde efter stk. 1 eller 2 om varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens kapitel 70 alene med henblik på udsendelse som følge af beslutning ved endelig dom om udvisning ved anvendelse af telekommunikation med billede, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder.	»En udlænding«, og »når retten finder det ubetænkeligt« ændres til: »medmindre retten finder det betænkeligt«.
Stk. 6. Deltager en udlænding i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, deltager anklageren i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet.	**2.** *§ 14, stk. 6*, affattes således: »*Stk. 6.* Anklageren deltager i et retsmøde om varetægtsfængsling efter stk. 1 eller 2 ved anvendelse af telekommunikation med billede, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet, eller anklagemyndigheden finder fremmøde mest hensigtsmæssigt.«
	§ 6 I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22. december 2025, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 355 af 3. marts 2026, foretages følgende ændring:
§ 110 c. --- *Stk. 2-7.* --- *Stk. 8.* Straffelovens § 50, stk. 3, finder ikke anvendelse for bøder pålagt efter stk. 1.	**1.** I *§ 110 c, stk. 8,* ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.